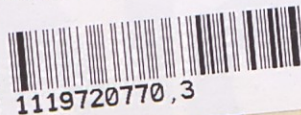

SREČNO

Celje - skladišče
D-Per
539/1972

COBISS 0

OSREDNJA KNJ. CELJE

**GLASILO
ZASAVSKIH PREMGOVNIKOV
TRBOVLJE****LETO VIII.
JUNIJ 1972****ŠTEV. 3**

OB DNEVU RUDARJEV

Leto 1972 naj bi veljalo, po splošni oceni, za leto pomembnih sprememb v našem razvoju družbeno-ekonomskih odnosov. Če se ozremo okrog sebe, potem ugotovimo, da smo v močnem toku, ki prinaša nekaj novega, nekaj, kar je bilo kot etapa v našem razvoju vedno pričujoče.

Če praznujemo dan rudarjev kot praznik v spomin na boj za dosedaj osnovnih pravic v življenju, potem ga praznujemo danes v smislu stalnega prizadevanja za uresničevanje dejanskega vpliva delavskega razreda na družbeno-ekonomski dogajanja v našem razvoju.

Danes ni časa za omahovanje, za dvome v to, ali se nam bo posrečilo in ali smo sposobni ustvar-

jati takšne odnose. Še vedno se je izkazalo, da resnica ter zdrava, pogumna, odločna in pretehtana usmeritev najdeta podporo vseh zdravih sil naše družbe.

Tako je tudi pri nas, v našem podjetju. Zavzeto se moramo spoprijemati z vsemi problemi, ki terjajo novo, ki nas morajo voditi k izpopolnjenim odnosom tako v naši organizaciji, kot tudi v zavesti vseh članov kolektiva. Nihanja v uspehih, ki so že več ali manj pravilo, nas ne smejo spraviti v malodušje, v popušcanje in odstopa-

nje. Potrebno je zbrati še več moči za uresničevanje vseh nalog, ki so v korist tako skupnosti, kakor tudi vsakega člana kolektiva.

Cestitam vsem članom kolektiva ob letošnjem rudarskem prazniku in želim »Srečno« vsem skupaj in vsakemu članu kolektiva posebej z željo, da bi vsa nadaljnja prizadevanja in rezultati služili v dobrobit posamezniku in celotnemu kolektivu Zasavskih premogovnikov!

Glavni direktor
Albert Ivančič, dipl. inž. rud.

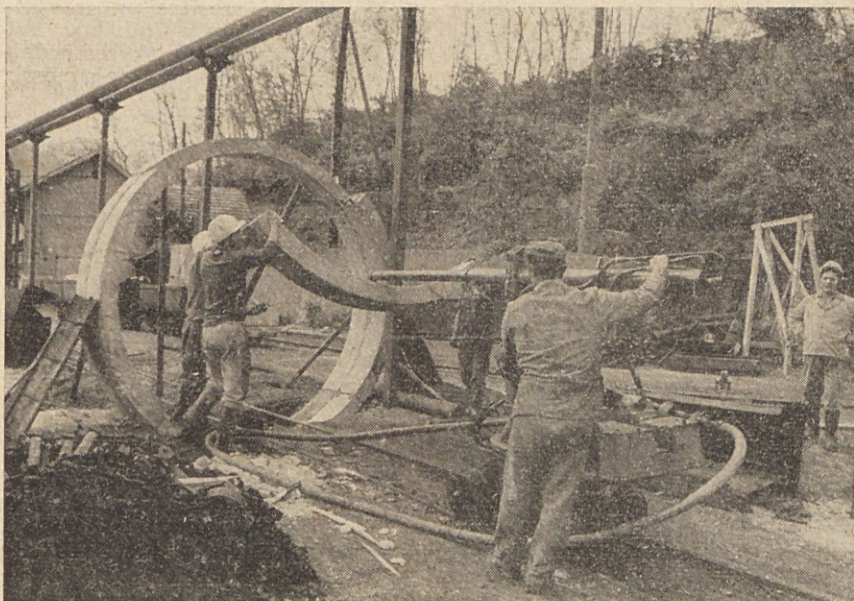
Čestitka maršalu TITU

Osrednji delavski svet našega podjetja, je na svojem zasedanju, dne 24. maja 1972, odposlal maršalu Jugoslavije Josipu Brozu — Titu, ob njegovem rojstnem dnevu, naslednjo brzojavno čestitko:

Dragi tovariš Tito!

Ko praznujete 80-letnico rojstva, se spominjamo vse Vaše revolucionarne poti in ogromno opravljenega dela v korist delavskega razreda Jugoslavije. Hvaležni smo Vam na doslednem vztrajanju svobodnih odnosov v naši družbi, povezanih z razvojem samoupravljanja in doslednih odnosov socialistične demokracije.

Člani osrednjega delavskega sveta Vam želimo v imenu vse delovne skupnosti ob Vašem prazniku, ki je tudi naš, še mnogo let plodnega dela v dobrobit celotne jugoslovanske skupnosti in še posebej delavskega razreda Jugoslavije.

Poskusno vgrajevanje panelnih betonskih blokov na obratnem dvorišču rudnika Trbovlje
Foto Milan Cerinšek

VSEM ČLANOM DELOVNE SKUPNOSTI ZASAVSKIH PREMGOVNIKOV TOPLO IN PRISRČNO ČESTITAMO OB LETOŠNJEM DNEVU SLOVENSkih RUDARJEV! POSEBEJ PA ŠE ČESTITAMO ZA DAN BORCA 4. JULIJA VSEM UDELEŽENCEM NOB!

TITO znova narodni heroj

Dne 15. maja t. l. je zvezna skupščina vseh zborov, vnovič podelila maršalu Jugoslavije Josipu Brozu-Titu, red narodnega heroja. Ta red mu je podelila na predlog vseh jugoslovanskih narodov, številnih delovnih organizacij, družbeno-političnih organizacij in mnogih občanov iz vseh republik, za zasluge za ustanovitev in razvoj SFRJ, bratstva in enotnosti ter enakopravnosti narodov in narodnosti Jugoslavije, zlasti delovnih ljudi in samoupravne socialistične družbe, z delavskim razredom kot vodilno silo za zaščito pridobitev socialistične revolucije, organizacije in izpopolnjevanje sistema splošne ljudske obrambe in utrditev neodvisnosti. K vnovični podelitvi reda narodnega heroja, čestita maršalu Titu celotna naša delovna skupnost. Med predlagatelji je bila tudi naša delovna skupnost.

Ob tej priliki dajemo morda nepopoln pregled obiskov maršala Tita v naših krajih:

- 1) Po doslej znanih podatkih je Tito prvič obiskal naše kraje, ko je v januarju 1940 vodil na Vrheh nad Trbovljami, konferenco slovenskih komunistov.
- 2) Dne 24. novembra 1948 je Tito obiskal Trbovlje. Najprej si je ogledal osrednje rudniške delavnice, vključno z novozgrajeno halo (sedaj STT), nato pa se je napotil na jamski obrat rudnika Trbovlje, kjer je spregovoril več tisoč glavi množici rudarjev in drugim občanom, o nalogah socialistične izgradnje. Krajši razgovor je imel s političnim aktivom v času kosila v dvorani rudniške restavracije.
- 3) Dne 26. aprila 1961 se je po povratku iz afriških držav Tito ustavil na železniški postaji v Trbovljah, kjer je govoril zbrani množici o vtisih iz tega potovanja. Na železniški postaji ga je sprejela in pozdravila več tisoč glava množica.
- 4) Dne 4. septembra 1967 je Tito

uradno obiskal Trbovlje, najprej je obiskal Vrhe in Čebine, nato pa je bil svečano sprejet pred spomenikom padlih v boju za Orjuno, na Ulici 1. junija v Trbovljah, nasproti delavskega doma. Takoj za tem je govoril zasavskemu političnemu aktivu v predavalnici delavskega doma. Pri povratku je obiskal še Zagorje, kjer ga je sprejela več tisoč glava množica, skupno z mladinskimi pevskim zborom Vesna.

- 5) Dne 14. oktobra 1968 je Tito obiskal Hrastnik in hrastniška podjetja. V rudniški čakalnici v Hrastniku so ga pozdravili tudi naši rudarji in mu izročili v spomin rudarsko svetilko. Kasneje se je udeležil še prostega razgovora v Čečah.

Morda je ta pregled nepopoln, zato naprošamo bralce našega glasila, da nas opozore še na kak drug Titov obisk v naših krajih.

Finančno poslovanje ZPT

S finančnim načrtom za leto 72 smo v osnovni dejavnosti način zajemanja in obračunavanja stroškov spremenili. Iz obračunov rudnikov smo izločili pomožne in stranske obrate ter skupne službe. Za te sestavljamo posebne obra-

čune, njihove storitve pa se izkazujejo v obračunih rudnikov kot materialni stroški. V okviru rudnikov vodimo naslednje dejavnosti:

- proizvodnja in prodaja premoga
- investicije, velika popravila in raziskovalna dela v lastni režiji
- razne storitve
- samski domovi
- zemljiška posest
- nakladanje premoga in prevozi po lastni železnici
- pralnica in kotlarna v Hrastniku.

V obračunih rudnikov zasledujemo celotni dohodek, njegovo delitev in finančni rezultat za vsako omenjenih dejavnosti.

Za skupne službe, ki služijo direktno proizvodnji premoga, pa sestavljamo posebne preglede in kot že omenjeno, obravnavamo celotne stroške teh obratov kot materialne stroške rudnikov v ustrežni višini. Tu gre za naslednje obrate:

- separacija Trbovlje
- separacija Zagorje
- skupni prevoz
- jalovišče
- upravna in prodajna režija.

Za razliko od prejšnjega leta smo izločili iz rudnikov laboratorij in obe žagi, za katere sedaj sestavljamo posebne obračune doseganja in delitve dohodka. Kot posebni element realizacije in stroškov pa so še izredni dohodki in izdatki.

Pripomniti moram še to, da so za elektrostrojni obrat (ESO) vplejali v tem letu samostojno knjigovodstvo. Prav tako smo izločili iz knjigovodstva GRAMAT obračun toplarne Trbovlje in tudi zanj nastavlili samostojni knjigovodski obračun.

Smatral sem za potrebno, da s tem kratkim pojasnilom obrazložim, pred prehodom na tolmačenje obračuna za prve štiri mesece 1972, razlike med dosedanjim in novim načinom evidentiranja dohodkov in stroškov za lažje razumevanje nadaljnjih izvajanj.

OSNOVNA DEJAVNOST

Rudnika Hrastnik in Trbovlje sta tako proizvodni kot finančni načrt v razdobju januar—april 72 uspešno dosegla, dočim izkazujemo na rudniku Zagorje v obeh pogledih, negativni rezultat. V odstotkih izkazano doseganje finančnega načrta, pokaže naslednjo sliko:

Glavni direktor Alber Ivančič, dipl. inž. rud., je na 1. zasedanju osrednjega delavskega sveta ZPT v mandatni dobi 1972/74, obrazložil finančni načrt podjetja za leto 1972
Foto inž. Tone Bregant

	Hrastnik	Trbovlje	Zagorje	Skupaj
celotni dohodek	104,6	114,9	93,8	103,7
materialni stroški	92,0	113,3	97,7	97,5
dohodek	121,3	116,5	90,2	108,4
obveznosti iz dohodka	139,2	121,7	105,2	126,1
dohodek za razdelitev	119,1	115,9	88,3	106,3
brutto osebni dohodki	122,0	100,7	103,5	107,6
družbene službe	100,0	100,0	100,0	100,0
ostanek za sklade	104,2	272,6	— 394,5	89,2

Začasni obračun in primerjavo z načrtom smo lahko sestavili šele ob koncu aprila, ker so nam bili šele takrat znani vsi elementi prodajnih cen in proizvodnih stroškov

saj je bil finančni načrt sprejet na 1. zasedanju novega osrednjega delavskega sveta, dne 24. aprila 1972.

Planirano delitev dohodka so dosegli rudniki in skupne službe z naslednjimi zneski:

	načrtovano	doseženo	razlika
Hrastnik			
— bruto	9,656.300,00	11,778.600,00	2,122.300,00
— družbene službe	187.300,00	187.300,00	—
— ostanek za sklade	1,598.100,00	1,666.000,00	67.900,00
Skupaj	11,441.700,00	13,631.900,00	2,190.200,00
Trbovlje			
— bruto OD	8,255.600,00	8,313.100,00	57.500,00
— družbene službe	123.700,00	123.700,00	—
— ostanek za sklade	813.400,00	2,217.800,00	1,404.400,00
Skupaj	9,192.700,00	10,654.600,00	1,461.900,00
Zagorje			
— bruto OD	11,584.000,00	11,995.000,00	411.000,00
— družbene službe	125.300,00	125.300,00	—
— ostanek za sklade	464.300,00	— 1,367.500,00	— 1,831.800,00
Skupaj	12,173.600,00	10,752.800,00	— 1,420.800,00
Skupne službe			
— bruto OD	8,447.700,00	8,756.600,00	308.900,00
— družbene službe	—	—	—
— ostanek za sklade	—	49.400,00	49.400,00
Skupaj	8,447.700,00	8,806.000,00	358.300,00
Osnovna dejavnost skupaj			
— bruto OD	37,943.600,00	40,843.300,00	2,899.700,00
— družbene službe	436.300,00	436.300,00	—
— ostanek za sklade	2,875.800,00	2,565.700,00	— 310.100,00
Celokupno	41,255.700,00	43,845.300,00	2,589.600,00

Rudnika Hrastnik in Trbovlje izkazuje pozitivni rezultat pri premogu in storitvah, dočim so vse druge preje našteje dejavnosti negativne. Rudnik Zagorje je uspešen le pri obračunu storitev in prevozov po železnici, pri vsem drugem ima negativni rezultat.

V skupnih službah so zajeti tudi izredni dohodki in izdatki. Skupne službe (obe separaciji, jalovišče, skupni prevoz in upravno-prodajna režijska) izkazuje svojo realizacijo v višini vseh dejanskih stroškov (lastna cena) in nimajo nobenega pozitivnega ali negativnega ostanka dohodka. Prikazan ostanek predstavljajo naslednje postavke:

	v dinarjih
izredni dohodki	235.400,00
izredni izdatki	125.600,00
negativne razlike:	
— laboratorij	14.700,00
— žaga Trbovlje	14.300,00
— žaga Zagorje	31.400,00
saldo —	186.000,00
pozitivna razlika	49.400,00

Elektrostrojni obrat Trbovlje

Ta s celotnim dohodkom presega načrtovana predvidevanja, je pa tudi materialne stroške prekoračil. Vendar pa so drugi elementi lastne cene izpod načrtovanih zneskov tako, da izkazuje elektrostrojni obrat naslednji finančni rezultat oziroma doseganje načrta:

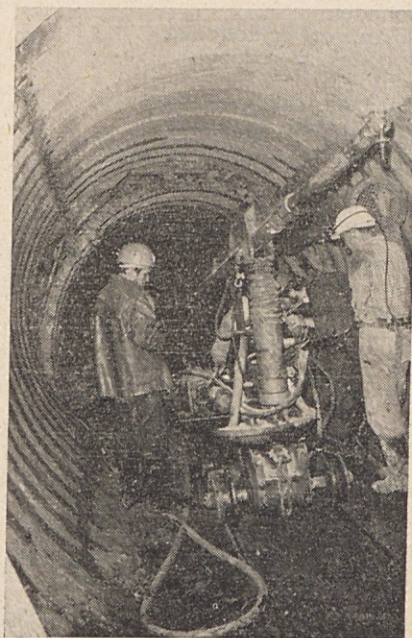
	doseženo din	% načrta
celotni dohodek	4,498.000,00	104,9
material. stroški	2,570.200,00	115,4
dohodek	1,927.800,00	93,5
obveznosti iz doh.	137.800,00	85,8
doh. za razdel.	1,790.000,00	94,2
bruto OD	1,616.900,00	90,3
bruto skladi	173.100,00	157,8

Pri tem obratu obveznosti do družbenih služb ne izkazujemo, ker smo vpeljali samostojno knjigovodstvo v tem letu, za osnovo omenjenih obveznosti pa nam služijo dosežki v preteklem letu.

Toplarna Trbovlje

Glede na premajhno izkorišča-nje zmogljivosti, je zaenkrat negativna. Izgledi so, da se bo glede na prijavljene in dejansko dobavljene količine toplotne energije (ki so precej nižje kot znašajo od kupcev prijavljene potrebe), izkupiček povečal. To pa bo seveda bistveno vplivalo na končni finančni rezultat. Finančni načrt je bil sestavljen na temelju prijavljenih potreb, temu ustrezno pa so bile izpeljane tudi potrebne investicije, zmogljivosti pa niso bile dovolj izkoriščene, ker pač ni bilo tolikšne potrebe po odvzemu, kot je bila prvotno prijavljena. Kupcem smo postavili zahtevo, da nam sporazumno ugotovljeni izpad nadoknadijo. Ko ta sporazum dosežen, bo stanje bistveno ugodnejše. Koncem aprila je doseganje finančnega načrta naslednje:

	doseženo din	% načrta
celotni dohodek	343.200,00	58,9
materialni stroški	307.100,00	67,1
dohodek	36.100,00	28,8
obveznosti iz doh.	15.900,00	68,5
doh. za razdel.	20.200,00	19,8
bruto OD	67.000,00	91,1
bruto skladi	— 46.800,00	—

Stroj za transport in vgrajevanje panelnih blokov v Zgornjem VII. polju na rudniku Trbovlje. Stroj je izdelala tovarna Banske-stavby, Prievidza, ČSSR. Panelne bloke izdeluje betonarna na rudniku Hrastnik. Na fotografiji del proge, permamanizirane s panelnimi betonskimi bloki v jami rudnika Trbovlje.

Foto inž. Tone Bregant

Obrat za specialna rudarska dela

Na domačih gradbiščih dela obrat za specialna rudarska dela z izgubo, ki je največja v Nikšiću. Naši zahtevi za spremembo cen je bilo le delno ustreženo. Negativni rezultat je tudi pri zaključnih delih na gradbišču cementarne Trbovlje, vendar bo tu končni rezultat ugoden. Slabši finančni rezultati so še na gradbiščih tega obrata na rudniku Zagorje. Vsa druga gradbišča: Šuplja Stijena, Strmosten, Idrija in na drugih rudnikih ZPT, so finančno uspešna, vendar pa boljši rezultat na teh naštetih ne pokriva celotne izgube negativnih del v Črni Gori, cementarni in Zagorju. Z deviznim prelivom gradbišč v ZR Nemčiji in Švici je izguba v celoti pokrita ter preostane še del dohodka za sklade, vendar pa ne v predvideni višini. Končna pozitivna razlika (ostanek dohodka za bruto sklade) je:

	din
— neto devizni priliv	1,925.700,00
— saldo izgube na gradbiščih SFRJ	621.000,00
ostane pozitivna razlika	1,304.700,00

celotni dohodek
materialni stroški
dohodek
obveznosti iz dohodka
dohodek za razdelitev
bruto OD
družbene službe
bruto skladi

Doseganje in delitev dohodka:

	din	% načrta
celotni dohodek	9,640.400,00	94,3
material. stroški	2,804.700,00	81,2
dohodek	6,835.700,00	100,9
obvez. iz doh.	520.400,00	93,7
doh. za razdel.	6,315.300,00	101,5
bruto OD	4,961.100,00	114,5
družbene službe	49.500,00	100,0
bruto skladi	1,304.700,00	71,0

Za leto 1972 smo vnesli v finančni načrt tudi predviden učinek del na gradbiščih v inozemstvu.

Obrat za proizvodnjo gradbenega materiala — GRAMAT

Glede na sezonski značaj dela te delovne enote, še ne moremo izkazovati pozitivnega uspeha. Po obračunu za razdobje januar — april 1972 sta poslovanje uspešno zaključila le betonarna Trbovlje in kamnolom Borovnik. Z nastopom gradbene sezone se bo stanje bistveno spremenilo. Finančni načrt za štiri mesece smo dosegli z naslednjimi indeksnimi številkami:

	Hrastnik	Trbovlje	Zagorje	Skupaj
celotni dohodek	90,0	78,9	77,1	79,6
materialni stroški	156,2	84,7	130,2	95,6
dohodek	26,1	73,3	56,9	66,0
obveznosti iz dohodka	48,5	92,7	49,1	81,0
dohodek za razdelitev	23,3	71,0	57,6	64,3
bruto OD	78,8	82,4	76,0	80,6
družbene službe	—	100,0	100,0	100,0
bruto skladi	—	—	—	—

Nesoglasje ostanka dohodka v zneskih je naslednje:

	načrtovano	doseženo	razlika
Hrastnik	— 13.000,00	— 70.500,00	— 57.500,00
Trbovlje	96.900,00	— 32.400,00	— 129.300,00
Zagorje	23.300,00	— 39.900,00	— 63.200,00
Skupaj	107.200,00	— 142.800,00	— 250.000,00

Avtopark

Ta enota posluje uspešno, kar je razvidno iz prikazanega pregleda doseganja finančnega načrta:

	doseženo din	% načrta
celotni dohodek	2,075.700,00	99,5
material. stroški	968.200,00	106,2
dohodek	1,107.500,00	94,4
obvez. iz doh.	126.800,00	122,2
doh. ra razdel.	980.700,00	93,3
bruto OD	859.200,00	90,2
družbene službe	5.900,00	100,0
bruto skladi	115.600,00	124,2

Vse proizvodne dejavnosti skupaj so dosegle v času od 1. 1. do 30. 4. 1972 naslednje doseganje in delitev celotnega dohodka:

	doseženo din	% načrta
celotni doh.	103.320.300,00	101,8
material. stroški	42.203.700,00	97,0
dohodek	61.116.600,00	105,4
obvez. iz doh.	7.265.900,00	120,3
doh. za razdel.	53.850.700,00	103,7
bruto OD	49.381.300,00	106,5
družbene službe	499.900,00	100,0
bruto skladi	3.696.500,00	78,6

Delitev dohodka v %:

	načrtovano	doseženo
bruto osebni dohodki	89,3	91,7
družbene službe	1,0	0,9
ostanek za bruto sklade	9,7	7,4

Neproizvodne dejavnosti

Rudarski šolski center, menze in počitniški domovi imajo končni rezultat negativen, vendar se bo tudi pri teh v naslednjih mesecih situacija spremenila na boljše. V posameznih enotah smo dosegli naslednji končni finančni rezultat; (v din)

Rudarski šolski center	— 104.600,00
Menze:	
Hrastnik	16.600,00
Trbovlje	— 15.000,00
Zagorje	51.800,00 + 53.400,00

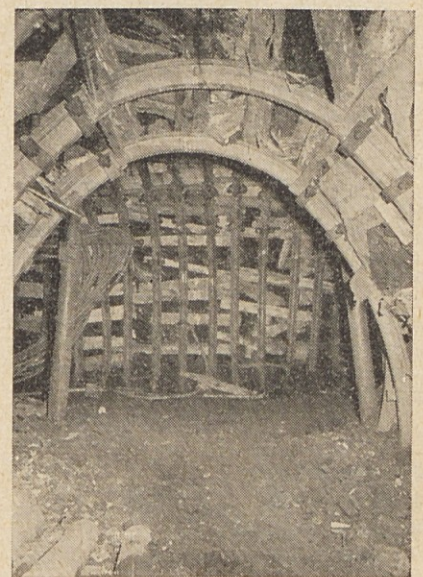
Počitniški domovi:

Rab	— 10.400,00
Crikvenica	— 1.700,00
Partizanski vrh	— 12.300,00 — 24.400,00
Skupaj	— 75.600,00

Pri rudarskem šolskem centru je prikazana izguba prehodnega značaja, saj moramo pri tej enoti z zaključnim računom izravnati dohodke in izdatke.

Menzi v Hrastniku in Zagorju sta končali obravnavano obračunsko dobo uspešno, dočim izkazuje menza v Trbovljah negativni končni finančni rezultat. Menza v Trbovljah dela izključno za člane naše delovne skupnosti, drugi dve menzi pa imata precej tujih abonentov (tople malice za delavce drugih podjetij). V tem je glavni razlog nastali izgubi v Trbovljah, ker so cene obrokov hrane na vseh treh mestih enake.

Dohodni finančni rezultat počitniških domov bomo lahko ugotovili šele z letno bilanco, saj se sezona še ni pričela. Izkazana izguba, ki dejansko ni izguba, se nanaša predvsem na pripravljalne stroške za počitniško sezono.

Jeklena tesarba križišča v polju
Polaj na rudniku Trbovlje
Foto Milan Cerinšek

Zaključek

V vseh dejavnostih je razdeljen

celotni dohodek v primerjavi z istim razdobjem 1971 takole:

	I-IV/1971	I-IV/1972	%
celotni dohodek	86,945.600,00	107,030.500,00	123,1
materialni stroški	32,144.200,00	44,667.300,00	139,0
dohodek	54,801.400,00	62,363.200,00	113,8
obveznosti iz dohodka	7,245.200,00	7,371.200,00	101,7
dohodek za razdelitev	47,556.200,00	54,992.000,00	115,6
bruto OD	43,457.700,00	50,598.200,00	116,4
družbene službe	475.700,00	499.900,00	105,1
bruto skladi	3,622.800,00	3,893.900,00	107,5
Delitev dohodka v %:			
— bruto OD	91,5	92,0	100,5
— družbene službe	1,0	0,9	90,0
— bruto skladi	7,5	7,1	94,7

Za isto razdobje dajemo tudi pregled povprečnih mesečnih osebnih dohodkov, čeprav primerjava ni povsem realna. V prikazanih

povprečjih so izplačani osebni dohodki za dejansko opravljene delavnike, t. j. brez nadomestil za letne dopuste, državne praznike in boleznine. Ti znašajo:

delovna enota	I-IV/1971	I-IV/1972	%
Hrastnik	1.780,80	2.081,80	116,9
Trbovlje	1.712,16	2.062,43	120,0
Zagorje	1.687,44	1.978,30	117,2
Skupni prevoz	1.557,36	1.849,05	118,7
Separacija Trbovlje	1.398,72	1.733,73	124,0
Separacija Zagorje	1.383,13	1.636,14	118,3
S R D	1.450,80	1.707,27	117,7
Elektro obrat	1.572,72	1.764,45	112,2
Delavnica Hrastnik	1.530,48	1.924,90	125,8
Nabavni oddelek	1.472,16	1.685,29	114,5
Uprava ZPT	1.911,12	2.182,47	114,2
Osnovna dejavnost	1.716,00	1.973,81	115,0
OSRD	1.935,36	2.344,10	121,1
Avtopark	1.410,24	1.940,02	137,6
GRAMAT	1.442,16	1.594,08	110,5
Toplarna	—	2.093,38	—
Z P T	1.726,32	1.997,21	115,7

V povprečju leta 1971 je pri GRAMAT-u upoštevana tudi toplarna Trbovlje, zaslužke za leto 1972 pa izkazujemo za to delovno enoto posebej. Zaradi tega indeksa številka za GRAMAT ni popolnoma točna, dejansko je višja.

Iz primerjave doseganja in delitve celotnega dohodka ter dohodka v prvih štirih mesecih leta 1971 in 1972 opazimo, da so materialni stroški narasli več kot pa celotni dohodek. To se pravi, da beležimo procentualno višji porast nabavnih cen reprodukcijskega materiala, raznih storitev in amortizacije (revalorizacija osnovnih sredstev), kot pa je znašalo povečanje prodajnih cen naših proizvodov ter storitev. Pogodbene in zakonske obveznosti, ki se pokrивajo iz dohodka so nekoliko višje, vendar ne bistveno. Izdatki za bruto osebne dohodke so višji, kot je porast dohodka za razdelitev, zaradi tega so seveda za sklade namenjeni zneski, izraženi v odstotku nižji, kot znaša povečanje dohodka za razdelitev.

Družbene službe predstavljajo pogodbene zneske, ki jih odvajamo občinam za investicije v osnovno šolstvo.

javah in prijavah naših dolžnikov je nastala za nas pozitivna razlika 13,827.000,00 din. Tega zneska pa še nismo v celoti prejeli, ker je nekaj naših dolžnikov trenutno plačilno nesposobnih in imajo blokirane žiro račune. Objava prvega obveznega pobota s strani službe družbenega knjigovodstva, na podlagi katerega smo morali prijaviti nesporne dolgovе, ki so zapadli v plačilo do 15. 3. 1972, je povzročila, da so tisti naši kupci, ki so obveznosti prijavili, enostavno prenehali s plačili. Vendar to ni bilo samo pri nas, temveč je bil to splošni pojav v vsej državi. Kljub predpisanim kaznim, pa vsi dolžniki svojih obveznosti sploh niso prijavili za poravnavo s kompenzacijo in seveda tudi ne plačali. Zaradi te obvezne prijave dolgov je znašal izpad priliva denarja v marcu v našem primeru več kot 10,000.000,00 din (1 milijarda starih dinarjev), kar nam skoraj zadošča za kritje enomesečnih osebnih dohodkov. Po opravljeni kompenzaciji, ki pa še ni v celoti zaključena, pa dolgov naših kupcev zopet naraščajo. Za ilustracijo navajam le nekaj številke o terjatvah do kupcev premoga:

	vse fakture	od tega dospele v plačilo
1. 1. 1972	30,764.000,00	16,704.000,00
31. 1. 1972	32,046.000,00	15,535.000,00
28. 2. 1972	37,234.000,00	20,241.000,00
31. 3. 1972	48,697.000,00	33,116.000,00
30. 4. 1972	49,051.000,00	35,894.000,00
20. 5. 1972	41,285.000,00	23,437.000,00

Po zakonskih določilih bi morala biti izvršena multilateralna kompenzacija do 31. 3. 1972, vendar je bil prvi obrok izveden šele 13. 4. 1972 in to le za tiste terjatve in obveznosti, ki so se med seboj popolnoma obračunale. Za neopravljeno pobotanje pa je služba družbenega knjigovodstva izstavila posebne akceptne naloge in jih pričela vnovčevati koncem aprila. To pa seveda le za tiste zneske, ki so imeli kritje na žiro računih obveznikov, t. j. dolžnikov. Naše podjetje je glavni dolg dobilo plačano šele 20. 5. 1972, t. j. s skoraj dvomešno zamudo. Neporavnanih pa je, ob času pisanja tega prispevka, še vedno približno 2,700.000,00 din. Če bi naši kupci, kar velja predvsem za elektrogospodarstvo, plačevali fakture za premog vsaj približno v pogodbenem roku, ne bi bili za obratna sredstva nikdar v zadregi.

Roman Turnšek

Finančno stanje v pogledu likvidnosti se ni v ničemer izboljšalo. govorimo lahko le o poslabšanju. Naše terjatve do kupcev so iz dneva v dan naraščale tako, da smo bili ob vsakokratnem izplačilu osebnih dohodkov v zadregi, ker nismo vedeli, kje bi dobili denar za potrebno kritje. Pri tem moramo omeniti, da smo naleteli vedno na popolno razumevanje tako Ljubljanske banke kot republiškega rezervnega sklada, ki sta nam pomagala s premostitvenimi krediti. Ta posojila pa so precej draga, saj je zvišala banka s 1. 3. 1972 obrestno mero od 8 na 11 %, če posojila v dogovorjenem roku ne vrnemo v celoti, pa moramo plačati od nevrnjenе vsote za prvih 30 dni zamude 4 %, za morebitno daljšo zakasnitev pa 6 % zamudne obresti.

Z novim zakonom o službi družbenega knjigovodstva je predpisana najmanj dvakrat letno takojmenovana multilateralna kompenzacija, t. j. obvezna prijava vseh na določen dan zapadlih in neplačanih dolžnih računov. Na podlagi teh prijav izpelje služba družbenega knjigovodstva pobotanje (kompenzacija) obveznosti in terjatev v svojem elektronskem računalniškem centru v Beogradu. Po naših pri-

Doseganje in poraba amortizacije

Koncem leta 1971 smo morali izvesti ponovno ocenitev osnovnih sredstev (revalorizacija). Z zakonskimi predpisi so bili določeni različni faktorji za preračun vrednosti, za rudarska dela pa smo lahko podražitev določili sami. Na temelju nove osnove znaša predračun amortizacije 28.758.000,00 din. V finančnem načrtu za leto 1972 je znesek amortizacije za 788.000,00 din večji, ker smo računali tudi z amortizacijo tistih osnovnih sred-

stev, ki bodo nabavljena tekom leta.

Če pustimo v nemar prenešeni znesek denarnih sredstev neporabljene amortizacije iz leta 1971 in upoštevamo za razdobje januar—april 1972, ne glede na dejansko plačane situacije in fakture, samo obračun tega razdobja, dobimo naslednjo sliko o doseženih in porabljenih amortizacijskih sredstvih v proizvodnih delovnih enotah:

Skupaj doseženo v vseh delovnih enotah

9.569.300,00 din

Porabljeno:

— redna zamenjava in nove nabave

4.042.600,00

— udeležba pri kreditih

362.800,00

— anuitete

1.437.100,00

5.842.500,00 din

Manj porabljeno

3.753.800,00 din

Bančni kredit uporabljamo v tem letu le za izgradnjo II. faze toplotarne v Trbovljah, od katerega je do tega trenutka porabljeno približno polovica. Neporabljeno amortizacijo uporabljamo za obra-

tna sredstva, ki nam jih glede na zelo slabo plačevanje obveznosti od naših kupcev silno primanjkuje.

Po posameznih delovnih enotah smo dosegli in porabili amortizacijo takole:

RUDNIK HRASTNIK

a) doseženo

2.351.700,00 din

b) porabljeno:

— redna zamenjava in nove nabave

626.300,00

— anuitete

269.400,00

895.700,00 din

c) manj porabljeno

1.456.000,00 din

RUDNIK TRBOVLJE

a) doseženo:

1.634.200,00 din

b) porabljeno:

— redna zamenjava in nove nabave

837.700,00

— anuitete

197.800,00

1.035.500,00 din

c) manj porabljeno

598.700,00 din

RUDNIK ZAGORJE

a) doseženo:

2.725.200,00 din

b) porabljeno:

— redna zamenjava in nove nabave

908.000,00

— anuitete

257.100,00

1.165.100,00 din

c) manj porabljeno

1.560.100,00 din

SEPARACIJA TRBOVLJE IN ZAGORJE

a) doseženo

1.598.800,00 din

b) porabljeno:

— redna zamenjava in nove nabave

1.407.600,00

— anuitete

429.300,00

1.836.900,00 din

c) več porabljeno

238.000,00 din

ŽAGA TRBOVLJE IN ZAGORJE

a) doseženo

15.100,00 din

b) porabljeno:

— za zamenjavo in nove nabave

6.200,00 din

c) manj porabljeno

8.900,00 din

O TOZD v ZPT

Za zaključek številnih referatov, člankov in razprav na vseh ravneh, nam daje prepis XXI. ustavnega amandmaja ali dopolnila v zadnji številki našega glasila Srečno, kompletno informacijo o družbeno ekonomskem položaju delovnega človeka, ter o vseh pravicah, ki mu tak položaj zagotavljajo. Te pravice naj delovni ljudje uveljavljajo v temeljnih organizacijah združenega dela.

Temeljna organizacija združene-ga dela pa je, po določilih ustavnega dopolnila, lahko vsak del delovne organizacije, ki pomeni delovno celoto v kateri se uspeh skupnega dela delavcev lahko potrudi kot vrednost na trgu ali v delovni organizaciji in je rezultat dela tako lahko samovoljno izražen.

Naše delovne enote te pogoje izpolnjujejo. Ne dajejo pa pod tem naslovom in v obstoječi organizacijski obliki članom kolektivov enot tistih pravic, ki jih delovnemu človeku zagotavlja ustavno dopolnilo in ki naj jih člani kolektiva uveljavljajo v temeljnih organizacijah združenega dela.

Ker je ustavni amandma logičen korak dalje v razvoju naše samoupravne družbe, pomeni, da vse institucije in vsa podjetja, ki razvoju samoupravljanja, ne glede na to iz katerih koli vzrokov, niso sledila, zaostajajo sedaj še za en velik dodaten korak. Tudi v našem podjetju smo v zaostanku, ker nismo do kraja uresničili pripravljenega razvoja. Izdelali smo program izpopolnjevanja nagrajevanja, od ugotavljanja dohodka in osebnega dohodka v podjetju, do delitve in nagrajevanja po delovnih enotah in obratih, z neomejenimi možnostmi za izpolnitev nagrajevanja do posameznih skupin in posameznikov. Pa ne le nagrajevanje. V sistemu izpopolnjevanja je bilo v končni fazi predvideno tudi ugotavljanje realizacije in dohodka po delovnih enotah. Enot so v neenakem položaju na trgu — zaradi kvalitete in v neenakih pogojih proizvodnje. Če določene razlike niso niti po zaslugi niti po krivdi posameznih delovnih enot, smo se odločili za enake startne osnove z različnimi normativi ob upoštevanju različnih pogojev v proizvodnji in na trgu. Realizaci-

LABORATORIJ

a) doseženo	2.600,00 din
b) porabljeno	—
c) manj porabljeno	2.600,00 din

UPRAVA

a) doseženo	131.500,00 din
b) porabljeno	—
— za zamenjavo in nove nabave	6.700,00 din
c) manj porabljeno	124.800,00 din

Na račun zakupnin smo prejeli še 93.800,00 din.

V skupnem znesku so našete formirale in porabile amortizacijska sredstva v naslednji vrednosti:

a) doseženo	8.553.000,00 din
b) porabljeno	—
— redna zamenjava in nove nabave	3.792.500,00
— anuitete	1.153.600,00
c) manj porabljeno	4.946.100,00 din
	3.606.900,00 din

OBRAT ZA SPECIALNA RUDARSKA DELA

a) doseženo	450.500,00 din
b) porabljeno	—
— redna zamenjava in nove nabave	83.900,00
— anuitete	175.500,00
c) manj porabljeno	259.400,00 din
	191.100,00 din

GRAMAT

a) doseženo	225.200,00 din
b) porabljeno:	—
— redna zamenjava in nove nabave	131.000,00
— anuitete	30.000,00
c) manj porabljeno	161.200,00 din
	64.000,00 din

TOPLARNA TRBOVLJE

a) doseženo	39.100,00 din
b) porabljeno:	—
— udeležba pri kreditu	362.800,00
— anuitete	77.800,00
c) več porabljeno	440.600,00 din
	401.500,00 din

ELEKTROSTROJNI OBRAT TRBOVLJE (ESO)

a) doseženo	88.900,00 din
b) porabljeno za zamenjavo in nove nabave	10.900,00 din
c) manj porabljeno	78.000,00 din

AVTOPARK

a) doseženo	239.600,00 din
b) porabljeno	—
c) manj porabljeno	239.600,00 din

Za opremo, ki se uporablja skupno na podjetju in ki jo ne moremo direktno zaračunati neki delovni enoti, smo porabili 24.300,00 din; nanaša pa se na uvoz opreme za Isoschaum.

Porabo amortizacije smo morali nekoliko omejiti, da smo lahko neporabljen ostanek uporabljali za obratna sredstva. Kako je z razpoložljivimi obratnimi sredstvi, je tako dobro znano in zadeve ne bi ponavljal.

Prednji pregledi se nanašajo le na obračun in porabo amortizacije v času od 1. 1. do 30. 4. 1972, ne glede na to, če so bile obračunane vrednosti dobaviteljem opreme in izvajalcem investicijskih del tudi dejansko plačane. Upoštevan tudi ni prenos uporabljenih amortizacijskih sredstev iz preteklega leta.

Dejansko denarni promet amortizacije, ne glede na obračune in obračunsko dobo, je bil naslednji:

jo po enotah bi ugotavljali na osnovi doseženih količinskih enot in planskih odkupnih cen. Lahko so to načrtovani stroški na enoto proizvoda, lahko pa se v interne planske cene proizvoda in v planske cene uslug med enotami zajame tudi potrebne sklade delovnih enot in podobno. Katera sredstva in za katere namene ter koliko naj bi se zbiralo skupno v podjetju in koliko ter za katere namene v temeljnih organizacijah združenega dela, je stvar samoupravnega sporazuma med enotami. Količinski in finančni normativi stroškov so načrtovani po delovnih enotah, prav tako so načrtovane tudi skupne potrebe skladov. Osnova planskim normativom temeljnih organizacij združenega dela, naj bi bila delovni načrt in finančni načrt podjetja v obliki, kakršna je trenutno v uporabi. V izogib nerealnim odstopanjem v osebnih dohodkih med enotami, je pripravljen enoten način za izravnavanje osebnih dohodkov v dogovorjene okvirje.

Z namenom, da bi povečali interes vseh zaposlenih za gospodarjenje v podjetju in s tem seveda interes za sodelovanje v upravljanju, smo se že prej odločili za točkovni sistem nagrajevanja in nagrajevanje po enotah, čeprav v izvajanju nismo dosledni. Pred točkovnim sistemom smo imeli akordni sistem nagrajevanja s fiksnimi akordnimi cenami v dinarjih, ki je bil materialna vzpodbuda za posameznike, ni pa bil vzpodbuda posameznikom za doseganje kolektivnih uspehov.

Že dosledno izvajanje veljavnega sistema delitve, bi znatno poživilo delo samoupravnih organov delovnih enot in pritegnilo k sodelovanju tudi ostale člane kolektiva. Če pa bodo pravice, ki jih delovnim ljudem daje XXI. ustavni amandma zvezne ustave, neposredne na rezultate kolektivnih uspehov temeljnih organizacij, je to še ena in še kvalitetnejša materialna vzpodbuda za povečano zanimanje vseh zaposlenih za gospodanjenje v temeljni organizaciji združenega dela, kot tudi za gospodarjenje v podjetju.

S tem sestavkom ni rečeno, da je za organiziranje temeljnih organizacij združenega dela že vse pripravljeno, je pa dovolj snovi za razpravljanje v pripravi, s čimer pa ne kaže odlašati. Po dosedanjih razpravah sodeč pripravam za organiziranje temeljnih organizacij združenega dela še zdaleč nismo posvetili tiste pozornosti, ki bi odtehtala pomembnost XXI. ustavne dopolnila.

Vilko Kovač

a) prenešena neporabljena amortizacijska sredstva iz leta 1971		1,858.700,00 din
b) povečanje v letu 1972		
— doseženo po obračunih	9,596.300,00	
— prodana osnovna sredstva	105.100,00	9,701.400,00 din
c) na razpolago do 30. 4. 1972		11,560.100,00 din
č) porabljeno:		
— plačilo investicij	5,828.600,00	
— plačane anuitete	1,504.900,00	
— razne obvezne izločitve in posojila	211.400,00	7,544.900,00 din
d) neporabljena denarna sredstva amortizacije		4,015.200,00 din

Koncem aprila 1972 znaša knjigovodsko stanje neporabljene amortizacije 9,280.100,00 din, vendar je od tega zneska vezanih 5,264.900,00 din tako, da je prostih le 4,015.200,00 din. Vezana sredstva se nanašajo na obvezne depozite pri posojilih, lastno udeležbo pri investicijskih kreditih, garancijske zneske, obvezna posojila za energotiko, razna neobvezna posojila (poslovnim združenjem, za vodovod) in podobno. Ta sredstva pa se nam postopoma vračajo, vendar zelo po-

čas, tako da z njimi skoraj ne moremo računati.

Neproizvodne delovne enote: Rudarski šolski center, menze in počitniški domovi, oblikujejo lastno amortizacijo, ki v prednjih pregledih ni zajeta. Uporaba je dovoljena le s posebnimi sklepi samoupravnih organov za individualne nabave osnovnih sredstev. Na teh delovnih enotah je bilo gibanje amortizacije v obravnavanem obdobju takole:

	Rudarski šolski center	Menze	Počitniški domovi
a) prenos iz leta 1971	182.700,00	26.800,00	228.800,00
b) povečanje v letu 1972	29.000,00	15.400,00	8.600,00
c) na razpolago	211.700,00	42.200,00	237.400,00
č) porabljeno	141.300,00	—	44.100,00
d) neporabljeno 30. 4. 1972	70.400,00	42.200,00	193.300,00

V naslednjih mesecih se nam bo poraba amortizacije precej dvignila, ker smo že in bomo še morali nabaviti razno opremo in izvesti nujno potrebna investicijska dela. Kot že omenjeno, smo v prvih

mesecih 1972 uporabo amortizacije hote zadrževali, da ne bi bilo pomanjkanje obratnih sredstev še občutnejše.

Roman Turnšek

Vzemimo si čas — ne življenje

Analiza podatkov o prometnih nesrečah na cestah nam pokaže še eno značilno zanimivost: naši zdomci se namreč večkrat ponesrečijo ko prihajajo domov kot pa doma ostali rojaki. Cestno-prometne nesreče so namreč vse pogostejše, ko se vračajo domov na dopuste ali pa za praznike v domovino. Zakaj te razlike? Kje so vzroki za tako visok odstotek?

Med vzroke moramo šteti predvsem naslednje:

1. **PREUTRUJENOST.** Na dolge razdalje vozijo brez vmesnih počitkov ali s prav kratkimi postanki. Ponavadi niti ne spijo samo, da bi ali prihranili denar za nočnino, ali pa da bi prej prišli domov in se srečali s svojci in prijatelji. Razen pri denarju želijo »varčevati« tudi na času. Čimprej domov!...

2. **NEIZKUSENOST.** Mnogi zdomci so šele pred nedavnim opravili vozniški izpit in zato tudi nimajo dovolj potrebnih izkušenj. Iz tega razloga se razlikuje njihovo obnašanje pri vožnji od domačih rojakov: ravnanja za krmilom niso sigurni in večšči, da bi obvladali nenadno napete ali nevarne prometne situacije na cesti.

3. **KOMPLEKSI.** Mnoge voznike — zdomce tarejo kompleksi. Slabo je čes čutijo pri vožnji vzvišene s pretiranim samodopadenjem. Takšni tudi kupujejo velika motorna vozila ali pa vozila z močnejšimi motorji. Želijo se postaviti pred rojaki doma! Žalostno pa je, da se ne zavedajo, da prav takšna motorna vozila niso primerna za naše ceste, oziroma da je treba z njimi še posebno previdno upravljati.

4. **PRETIRANA SAMOVŠEČNOST.** Treba je torej pripomniti, da mnogi taki vozniki zaslužijo precej denarja in da si prav zaradi te okolnosti nabavljajo težja motorna vozila. Zaradi samovšečnosti in drugačnih cestno prometnih razmer je tudi prometna kultura teh voznikov še na nižji stopnji od naše, domače. Zaradi neprimerne in domišljavega obnašanja za krmilom se pogosto pripeljejo v položaj, ki ni več izhoden. Katastrofa je tu, v kateri plačujejo tudi nedolžne žrtve.

Ugotovitev je na dlani: po avtomobilih in njihovih markah, po vožnji in obnašanju za volanom se naši rojaki iz zamejstva zelo ločijo od domačih voznikov. Veliko slabši so.

Da ne bo prepozno! Opozarjamo jih, da naj upoštevajo navedene okolnosti in vzroke njihove neprimerne vožnje. Ne samo zaradi njihov samih, marveč tudi zaradi nas, ki smo ostali na domačih cestah.

Dobra volja ob malici; posnetek z obratnega dvorišča rudnika Trbovlje
Foto Milan Cerinšek

Izvajanje ustavnih dopolnil

V marcu 1972 se je pri Zasavskih premogovnikih — Trbovlje, začela načrtna razprava in priprava za uveljavljanje ustavnih amandmajev — dopolnil.

Celotna usmeritev temelji na anonmalizi dosedanjega družbeno-ekonomskega položaja delavca v enotah in podjetju ter položaja enot in ekonomsko-samoupravnih odnosov, ki izvirajo iz veljavnih statutarnih določil. Po teh določilih se ureja družbeno-ekonomski položaj delavca s pravicami in dolžnostmi, ki izvirajo iz organizacije dela, razporejanja delavcev na delovna mesta v okviru zakona in pravilnika o delovnih razmerjih, iz določil delovnih dolžnosti in odgovornosti, iz varstva delavcev pri delu, iz pravic in dolžnosti v zvezi z izobraževanjem, iz obveznosti v zvezi z informiranjem, iz delitve dohodka in osebnih dohodkov, iz izvajanja samoupravljanja v delovnih enotah in podjetju ter iz urejanja drugih vprašanj iz delovnih razmerij.

Po drugi strani pa sedanji statut tudi do določene meje ugotavlja in opredeljuje družbeno-ekonomski položaj delovnih enot, ki se ga določa po obsegu samoupravnih pravic in pristojnosti. V okviru letih je postavljena sicer v statutu proizvodnja premoga kot celota tista enota, ki ustvarja in deli dohodek, v praksi pa smo določili že zdavnaj prešli, saj ugotavljamo ustvarjanje in delitev dohodka za vse tri enote — rudnike. Pri tem uporabljamo v smislu medsebojnega dogovarjanja in sporazumevanja določena merila, tako za oblikovanje osebnih dohodkov, kot tudi za oblikovanje dohodka in končno tudi za ostanek dohodka (dobička) z določeno razpolagalno pravico teh enot. Vsega tega, kar že danes imamo, nimamo zapisane v veljavnem statutu, zato bi obravnavanje družbeno-ekonomskega položaja tako delavca kot tudi enot skozi določila statuta marsikoga zavedla čes, da nismo od julija 1970, ko je bil statut sprejet, do danes na področju družbeno-ekonomskih in samoupravnih odnosov napravili ničesar. Res je tudi, da v marsičem niso izkoriščene samoupravne pravice in pristojnosti organov samoupravljanja v teh enotah, ki jih vsebuje sedanji statut. Ta je že namreč v marsičem s prenosom pristojnosti in pravic samoupravnim organom enot pričel urejati vprašanja, ki so danes predmet izvajanja ustavnih dopolnil.

V čem nastopa bistvena razlika med sedanjim stanjem in stanjem, ki naj bi ga dosegli v zvezi z izvajanjem ustavnih dopolnil? Z njimi je določen način ureditve družbe-

no-ekonomskega položaja delavca tako v temeljni organizaciji združenega dela, kot tudi v organizaciji združenega dela. V XXI. ustavnem dopolnilu je posebej poudarjena neodtujljiva pravica delavca na dohodek, ki ga je sam ustvaril, na pridobivanju osebnih dohodkov iz osnove dela in osebnega prispevka k uspehu in razvoju, bodisi organizacije združenega dela in temeljni organizaciji združenega dela — TOZD na osnovi skupnega živega in minulega dela ter določanju najnižje meje socialne varnosti. Menim, da so to bistvene spremembe, ki zahtevajo tudi določene posege v nadaljnjem razvoju, urejanju družbeno-ekonomskega položaja delavca tako v TOZD, kakor tudi v organizaciji združenega dela. V primerjavi s seboj veljavnim statutom izstopa v ustavnih dopolnilih predvsem določilo o neodtujljivi pravici delavca na ustvarjeni dohodek. V primeru Zasavskih premogovnikov nastopi ob proučevanju vprašanja dohodka tako dilema, ali je to kaj več kot kalkulatívna lastna cena oziroma ali je to vrednost blaga, prodanega na trgu. V sedanjem statutu ni določeneje opredeljen dohodek in razpolaganje z njim. Zato bo to v novih samoupravnih aktih, ki so lahko sporazumi ali dogovori, mnogo bolj definirano. Pri tem bi pa rad že sedaj opozoril na različni položaj in možnosti enot, ki se kažejo skozi različne ekonomske učinke, ki niso povsod, včasih tudi ne približno, enaki.

Drugo je vprašanje pridobivanja osebnih dohodkov na podlagi dela, pri čemer je prav gotovo pravilnik o delitvi osebnega dohodka z akordnim pravilnikom že merilo, ki obstoja in na podlagi katerega je možno tudi v bodoče urejati to vprašanje. Popolnoma novo in tudi v statutu dslej nikjer omenjeno, je vprašanje minulega dela, čeprav v določeni meri tudi to vprašanje pri ZPT urejamo s pravilnikom o dodatku na leta zaposlitve. Dilema pa je, ali lahko ta način privzamemo tudi načelno kot primeren za urejanje odnosov do minulega dela.

Naslednja stvar, ki je nikjer ne zajemamo v dosedanjem normativnem aktu (statutu), je vprašanje socialne varnosti in njene najnižje meje. Sedanji statut tega ne določa, vendar je to v določeni meri urejeno s samoupravnimi sporazumi oziroma družbenimi dogovori.

Bistveno vprašanje, ki ga je treba rešiti v zvezi z zahtevo XXI. ustavnega dopolnila, je vsekakor uredničevanje neodtujljivosti pravic odločanja o ustvarjenem dohodku, o vprašanju razširjene reprodukcije in podobno. Pri tem se in se bo-

mo srečevali z vprašanjem postavitve objektivnih meril, ki naj nedvomno in brez razloga za kakršenkoli ugovor ali spor omogočijo uresničitev tega načela v ustavnem dopolnilu.

V bistvu gre tako pri temeljni organizaciji združenega dela kot tudi organizaciji združenega dela zato, da skušamo postaviti slehernega delavca, kakor tudi TOZD, v enak položaj z enakimi možnostmi. Zavedamo se, da je to zelo težka in odgovorna naloga in da je popolnoma ne bomo nikoli rešili, kakor na primer ne moremo teh vprašanj popolnoma rešiti v širšem obsegu. Zdi se mi pa važno poudariti, da so ta vprašanja prisotna, da jih rešujemo in da skušamo pri tem videti širšo celoto in potrebno skladnost pri postavljanju in določanju položaja posameznih enot v našem podjetju oziroma TOZD v organizaciji združenega dela. Mogoče se bo komu zdelo, da si delamo prevelike skrbi in kompliciramo vprašanja, ki so na prvi pogled popolnoma enostavna. Želim poudariti, da smo v smislu asortimenta proizvodnje razmeroma enostavni, da pa še zdaleč ni enostavno postaviti vse delavce in vse enote oziroma TOZD, v enak položaj, kar edino omogoča mirno delo in tudi ugodno klimo oziroma psihozo, v kateri je možno ustvarjalno delati.

Vsa vprašanja, ki so se pojavila v zvezi z izvajanjem ustavnih dopolnil, smo v ZPT obravnavali na seji političnega aktiva, na konferenci ZK, na sejah osrednjih samoupravnih organov in deloma tudi na sejah osnovnih organizacij ZK. To niso bile razprave, ki bi dajale že konkretne napotke za izdelavo samoupravnih aktov, čeprav v glavnem lahko že nakažemo nekatera stališča, ki jih bo morala upoštevati komisija, ki jo je imenoval osrednji delavski svet. Ta bo morala pripraviti na osnovi že nekaterih sprejetih stališč do konca junija t. l. program. Na podlagi tega bi z nadaljnjim delom omogočili izdelavo potrebnih samoupravnih aktov (sporazum, statuti). Jasno je, da bo potrebno o teh stališčih razpravljati v celotnem kolektivu, če nečemo, da bo kasneje prišlo do nesporazumov, ki bi lahko onemogočili ali podaljševali začetek izvajanja ustavnih dopolnil.

Glede vprašanja števila TOZD je bilo sprejeto stališče, da je treba predvideti 8 ali 9 TOZD in sicer vse tri rudnike, separacijo Trbovlje s skupnim prevozom, obrat za specialna rudarska dela, elektrostrojni obrat, avtopark, upravo podjetja ter variantno proizvodnja gradbenega materiala, bodisi sa-

mostojno kot TOZD, bodisi vključeno v okviru druge. Pri tem seveda ne bi mogli mimo stališča v zvezi z ustavnimi dopolnili, da naj bo TOZD delovna, tehnološka in funkcionalna celota in da naj se rezultat dela izrazi kot vrednost v realizaciji, tako na notranjem kot na zunanjem trgu. Če bi skušali v smislu razlage ustavnih dopolnil dosledno izvajati ta stališča, potem prihajamo s predvidenimi rešitvami z njimi v določeno nasprotje. V okviru proizvodnje premoga bi namreč lahko osnovali kot TOZD že vsak revir, ki na primer zaključuje svoj proizvodni proces na koncu izvozne poti iz tega revirja (n. pr. Kisovec, Kotredež, Ojstro, Hrastnik). V smislu stališča o možnosti izražanja vrednosti realizacije tako v notranjem kot tudi zunanjem trgu, pa v našem primeru to lahko izrazi le organizacija združenega dela. V okviru ZP bi prav tako lahko imeli tudi drugo organizacijo združenega dela, namreč obrat za specialna rudarska dela, kajti posamezna gradbišča bi lahko predstavljala temeljne organizacije združenega dela. Vendar zaradi razmeroma kratkega roka trajanja dela na teh gradbiščih in ne preostanih kadrovskih sprememb ter ostalih vprašanj, ta rešitev ne pride v poštev. V celoti bi se lahko Zasavski premogovniki formalizirali tudi iz več organizacij združenega dela, n. pr. iz proizvodnje premoga s TOZD, iz obrata za specialna rudarska dela s TOZD, iz proizvodnje gradbenega materiala s TOZD, iz avtoparka s TOZD, skratka v smislu povezovanja v okviru posamezne dejavnosti kot organizacije združenega dela in teh dejavnosti med seboj. To je samo dvojje stališče, ki jih je tudi možno

predložiti in utemeljiti, kar kaže na to, da izvajanje ustavnih dopolnil ni enostavno vprašanje in da omogoča prav gotovo precej variantnih rešitev. Samo ob sebi je razumljivo, da ne moremo izbirati rešitve, ki se bistveno oddaljujejo od sedanjega stanja, saj bi to terjalo mnogo dolgotrajnega dela in reševati bi bilo treba pri tem nekatera popolnoma nova vprašanja, tako v organizacijskih, kot tudi samoupravnih odnosih.

Dosedanje razprave in sprejeta stališča kažejo na to, da ne bi bilo umestno preveliko oddaljevanje od že oblikovanih organizacijskih odnosov v organizaciji združenega dela — v Zasavskih premogovnikih kot celoti. Iz teh razlogov predvidevamo, da bodo temeljne organizacije združenega dela preje našteje enote, ki že imajo svoj organizacijski status in ki imajo razmeroma urejene samoupravne odnose. Pri vseh razpravah pa nismo še določili položaja rudarskega šolskega centra, ki ga iz predvidenih sprememb verjetno ne bomo mogli izločiti.

Za oblikovanje dohodka v vsaki temeljni organizaciji združenega dela predvidevamo kot osnovo v okviru proizvodnje premoga kalkulativno lastno ceno, povečano za določen znesek, ki naj omogoča vsem TOZD v proizvodnji premoga takšno višino dohodka, ki bo delovala stimulatивно v smislu doseganja čim boljših gospodarskih učinkov. Pri tem so obrat za specialna rudarska dela, avtopark in proizvodnja gradbenega materiala vsekakor v drugačnem položaju, glede ustvarjanja realizacije, kakor pa TOZD v proizvodnji premoga. V predvidenih TOZD v proizvodnji

premoga je pa zopet zaenkrat razlika med rudnikom Zagonje in rudnikom Hrastnik in Trbovlje. Vse te razlike bo potrebno v utemeljevanju stališč čimbolj zmanjšati in doseči čim bolj enotno osnovo.

Na sestanku političnega aktiva celotnega podjetja je bilo postavljeno tudi vprašanje, ali naj predstavljajo TOZD pravne osebe ali ne. Prevladovalo je mnenje, da naj bo le organizacija združenega dela, t. j. podjetje kot celota, pravna oseba. Nadaljnje vprašanje pa je bilo vprašanje normativnih aktov podjetja. Težnja je bila, naj bi bilo čimveč teh aktov skupin, ker bi le tako bilo možno izenačevati stališča do reševanja posameznih vprašanj, ki z različnimi pristopi in rešitvami povzročajo lahko v okviru organizacije združenega dela posebne probleme. Jasno nam je, da bo potrebno v statutih temeljnih organizacij združenega dela upoštevati vse njihove specifičnosti in v sporazumu določiti oziroma predvideti tiste zadeve, ki bodo spadale v pristojnost samoupravnih organov organizacije združenega dela. Za področje Trbovelj n. pr. nastaja specifična potreba določenega sporazumevanja in dogovarjanja tako v politiki medsebojnih odnosov TOZD, kot tudi odnosov TOZD na področju Trbovelj navzven. V okviru vprašani, ki zadevajo organizacijo združenega dela kot celoto, bo verjetno potrebno v sporazumu predvideti določene pristojnosti glede politike sredstev poslovnega sklada (tako za osnovna, kot za obratna sredstva), vprašanje politike osebnih dohodkov, delovnih razmerij, združevanja dela ostanka dohodka itd.

Albert Ivančič, dipl. inž. rud.

XXII. amandma zvezne ustave

1. Svoje delo in sredstva družbene reprodukcije v osnovnih organizacijah združenega dela delavci prosto združujejo v podjetjih, zavodih in drugih delovnih organizacijah ali drugih oblikah združenega dela vstevši tiste, ki opravljajo kreditne in bančne ter zavarovalne posle, da povečajo dohodek v osnovni organizaciji združenega dela, izboljšajo lastno in skupno delo in razvijajo lastno in skupno poslovanje ter dvignejo produktivnost skupnega družbenega dela.

Medsebojna razmerja v teh organizacijah urejajo delavci s samoupravnim sporazumom o združevanju na podlagi enakopravnosti, zagotavljajoč v vseh teh razmerjih neodtujljivo pravico delavca, da na podlagi svojega dela upravičeno zadeva in sredstva družbene reprodukcije ter odloča o dohodku, ki ga ustvari temeljna or-

ganizacija združenega dela, v kateri dela.

Statut in drugi splošni akti organizacije, v kateri so združene temeljne organizacije združenega dela, ne smejo biti v nasprotju s samoupravnim sporazumom o združevanju.

Temeljne in druge organizacije združenega dela so nosilci pravic in obveznosti, ki jim pripadajo po ustavi, zakonu in samoupravnem sporazumu o združevanju.

2. Dohodek, ki ga temeljne organizacije združenega dela z združevanjem dela in sredstev ter s poslovnim sodelovanjem z drugimi organizacijami skupaj ustvarijo v obliki obresti od kredita ali v kakšni drugi obliki, je sestavni del njihovega dohodka, ki ga ustvari s svojim celotnim poslovanjem in jim pripada sorazmerno z nji-

hovim prispevkom k ustvarjanju omenjenega dohodka.

3. Organizaciji združenega dela, ki uporablja pri svojem poslovanju združena sredstva drugih organizacij združenega dela, ki imajo po tem naslovu pravico do deleža v njihovem dohodku, morajo biti v doseženem dohodku zagotovljena sredstva za osebno in skupno porabo delavcev ter sredstva za razširitev materialne osnove dela glede na njen prispevek k skupnim delovnim uspehom.

Merilo za ugotavljanje sredstev za osebno in skupno porabo delavcev ter prispevka k skupnim delovnim uspehom se določajo s pogodbo v skladu z enotnimi načeli o združevanju sredstev, ki jih določa zvezni zakon in s samoupravnimi sporazumi ter družbenim dogovorom o teh merilih.

Z združevanjem sredstev ni mo-

goče pridobiti nobenih lastninskih ali drugih trajnih pravic. Pravica do deleža pri dohodku druge organizacije iz naslova združevanja sredstev ugasne s tem, da se skladno s pogodbo vrnejo oziroma amortizirajo sredstva, z združitvijo katerih je bila to pravica pridobljena. Druge vzajemne pravice in obveznosti iz naslova združevanja sredstev se uresničujejo v skladu s pogodbo.

4. Organizacije združenega dela smejo vlagati sredstva družbene reprodukcije v tujini in uporabljati sredstva tujih oseb ob pogojih in v mejah, ki jih določa zvezni zakon.

Pravic tuje osebe do sredstev, ki jih vlaga v organizacijo združenega dela v državi, ni mogoče po sklenitvi pogodbe zmanjšati z zakonom ali drugim aktom.

5. Da razširijo materialno osnovo dela, lahko organizacije združenega dela zbirajo denarna sredstva občanov in jim poleg vračila teh sredstev zagotovijo tudi nadomestilo za vložena sredstva v obliki obresti ali še drugih ugodnosti.

6. Medsebojna kreditna razmerja organizacij združenega dela in njihova razmerja z drugimi osebami v okviru kreditnega sistema se urejajo skladno z enotnimi načeli, ki jih določa zvezni zakon. S pogodbami o medsebojnih kreditnih razmerjih med organizacijami združenega dela in o njihovih razmerjih z drugimi osebami v okviru kreditnega sistema ni mogoče izven meja obveznosti, ki jih določa zakon glede pogojev in vračanja kreditov, določati še drugih obveznosti, s katerimi bi bile omejene v ustavi določene pravice delavcev.

7. Da bi uresničile skupne interese pri zagotavljanju denarnih sredstev za opravljanje in širjenje svoje dejavnosti, lahko organizacije združenega dela, interesne skupnosti in družbeno-politične skupnosti s pogodbo ustanavljajo banke kot posebne organizacije združenega dela, interes kreditnih in drugih bančnih poslov.

Organizacije združenega dela, interesne skupnosti in družbeno-politične skupnosti ter druge družbeno-politične skupnosti ter druge družbeno-pravne osebe, ki združijo svoja sredstva v banki, upravljajo njene posle v skladu s pogodbo o njeni ustanovitvi in z njenim statutom, ki se sprejme v skladu z omenjeno pogodbo.

Sredstva, ki jih ustvari s svojim poslovanjem, razdeli banka, po izločitvi dela za osebne in skupne potrebe delavcev, ki delajo v njej, in za zboljšanje materialne osnove njihovega dela, v skladu s svojim statutom med družbene pravne osebe, ki so v njej združile svoja sredstva.

Iz dela sredstev, ki s združena

pri njej in iz dela razdeljenih sredstev, ki jih je ustvarila s svojim poslovanjem, oblikuje banka rezervni sklad.

Sredstva, ki se razdelijo iz dohodka banke, smejo biti obdavčena le kot dohodek oseb, na katere so bila razporejena, in le po predpisih in v prid družbeno-politične skupnosti, kateri se plačuje davek od njihovega dohodka.

Poslovanje bank, ki se nanaša na zbiranje hranilnih vlog občanov, pravice in obveznosti bank v zvezi s tem poslovanjem ter pravice občanov da pridobijo iz naslova svojih hranilnih vlog poleg dogovorjenih obresti še druge pravice ureja zakon skladno z enotnimi načeli kreditnega sistema.

8. Organizacije združenega dela, interesne skupnosti, družbeno-politične skupnosti in druge družbene pravne osebe, ki svoja sredstva združujejo v zavarovalnih in drugih denarnih organizacijah, imajo glede upravljanja omenjenih organizacij in glede delitve načeloma enake pravice, kot jih imajo družbene pravne osebe, ki svoja sredstva združujejo v banki.

Pravice občanov zavarovancev do udeležbe pri upravljanju in druge njihove pravice določa statut skladno z zakonom.

XXIII. amandma zvezne ustave

1. S samoupravnim sporazumom usklajujejo delavci temeljnih in drugih organizacij združenega dela in interesne skupnosti medsebojne interese pri družbeni delitvi dela in družbeni reprodukciji, določajo osnove in merila, po katerih usklajajo svoje posebne interese s skupnimi interesi, in določajo medsebojne pravice in odgovornosti ter ukrepe za njihovo uresničevanje.

Samoupravni sporazum zavezuje organizacijo združenega dela in interesno skupnost, ki ga skleneta ali mu pristopita.

Temeljne in druge organizacije združenega dela ter interesne skupnosti, ki menijo, da so s samoupravnim sporazumom drugih organizacij združenega dela prizadele njihovi interesi, lahko sprožijo postopek za ponovni preizkus samoupravnega sporazuma na način, ki ga določa zakon.

2. Z družbenim dogovorom organizacije dela in njihove splošne asociacije, interesne skupnosti, sindikati in druge družbeno-politične organizacije ter druge samoupravne in družbene organizacije zastopajo in uresničujejo samoupravno usklajevanje in urejanje družbeno-ekonomskih in drugih odnosov, ki so skupnega ali splošnega pomena.

Družbeni dogovor zavezuje organizacijo in skupnosti, ki ga sprejmejo.

Organizacije združenega dela, interesne skupnosti, družbeno-politične skupnosti in druge družbene pravne osebe imajo v organizacijah združenega dela, ki se poleg drugih dejavnosti ukvarjajo tudi z bančnim ali podobnim poslovanjem, da pridobivajo dohodek, načeloma enake pravice kot družbene pravne osebe, ki združujejo sredstva v banki, in sicer v delu, ki se nanaša na omenjeno poslovanje.

Ustanavljanje in poslovanje organizacij združenega dela, ki se ukvarjajo s prometom blaga in storitev, se urejata skladno z načeli združenega dela in samoupravljanja, medsebojnega vpliva na poslovno politiko v okviru njihovega sodelovanja s proizvajalnimi in drugimi organizacijami, skupnega prevzemanja rizika in skupne odgovornosti za razširjanje materialne osnove in povečanje produktivnosti dela v produkciji in blagovnem prometu ter ustreznega deleža v dohodku, ustvarjenem s tem sodelovanjem.

9. S tem amandmajem so nadomeščene določbe četrtega odstavka 19. člena ter četrtega in petega odstavka 29. člena ustave SFRJ.

V okviru svojih pravic in dolžnosti lahko družbeno-politične skupnosti z zakonom ali drugim splošnim aktom določijo, da je družbeni dogovor splošno obvezen.

3. Postopek pri sklepanju in izvajanju samoupravnega sporazuma in družbenega dogovora temelji na načelih javnosti in enakopravnosti udeležencev sporazumevanja in dogovarjanja.

Samoupravni sporazum in družbeni dogovor določata ukrepe za njuno izvajanje ter materialno in družbeno odgovornost udeležencev sporazumevanja in dogovarjanja.

NOVA TEHNOLOGIJA

Nekatere japonske firme so izpopolnile tehnologijo za pridobivanje koksa za proizvodnjo jekla, iz običajnega premoga, ki sicer ni primeren za koksiranje. Postopek bodo patentirali. Po podatkih proizvajalcev, bodo nove vrste koksa proizvajali na ta način, da običajni premog v prahu, premog za koksiranje in specialni pripomoček za vezanje na temelju katrana, mešajo in izdelujejo brikete. Na premog, ki sicer ni primeren za koksiranje, odpade 80 % sestavnih delov koksa. Novi tehnologiji pridobivanja koksa dajejo velik pomen spričo dejstva, da je premoga za koksiranje čedalje manj.

Tehnične in ekonomske možnosti uvedbe samohodnega podporja

Za čas v katerem živimo je med drugim značilen tudi oster konkurenčen boj med posameznimi viri primarne energije. Dnevno se soočamo s hitrimi spremembami v strukturi porabe energijskih virov t. j. s spremembami odnosov med trdnimi, tekočimi in plinastimi energijskimi nosilci, navidezno nezadržno v škodo trdemu gonivu — premogu. Poraba energije hitro narašča, posebno še v deželah s hitrim industrijskim razvojem. V svetovnem merilu narašča poraba primarne energije po letni stopnji 5% kar pomeni, da se poraba energije podvoji v 14 letih. V industrijsko razvitih in civiliziranih državah pa je ta porast še znatno hitrejši. Razumljivo je, da naraščajo temu primerno tudi investicije v raziskavo, eksploatacijo in distribucijo (transport) vseh vrst energijskih virov, v zadnjem desetletju pretežno v nahajališča nafte in zemeljskega plina.

Premog kot energijski vir je imel dolgo vrsto let prevladujočo vlogo. Čeprav delež premoga v skupni energetski porabi polagoma pada, pa se proizvodnja količinsko veča, čeprav z zmanjšanim tempom. Predvsem je opazen porast proizvodnje premoga v obeh industrijsko najmočnejših in energetsko neodvisnih državah t. j. v ZDA in SZ. Kakšna bo bodoča vloga premoga na tržišču z energijo v svetu in pri nas, je v veliki meri odvisno tudi od cen premoga, čeprav prevladuje mnenje, da energetska politika ne sme biti podvržena izključno tržnim zakonitostim. Energija je prav tisti proizvodni faktor, ki ne more in ne sme biti podvržen le tržni stihiji. To so že spoznale nekatere industrializirane države, ki skušajo energetske gospodarstvo usmerjati v realne okvire, z dolgoročno perspektivo.

Ta skromen in kratek prikaz energetske situacije v svetu, domača situacija se bistveno ne razlikuje od prikazane, ima le namen, dokazati nujnost spremembe tehnologije pridobivanja premoga tudi iz tega vidika. Mehanizirano pridobivanje premoga z uporabo kompleksne mehanizacije ni le posledica trenutnega razvoja tehnike ali težav pri zaposlovanju, temveč ekonomska nujnost, s katero se srečujemo odnosno se bomo prej ali slej srečali. Pri tem pa nastane vprašanje, kje mehanizirati, katerim zahtevam mora ustrezati mehanizirano podporje in pridobivalna mehanizacija in kateri pogoji morajo biti izpolnjeni za racionalno mehaniziranje pridobivanja premoga. Odgovor na ta-

ko postavljena vprašanja prav gotovo ni enostaven in kratek.

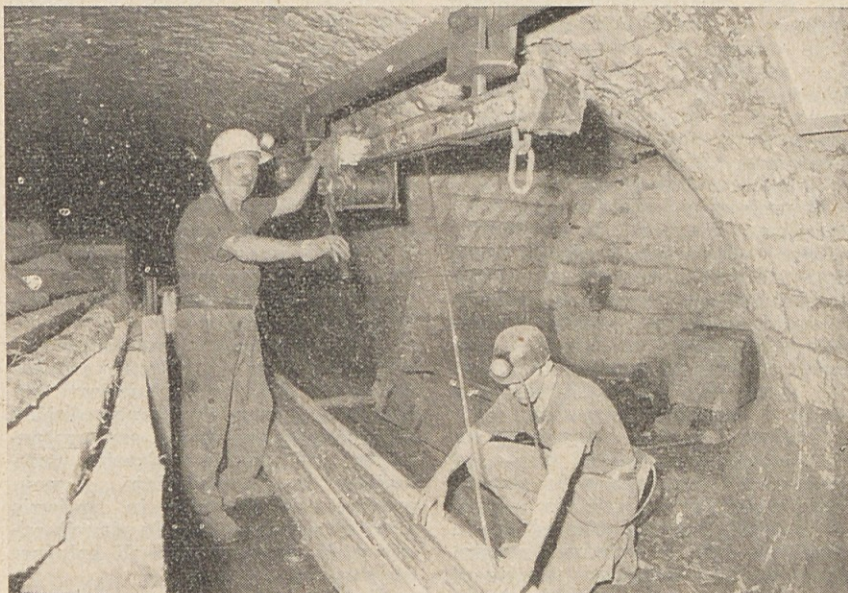
Znano je, da zahtevajo investicije v premogovništvo, ne glede na to, ali gre za rudarsko gradbene objekte ali za opremo, znatna investicijska sredstva, ki se amortizirajo z dolgo odplačilno dobo. Glede na to je nujno, da se omejena finančna sredstva angažirajo tako, da bo z ustrezno opremo možno organizirati visoko produktivne metode odkopavanja, opremo uporabiti le tam, kjer bo zagotovljeno kontinuirano delo in s tem zadovoljiva izkoriščenost celotnih naprav.

Pri tem mislim na tzv. kompleksno mehanizacijo odkopnih čel. To lahko karaktiziramo kot skupino med seboj tehnološko povezanih naprav, ki opravljajo tri bistvene funkcije v procesu pridobivanja. Te funkcije, ki si sledijo po vnaprej določenem redu so mehanizirano odkopavanje (običajno z eno ali dvovaljčnimi zarezovalnimi stroji), mehanizirano podpiranje in transport izkopenine. Vsa težja dela na odkopu opravijo torej stroji, zaposlenemu preostane le koordinacija (usklajevanje) posameznih funkcij (dejavnosti), organizacija dodatnih del in skrb za vzdrževanje strojev. Razumljivo pa je, da nam taka kompleksna mehanizacija ne more zagotoviti ekonomske in tehnično optimalnih rezultatov, če niso izpolnjeni na eni strani ustrezni montan-geološki pogoji (npr. zadostna širina in smerna dolžina odkopnih polj) na drugi strani pa ostali tehnični po-

goji (zagotovljena redna oskrba z energijo in materialom, odvoz izkopenine z zadostnimi kapacitetami itd.) ter primerna kadrovska zasedba. To pa niso edini predpogoji, s katerimi moramo računati. Ne smemo namreč pozabiti, da se kompleksna mehanizacija uporablja za pridobivanje premoga v jami torej tam, kjer lahko naletimo tako v varnostnem kot tudi montan-geološkem oziru na drugačne razmere, kot smo jih predvidevali in katerih reševanje lahko vpliva na ekonomičnost pridobivanja. Kot primer naj omenim možnost nepredvidenega poslabšanja kvalitete premoga. To nam lahko na eni strani zniža prodajno ceno premoga, na drugi strani pa nam lahko povzroča težave v tehnologiji pridobivanja, n. pr. pri podpiranju.

Če smo omenili tri glavne funkcije, ki jih opravlja kompleksna mehanizacija, naj omenim še glavne zahteve, ki jih mora glede na naše montan-geološke razmere taka mehanizacija izpolniti. Specifične razmere, ki jih srečujemo na odkopih naših rudnikov in ki so bistveno različne od onih, ki jih srečujemo na rudnikih črnega premoga, za katere je kompleksna mehanizacija konstruirana, bi bili naslednji:

- velika debelina premogovega sloja,
- menjajoči pad sloja, narivi in prelomi in zaradi tega nepravilne konture odkopnih etaž (tektonsko porušene partije sloja),
- odkopavanje v horizontalnih etažah v smeri od zgoraj navz-

Jamska žičnica v polju Polaj rudnika Trbovlje

Foto Milan Cerinšek

dol — torej s starim delom oziroma pri odkopavanju s povečano višino etaže, s premogom v stropu in s premogom v tleh.

- nehomogen premog, trde krovinske in mehkejšje talninske partije sloja,
- smerno napredovanje odkopa in prečno pridobivanje, izredno nehomogen sloj z možno izraženo slojevitostjo in mnogimi vložki,
- mehka prihrbina-povzroča težave pri odpiralnih delih — povečani pritiski v pripravljalnih progah,
- kljub relativno majhnih globinah se srečujemo z znatnimi hribskimi pritiski tudi na odkopih.

Iz tega sledi, da ne moremo neposredno prenesti izkušenj in rešitev, ki so jih dosegli v drugih rudnikih z določeno kompleksno mehanizacijo, na naše razmere. Podporje oziroma kompleksna pridobivalna mehanizacija bi morala, glede na naše razmere, ustrezati naslednjim pogojem:

- nosilnost podporja mora biti vsaj 40 t/m²,
 - pri polni obremenitvi podporja naj specifični pritisk na tla odkopa ne preseže 10 kp/cm²,
 - obremenitev stropa pri vpenjanju podporja ne sme prekoračiti 20 kp/cm²,
 - podporje mora slediti v čim krajšem intervalu prehoda pridobivalnega stroja (odprtemu stropu),
 - zanesljivo mora podpreti in držati tudi razrahljano ali porušeno hribino,
 - biti mora dovolj stabilno, da se lahko strojno pridobiva tudi trde partije sloja,
 - biti mora v vseh smereh stabilno z možnostjo uravnavanje,
 - v konstruktivnem pogledu mora biti enostavno za montažo, demontažo in transport,
 - biti mora statično določeno (v nobeni smeri dela ne sme nastati statično nedoločen sistem — izkušnje s podporjem RIB-420),
 - glede na nehomogen premog (slaba nosilnost) mora po konstrukciji težiti k razbremenitvi čela odkopa ali vsaj ne izzvati povečane obremenitve čela odkopa,
 - omogočati mora ustrezno in zanesljivo podpiranje tudi pri spremenjeni višini odkopa,
 - na strani starega dela mora biti konstrukcijska rešitev taka, da staro delo ali nadkopni premog ne ovira podkopno delo in napredovanje,
 - biti mora tako konstruirano, da je pri uporabi običajnih pridobivalnih strojev zagotovljen zadosten presek za pohod, in varno upravljanje ter za zračenje.
- Vse navedene zahteve imajo več ali manj le tehničen karakter, o-

menjene pa niso tiste zahteve, ki vplivajo na ekonomski učinek uporabe samohodnega podporja oziroma kompleksne mehanizacije. V tej zvezi naj omenim, da smo na našem rudniku spričo na specifičnih slojih prilikah razvili metodo odkopavanja, ki nam ob skromni opremljenosti odkopov (vrednost opreme na čelu dolžine 60 m znaša okrog 1.500.000 din) in pri višinah etaže 10 m ali več, pa tudi trenutno zadovoljive učinke in ustrezen ekonomski efekt. Zmanjšanje odkopne višine na tisto, ki jo je moč obvladati s samohodnim podporjem (do 2,8 m) ima negativne posledice, ki se zrcalijo predvsem v ekonomskem smislu in ki jih je možno kompenzirati le z večjimi dnevnimi napredki. Ti bi po približnih izračunih morali znašati najmanj 3 m/dan. Pri naših običajnih smernih dolžinah 300-400 m (n. pr. A-kopa, Talni sklad jame Hrastnik) pomeni to drago premeščanje podporja v razmeroma kratkih intervalih (2 do 3 x letno) ob zahtevi po ustrezni hitrosti odpiralnih del. Ta sicer skromen in enostranski prikaz ekonomskega vidika uporabe kompleksne mehanizacije v naših razmerah, pa ne bi bil kompleten, če ne omenim izredno pomembno dejstvo. V stroških proizvodnje je pri današnjem načinu dela delež osebnih dohodkov v skupnih stroških preko 50 %. To razmerje se bo ob uvajanju kompleksne meha-

nizacije ugodno spremenilo v korist materialnih stroškov. Za ilustracijo naj navedem podatek, da znaša storitev pri fizično najbolj napornem in nevarnem delu, t. j. pri podpiranju in zaruševanju 4-5 m²/delavnik. Pri samohodnem podporju dosega brez fizičnega napa storitev 40-50 m²/delavnik (pri Salzgitter podporju n. pr. 16 m²/delavnik). Za proizvodnjo 1000 ton nam je pri sedanji metodi odkopavanja potrebno opraviti okrog 150 delavnikov na čelu. S kompleksno mehanizacijo bi se to število zmanjšalo vsaj na 50 delavnikov (v ZR Nemčiji n. pr. 27 del/1000 ton). Takih in podobnih kazalcev bi lahko navedel še več. Vsi na ta ali oni način govorijo v prid kompleksni mehanizaciji odkopavanja. Znano pa je, da niti finančna sredstva niti slojne prilike ne dopuščajo širšega uvajanja kompleksne mehanizacije v naših jamah. Zelo verjetno je, da bomo skušali v prvi fazi mehanizirati tisti del delovnega procesa, ki je fizično najbolj naporen in časovno najbolj zahteven t. j. podpiranje oziroma zaruševanje. Kako podporje bomo uporabili za predvidena odkopna polja je odvisno od mnogih faktorjev. Le nekaj od teh je preje našeto. Drugi so taki, da je o njih težko določeneje govoriti. Slej ko prej pa ostane dilema, kar gre za samohodno podporje, ali se orientirati na ščitno podporje ali na podporje okvirno podporje. Tudi v šir-

Izpolnjevanje delovnega načrta

Proizvodnja premoga (v tonah)

rudnik	načrtovano I-V/72	doseženo I-V/72	+ —	
Hrastnik	261.000	284.050	+ 23.050	108,8
Trbovlje	258.700	278.190	+ 19.490	107,5
Zagorje	200.800	180.530	— 20.270	89,9
SKUPAJ	720.500	742.770	+ 22.270	103,1
RSC Trbovlje	6.900	5.960	— 940	86,4
RSC Zagorje	6.600	6.270	— 330	95,0
ZPT	734.000	755.000	+ 21.000	102,9

Proizvodnja ostalih dejavnosti

		načrt za leto 1972	doseženo I-V 1972	% doseganja od let. načrta
Opekarna	enot	7.500.000	2.730.167	36,4
Žgana opeka	kos	98.000	33.642	34,3
Betonarna Hrastnik				
Kamnlom				
Hrastnik	m ³	14.100	5.836,5	41,4
Trbovlje	m ³	35.000	9.026,5	25,8
Zagorje	m ³	140.000	53.018,5	37,9
Avtopark	t/m	—	1.540.034	—
OSRD- realizacija	din	25.680.000	7.713.543,40	30,0

Podatki za OSRD vsebujejo le rezultate dela na domačih grad-

biščih, t. j. v SFRJ. Inozemska delovišča niso všteta.

Nevenka Plevniak

ših strokovnih krogih so mnenja o tem deljena.

Zanesljivo pa lahko trdim, da bi pomenil prehod od posamičnih

tornih stojk na samohodno podporje velik tehnično-ekonomski preobrat, ki zahteva med drugim tudi ustrezno miselno preobrazbo

in mnogokje tudi spremembo odnosa človeka do stroja — naprave.

Rudi Šinkovec, dipl. inž. rud.

Kotredežca in gumijaste ponjave

Struga potoka Kotredežce prečka severno in južno krilo kotredežke premogovne kadunje tako, da se nahajajo glavne premogove rezerve obrata Kotredež v varnostnem stebru potoka Kotredežce. Da bi omogočili varno odkopavanje premoga v varnostnem stebru, je bilo treba napraviti na površini vsa potrebna zavarovanja pred vdorom vode v jamo.

Odkopavanje premogove substance v južnem krilu v varnostnem stebru potoka Kotredežca je bilo omogočeno potem, ko je bilo zgrajeno posebno za vodonepropustno korito. Najprej je bilo korito izdelano iz lesa, vendar to korito ni bilo povsem učinkovito, ker so bile deformacije terena, ki so nastajale zavoljo odkopavanja tolikšne, da so na koritu nastajale vedno večje okvare. Korita ni bilo mogoče vzdrževati v brezhibnem stanju. Posledice so bile vidne tudi na odkopih v jami, kjer je dotok vode stalno naraščal.

Zaradi večnih težav pri vzdrževanju korita in vedno večjih dotokov vode na odkope, smo leta 1957 pristopili k izdelovanju novega za vodo nepropustnega korita. Dno korita je bilo izdelano iz piha-ne gline, debeline približno 1 m, nad glino pa položena obloga iz posebej oblikovanih betonskih kvadrov. Ta način utrditve struge potoka Kotredežce je bil sorazmerno učinkovit pri odkopavanju južnega krila, kjer smo odkopavali po metodi splavnega zasipavanja vse do 6. obzora.

Ko smo pričeli v severnem krilu kotredežke kadunje odkopavati s širokočelno odkopno metodo s povečano višino etaže in pridobivanjem stropnega premoga z rušenjem nadkopnega dela, se je začelo intenzivnejše posedanje krovnih plasti, katerih sestav je krovni lapor, morska glina in govški peščenjaki.

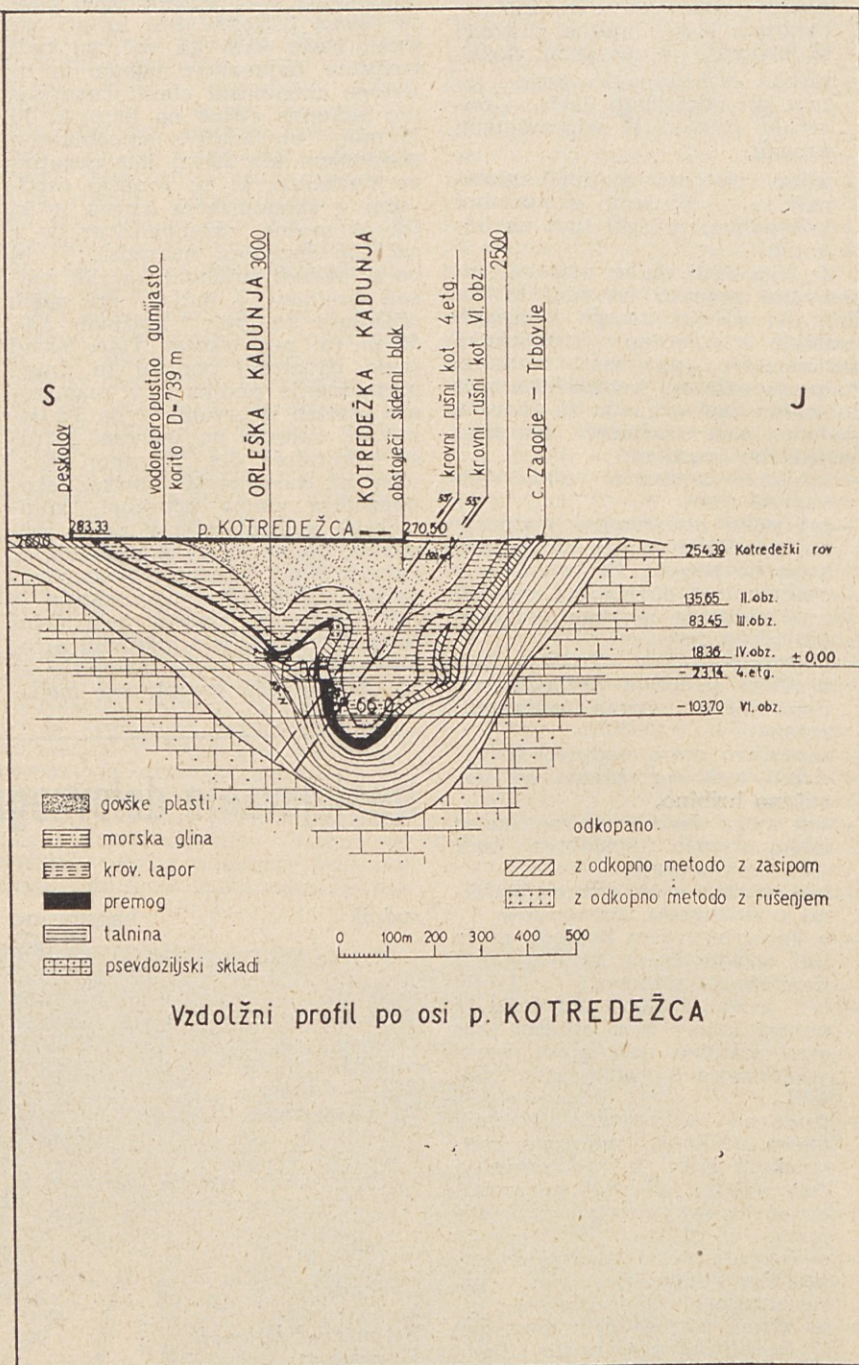
Za vodo nepropustno plast v krovnih plasteh smatramo morsko glino. Po domnevah strokovnjakov, bi morala ležati nad premogovim slojiščem plast morske gline, debela vsaj 30 m, da bi lahko odkopali premogov sloj po odkopni metodi z rušenjem stropa brez nevarnosti za vdore vode s površine. Morska glina ima namreč to lastnost, da v vlažnem stanju prične nabrekati.

Po predhodnem raziskovalnem vrtnanju je bilo ugotovljeno, da dejanska debelina plasti morske gline nad slojem premoga povsod ne dosega potrebne debeline 30 m. Zaradi te ugotovitve in ker se krovne

plasti rušijo oziroma lomijo v velikih kosih, je bilo treba izdelati v območju krovnih plasti za vodo nepropustno korito iz phane gline, prekrito z gumijastimi ponjavami. Zavarovanje jamskih prostorov pred vdori vode s površine, po načinu zavarovanja južnega krila, pri

odkopni metodi z rušenjem, verjetno ne bi bilo učinkovito, ker tu nastopajo hitri in neenakomerni premiki površine.

V jami Kotredež odkopavamo severno krilo kotredežke kadunje že na 4. etaži 5. obzora. S tem smo prišli z odkopavanjem v območje

nezavarovanega dela potoka Kot-redežca. Po praktičnih izkušnjah, oziroma izmerah za rudnik Zagorje, znaša minimalni krovni rušni kot 58°. Iz profila je razvidno, da obstoječe za vodo nepropustno korito z gumijastimi ponjavami, za-

gotavlja varovanje proti vodnim vdorom s površine le za odkopavanje do 4. obzora. Vzporedno z nadaljnjim varnim odkopavanjem pod nivojem 4. obzora, moramo na površini za vodo nepropustno korito podaljšati. V ta namen smo

že pričeli z zemeljskimi deli tako, da nam bo podaljšanje za vodo nepropustnega korita za 100 m, omogočilo varno odkopavanje do 6. obzora.

Rado Ozbič, dipl. inž. rud.

Uspeh naših rudarjev v Porurju

1. Uvod

Porurje spada brez dvoma med največje producente črnega premoga v Evropi. Pokrajini je dalo premogarstvo že davno svojsten pečat, saj skoraj ni točke v tej ravninski deželi, s katere ne bi bila vidna vsaj ena modernih šahtnih naprav, prebivalstvo pa živi neposredno in tudi posredno izključno od rudarstva, kot gospodarske osnove predvsem za energijo in železarstvo kot tudi za ostalo spremeljajočo industrijsko in obrtno dejavnost.

Premog je torej njihov osnovni kruh. Tega pa gledajo ljudje povsod po svetu s spoštovanjem in včasih tudi — s strahom in skrbjo.

Na številnih cehah tega velikega premogovnega bazena, delajo že skoro štiri leta rudarji pod okriljem Rudisa kot kooperanta nekaj svetovno znanih nemških rudarskih firm, ki so specializirane za izgradnjo glavnih jamskih prostorov in komunikacij. Nekateri teh modernih rudnikov, ki so pripomogli k povojnemu gospodarskemu »čudežu« ZRN, in na katerih vlada zadnja beseda rudarske tehnike, imajo gigantsko proizvodnjo kot na primer rudnik Gneisenau, ki daje 16.000 ton črnega premoga na dan prvovrstne kakovosti.

Mi prihajamo večkrat v svet z mišljenjem, ki smo ga često navajeni poslušati doma, da imamo pač kot na pol razvita dežela, še slabo dognane delovne navade, in da se moramo še marsikaj tega naučiti od tehnično naprednejših sosedov.

No, pa smo v tem tujem, industrijsko razvitem okolju, naenkrat slišali za vest, da je naša rudarska grupa na cehi Westfalen, dosegla rekorden uspeh, kakršnega niti domači rudarji doslej še niso zabeležili. To je morda nekoliko paradokso, res je pa le.

2. Problemi premogovnega tržišča

Predno preidem v potankosti uspeha naših rudarjev, menim, da je umetno pogledati, kaj sami Nemci pravijo, pišejo in mislijo o svojem premogu, da to mišljenje in stanje primerjamo na eni strani z mnenjem naših strokovnjakov o bodočnosti našega premogarstva doma, na drugi strani pa smatram da je ta informacija važna tudi za

Rudis, kajti že začeta in uspešno vodena sodelava na tem področju mednarodne delitve dela, naj bi se vsekakor nadaljevala in celo povečala, če....

Ne samo za Nemce, marveč za celotno človeštvo velja konstatacija, da toplota, moč in svetloba, poleg sirovin, predstavljajo osnovo za moderno proizvodnjo dobrin, ki jih človeštvo potrebuje, ne samo zaradi vse večjih osebnih zahtev, marveč tudi zaradi progressivnega povečanja števila prebivalcev.

Človeštvo si je doslej lahko boljšavalo življenske pogoje edino in samo na rovaš vse intenzivnejše izrabe energetskih virov, ki mu jih nudi priroda. Zato je tudi nadaljnja usoda vse številnejšega človeštva odvisna od tega, kako se bo znalo tudi v bodoče smotrno oskrbovati z energijo, katere potreba bo enormno naraščala. Ker pa energija sama kot taka ne pade z neba, marveč jo je treba prideliti, pravijo Nemci, da je glavna težava v tem, da je izvor energije večkrat zelo oddaljen od mesta potrošnje, pa se vprašujejo, kaj storiti, da bo s porastom industrijalizacije in življenske ravni, vedno in ob pravem času dovolj energije tudi na voljo. To velja za bližnjo kot tudi za daljnjo prihodnost.

Energija je potrošno blago in se je iz tržne politike ne da izločiti. Zato da se je treba truditi ne samo za zadostno količino energije v naslednjih decenijah, marveč da je treba stremeti v prvi vrsti tudi za tem, da bo ta energija cenejša kot tudi paziti na to, da raziskovalni duh in razvoj tehnike pridobivanja energije ne bosta ohromela, kajti zavedati da se je treba, da bo že naslednje tisočletje postavilo pred človeštvo tako ogromne zahteve po energiji, da si jih danes še najdalekovidnejši futurologi komajda predstavljajo. Naša generacija pa da takim kvantitativnim prognozam sploh še ni kos.

Nemci pravijo, da so imeli srečo in prednost, ko so od začetka industrijske ere pa vse tam preko konca druge svetovne vojne, lahko v celoti pokrivali svoje potrebe po energiji iz lastnih virov, to se pravi iz domačih črnih in rjavih premogov. Trde, da brez premoga Nemčija nikdar ne bi postala industrijska dežela, kakršna je. To-

da takoj za tem pa z žalostjo konstatirajo, da je monopolni položaj predvsem njihovega črnega premogarstva že kruta preteklost. Kot prvi konkurent črnemu premogu v ZRN se je pojavil najprej njihov lastni rjavi premog kot kurivo in kot izvor električne energije. Potem sta sledila vedno bolj zemeljski plin in nafta. S tem pa je nemška industrija postala odvisna od uvoza. Kajti razvoj industrije je šel tako hitro pot, da se danes že trdi, da domači črni in rjavi premogi ne bi več zadostovali potrebam, celo pri njihovi maksimalno možni proizvodnji.

Vprašujejo se, kaj početi — če bo šla cela reč tako naprej — da bi vsaj zmanjšali svoj odvisnost od uvoza plina in nafte. Pravijo, da mi baš prijetno in dobro za živce, gledati petrolejske magnate ali pa muhaste vlade dežel, ki z nafto razpolagajo, kako stalno dvigujejo cene in izrabljajo svoj monopolni položaj, za katerega sami nimajo pravzaprav nikakršnih zaslug. Postavlja se vprašanje, kako naj se ta odvisnost od uvoza nafte iz Srednjega Vzhoda in Zapadne Afrike odpravi z uporabo daleko dražjega domačega premoga. Nemški črni premog, zaradi geoloških prilik, velike globine ležišč in vsled tega drage eksploatacije — pri današnji tehnologiji uporabe — še zdaleč ni tista sirovina, ki bi mogla nadomestiti nafto. Znano je dejstvo, da drži danes industrijo premoga v ZRN pokoncu le še državna subvencija elektrarnam in železarnam, pri čemer knije premog le še četrtino vseh energetskih potreb. Celó če bi se državna podpora premogarstvu povečala, ne bi moglo konkurirati uvozu energije. Nafta je še vedno cenejša.

Nekateri mislijo, da bo premogarstvo doživelo nov vzpon v nekaj decenijah, ker so mnenja, da se bodo svetovne zaloge plina in nafte v začetku tretjega tisočletja že bistveno izčrpale. Takrat pa da bo že do kraja ekonomsko uspešno dognana gazifikacija premoga in vtekočinjevanje ogljikovodikovcev. Premog naj bi torej dosegel drugo pomlad (Frankfurter Allgemeine).

Dotistihmal pa se bo poraba plina in nafte še naprej povečevala in poraba premoga nadalje padala. Predvidevajo, da se tudi poraba koksa ne bo bistveno pove-

čala z nadaljnjim razvojem železarstva, ker da se bodo tudi v visokih pečeh vedno bolj uporabljale injekcije tekočih ogljikovodikov, medtem ko bo koks služil v glavnem kot rahljalni skelet za vložek.

NEW (Združene elektrarne) bodo v naslednjih letih povečale svoje kapacitete v glavnem na osnovi konvencionalnih goriv. Po letu 1980 pa so predvidene izključno le velike enote, ne pod 1000 MW. Pri tem pa bo že stopila v ospredje jedrska energija.

Ob takih dejstvih in različnih, nasprotujočih si govoricah, vznemirjajo ljudi rastoče deponije premoga in koksa po cehah in kokosarnah. Svoj kruh gledajo danes že nekoliko s skrbjo, kajti zanesljivega preroka, ki bi lahko povedal, kaj bo jutri — ni.

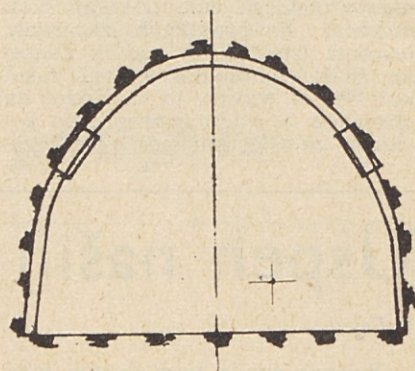
Zaenkrat pa lahko opazujemo samo to, da ni vidnih tendenc, da bi se eden ali drug teh velikih in modernih rudnikov pripravljal na zapiranje ali vsaj na zmanjšanje proizvodnje. Planirane investicije tečejo z znano Nemško natančnostjo naprej.

3. Uspeh naših rudarjev

Ti so tukaj zaposleni v glavnem na izgradnji jamskih komunikacij v zvezi z odpiranjem novih eksplo-

atacijskih horizontov. Ker gre povsod na teh rudnikih za velike proizvodne količine na eni strani, kot tudi za posebne zahteve prezračevanja na drugi (visok geotermični efekt, metan), so preseki jamskih prog daleko večji kot smo jih navajeni po naših rudnikih doma. Zaradi komernih presekov se da tukaj mnogo uspešnejše uporabljati ustrezna mehanizacija, ki naj fizični napor rudarja zmanjša na najnižjo možno mero in bolj angažira njegove duševne sposobnosti. Za tem pa danes stremi tudi celotna tehnika, kajti težko fizično delo je večji del nekvalificirano, slabo uspešno in zato povsod tudi počlo nagrajevano.

Na takem delu je ena od grup naših rudarjev, na cehi Westfalen, že lani prednjačila s svojimi zavidljivimi napredki in pri tem seveda tudi z osebnimi dohodki, ki so izdatno presegali povprečje na cehi. Februarja letos pa so dosegli rekord ko so v 21 dneh prodrli 176 m proge poleptičnega preseka 14 m², podprte na vsakih 70 cm s trodelnim Toussaint-Heinzmannovim jeklenim podporjem, teže 44 kp/m³, z mrežo zadrž (Ø 10 mm, 10 x 15 cm) ali pa z elementi iz profilirane pločvine. Vmes vse do trdega založeno in zapolnjeno z odstreljeno hribino. (Sl. 1).

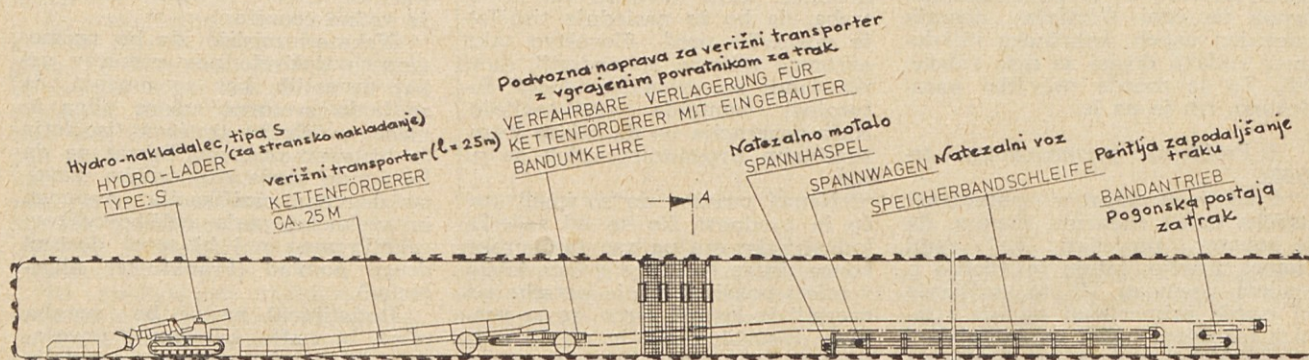
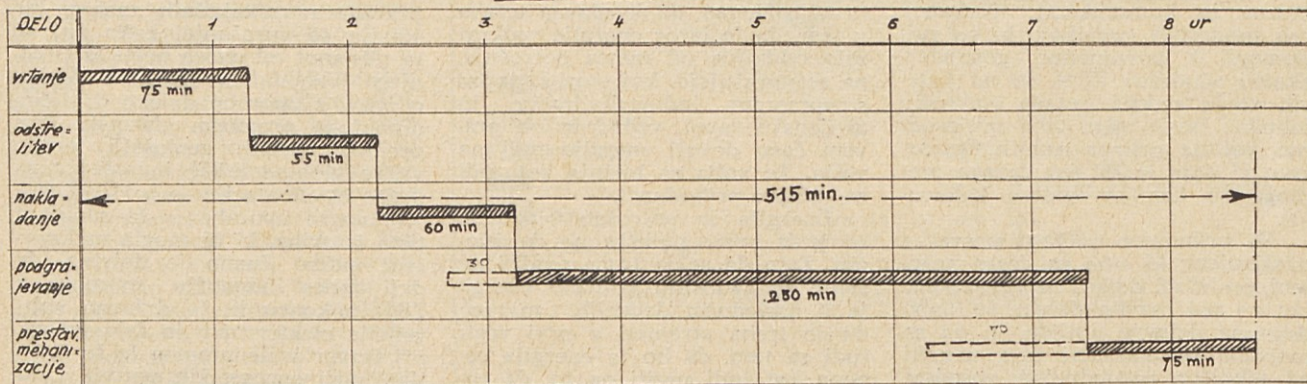

Skica — Prerez A

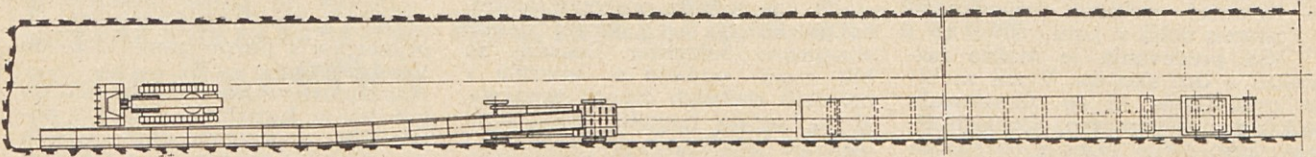
Način dela je na vseh deloviščih, kjer delajo naši ljudje, podoben. Vsled tega naj opis predmetnega postopka služi kot pars pro toto. Dela se povsod v skladu od strojnega metra kompletne proge ali pa po točkovnem sistemu (Gedinge mit gruppenweiser Aufteilung. Iz slike 2 je grobo razviden potek dela, kjer posamezne operacije vsebujejo kompleksno vse detajle, ki bi se dali določiti natančno edino s časovno študijo.

Oprema za odvoz materiala se sestoji iz mehničnega nakladalca (Hydro-Lader, Type S, z Libu-žlico,

PLANOGRAM KOMPLEKSNIH OPERACIJ ZA 1 IZBIJEK

Slika 3

Slika 4

produkt D-H), verižnega transporterja in gumijastega traku, ki od naša odstreljeno robo v presipni bunker nad glavno izvozno progo, kjer se material vsipa v jamske vozničke velike kapacitete (4 m³). Glej slike 3 in 4.

Vsi težki predmeti in ostala bremena, ki jih je treba dovažati na delovišče, pa so dostavljali tja z enotračnim, tekalnim škripcem, ki ga vozi posebno motalo, in čigar tračnica je pritrjena na T-H podporje pod stropom (monorail hoisting and transporting device). To je nadvse praktična naprava in je tukaj nikjer ne manjka pri takem delu. Progo (Flößstrecke), ki ki je predmet tega opisa, so prodirali na globini 835 m pod površino. Zračili so pihajoče, po PVC ceveh, premera 800 mm. Spodnja polovica preseka proge je bila vse skozi v premogu, zgornja pa v trdnem, mestoma rušljivem turonskem krovnem škrljavcu.

V 21 delovnih dneh so zabeležili 176 m napredka ali 8,40 m na dan. Globina lukenj za odstreljevanje je znašala 3 m, njih število pa v povprečju 35. Tako so na dan dosegli 2,8 izbitka. Za vrtnanje so uporabljali kladiva SIG. Temperatura je znašala 27° C, vlaga je bila srednja.

Delali so v 4 izmenah in so se zamenjavali na delovišču. Celokupna zasedba na vseh 4 izmenah je bila sledeča:

pri neposrednem	
prodiranju	16 mož
pri odvozu	5 mož
pri prestavljanju in	
vzdrževanju mehanizacije	
in orodja	4 možje

pri čiščenju 4 možje

Skupaj 29 mož/24 ur

Storitve:

Pri preseku proge 14 m² plus 5 % za povečan izbit profil (rušljiva hribina), je znašala količina odstreljenega materiala pri 2,8 izbitkih 123,50 m³, pri čemer so dosegli skupno storitev na moža okroglo 4,25 m³, medtem ko je znašala čista storitev onih, ki so delali neposredno na čelu, okroglo 7,70 m³ na moža in šiht.

Pri tem je treba imeti na umu, da v tej storitvi zapopadna tudi vsa komplicirana »tesarba« in zamuda s paženjem in zalaganjem bokov in stropa. To je spoštljiva storitev že na samem kamnu, kjer sploh ni treba podpirati. Zato leži v danih okoliščinah ta rekord. Fantje so do skrajnosti racionalizirali svoje delo in so bolj kot mišice, napeli svoje možgane.

Delo so vodili neposredno vodje izmen: Apih, Zrim, Jug in Sajovic. Za mehanizacijo je skrbel Žibret Jože, s svojimi izumskimi pomočniki, Dobrosavljevičem, Andonovom in Petrovičem.

V drugi so nadalje sodelovali odlični rudarji: Kontrec, Šanc, Vidlenović, Zigić, Zivić, Stojanović, Djordjević, Mesanović, Blažević, Malinić, Jeremić, Marinković, Ahmedagić, Prvulović, Ibrić, Tomić, Miloševski, Antić, Simić, Milovanović in Čipin, skratka: zastopniki skoro vseh jugoslovanskih narodov. Lahko trdimo, da Rudis tudi v tem oziru odigra v dokaj pozitivno vlogo.

Če analiziramo razloge za tak delovni uspeh daleč iz domovine,

pridemo do naslednjih ugotovitev: — perfektna organizacija obrata s strani obratovodje in njegovih pomočnikov pri firmi Deilmann-Haniel GmbH kot nosilec poslov

— ustrezna mehanizacija
— visoka delovna disciplina in primerna »klima« na obratu
— nesporna strokovnost direktnih izvajalcev in smotrna organizacija njihovega lastnega dela
— dobra gmotna stimulacija
Posrečen stik zgoraj naštetih okoliščin pa daje praviloma vse povsod dobre delovne rezultate.

Boris Gostiša

Pripomba uredništva.

Tovarišu Borisu Gostiši, dipl. inž. rud. se zahvaljujemo za njegov prispevek. Pri objavi smo upoštevali njegovo željo, da članek lahko izide le pod pogojem, da bo tiskan kompleten, dobeseden, brez skrajšanj, brez razširjanj ter brez stelističnih in slovničnih popravkov, čeravno se je redniški odbor za te njegove zahteve težko odločil. K objavi njegovega prispevka sta dala svoj pristanek tudi zahodnonemška firma Deilmann ter poslovno združenje RUDIS.

Žal nam je, da njegov prispevek ne govori kaj več o življenju naših ljudi na deloviščih v ZR Nemčiji, žal nam pa je tudi, da pisec prispevka ni omenil, da dela izvajajo člani delovne skupnosti Zasavskih premogovnikov-obrata za specialna rudarska dela in da take in podobne uspehe dosega jo člani naše delovne skupnosti. Radi bi, da bi v bodoče slični prispevki vsebovali tudi ta podatek.

Uvajanje drsnih stropnikov v jami

Dne 15. in 16. maja 1972 je bilo v mestecu Rabac, blizu Labina v Istri, IX. mednarodno posvetovanje o rudarstvu, ki ga vsako leto prireja strojna tovarna Trbovlje. Kot prejšnja leta so tudi letos poleg predstavnikov vseh jugoslovanskih rudnikov, sodelovali rudarski strokovnjaki iz Madžarske, Českoslovaške in Poljske ter predstavniki firme Salzgitter iz Zahodne Nemčije. Predstavnika ZPT sta bila Adolf Jermol, dipl. inž. rud. in Cveto Majdič, dipl. inž. rud.

V teh dveh dneh so bili podani naslednji referati:

Babič Rudi — STT:

Ali so investicije v hidravlično oporje opravičljive?

Hojecky Jaroslav — ČSSR:

— Modernizacija v Moravsko-Ostravskem revirju

Simon Kalman — Madžarska

— Tehnični razvoj in vloga premoga v energetske bilanci Madžarske

Užnik Roman — STT:

— Potrebe jugoslovanskih premogovnikov po transporterjih in

razvojne tendence transporterjev STT

Börner Dietrich — Zah. Nemčija

— Podpiranje čel z drsnimi stropniki Salzgitter

Janežič Slavko — Velenje:

— Uvajanje hidravličnega drsnega podporja firme Salzgitter v rudniku lignita Velenje

Pleško Tomislav — Kanižarica:

— Uvajanje hidravličnega podporja na širokočelnem odkopu

Bilinski Alfred — Poljska

— Nekateri problemi pri mehaniziranih delih v jami.

Vsa predavanja je možno razvrstiti v dve skupini. V eni so bila predavanja, ki so obravnavala splošno problematiko premogovnikov, tako glede vloge v energetski bilanci države, kot tudi razvojne poti in dosežena mehaniziranost v posameznih rudnikih, bazenih in državah ter nekatere izkušnje pri le-teh (Babič, Hojceky, Šimon, Bilinski).

Druga stopnja predavanj pa je obravnavala bolj konkretne zadeve, predvsem v zvezi s strojno tovarno Trbovlje.

To so predavanja o novih transporterjih STT (Užnik), in izkušnje pri uvajanju drsnih stropnikov Salzgitte (Börner, Janežič, Plečko).

Splošna ugotovitev predavateljev je bila, da uvedbo mehanizacije v jame ne terja le ekonomika proizvodnje, temveč v enaki meri tudi vedno večje pomanjkanje delavcev za jamska dela. To velja tako za Jugoslavijo kot tudi za Madžarsko in Češko. Če pa upoštevamo še dolgoletno kampanjo o ukinitvi premogovnikov, potem nam je stalni osip delavcev, razumljiv, pa čeprav je bilo v zadnjih dveh letih dokazano, da so bile trditve o odmiranju premoga mnogo preuranjene. Skoraj povsod se ponovno dviga proizvodnja premoga.

Prikazan je bil tudi ekonomski učinek uvajanja mehanizacije in minimalna proizvodnja, ki je potrebna za pozitivno poslovanje z vsemi tehničnimi prednostmi in pomanjkljivostmi.

Za nas so bila posebno zanimiva predavanja o uporabi drsnih stropnikov Salzgitte. Dosedaj, so bili znani podatki o uporabi v nemških rudnikih črnega premoga, ki pa se po pogojih rudarjenja bistveno razlikujejo od naših.

V ZPT že dalj časa želimo modernizirati odkopavanje in ena oblik je tudi uvedba teh drsnih stropnikov. V glasilu Srečno je bil že objavljen članek o podatkih in uporabnosti, zato bi na kratko omenil le rezultate poizkusov v Velenju in Kanižarici.

Velenje: Najprej so preizkušali stropnike na čelu istočasno z drugim podporjem. Da bi dobili res prave podatke (v prvem poizkusu so hoteli le ugotoviti, če je primerno glede pritiskov na čelu), so kasneje opremili 45 m dolgo čelo samo s stropniki Salzgitte. Kmalu so uvideli, da morajo za pridobivanje premoga uvesti dodatni transporter ob rušnem oknu, podobno kot je pri samohodnem podporju Hydro-Manrel. Velenjski lignit je zelo kompakten in je potrebno stalno močno odstranjevanje v podkopnem in nadkopnem delu. Kot zaščito pred zaruševanjem so preizkušali razno podporje (NP I 12 in drugo profilno jeklo, končno pa je bilo ugotovljeno, da so še najboljše stare trenske stojke Schwarz in Valent). Z uvedbo te zaščite so zmanjšali poškodbe zadnjih stojk drsnega podporja.

V času poskusov (tri mesece) so imeli zelo veliko okvar na podporju, vendar so bile to večinoma majhne okvare, ki so se dale odpraviti praviloma že na samem čelu in tudi stroški niso bili visoki.

Dosegli so visoke odkopne učinke (do 23, 18 ton/delavnik) v primerjavi s povprečnimi 15 — 16 ton/delavnik.

Kanižarica: Na tem rudniku so kot prvi v Jugoslaviji pričeli s poskusnim vgrajevanjem drsnih stropnikov Salzgitte pri odkopni metodi brez pridobivanja premoga iz nadkopnega dela. V času dela so imeli nekajkrat izredno težke pogoje, ki pa so jih s tem podporjem obvladali. Okvar niso imeli veliko, storilnost pa so močno dvignili, saj so dosegli maksimalno tudi 21 ton/delavnik na odkupu. Ker še vedno preizkušajo podporje, niso podali točnejših finančnih in drugih podatkov za primerjavo.

Vsekakor so podatki iz rudnikov Velenje in Kanižarica za ZPT zelo ohrabrujoči in je sedaj ovira za uvajanje pri nas le še finančne narave. Na temelju navedenih rezultatov bi pri ZPT to podporje lahko uporabljali povsod. Na manjših čelih (Zagonje, Dol, pa tudi druge) predstavlja najboljše podporje, kar je trenutno znanega, za večja čela pa je koristna vmesna stopnja pred uvedbo kompleksne mehanizacije na čelu. Seveda velja to za naše podjetje.

Glede na to, da strojna tovarna Trbovlje prevzema servisno službo za Jugoslavijo, so tudi težave v zvezi z nabavo rezervnih delov in po pravili bistveno manjše.

Upam, da bomo v naslednjih številkah lahko poročali kaj več o drsnih stropnikih tudi v našem podjetju.

Cveto Majdič, dipl. inž. rud.

Novo delo za OSRD

Pred nedavnim je bila razpisana mednarodna licitacija za prevzem gradbenih del na izgradnji avtoceste Hoče-Levec. Investitor te ceste je Cestni sklad SR Slovenije.

Na licitaciji je sodelovalo tudi poslovno združenje RUDIS — Trbovlje, skupno z italijansko firmo Impresa costruzioni e ricostruzioni, Roma, kratica: I.CO.RI.S.p.A. in sicer pa prevzem del pri izgradnji dveh predorov na tej cesti, predora Golo rebro in Pletovarje.

Med številnimi ponudniki je poslovno združenje RUDIS, skupno z italijansko firmo ta dela dobilo kot najboljši ponudnik.

Dela, ki jih je dobil v izvedbo RUDIS, bo po pogodbi izvedel obrat za specialna rudarska dela Zavarstviških premogovnikov — Trbovlje, skupno z italijansko firmo. V ta namen je bila sklenjena 26. maja t. l. med Cestnim skladom SR Slovenije in poslovnim združenjem

RUDIS-Trbovlje, z italijansko firmo I.CO.RI, mednarodna pogodba za prevzem in izvedbo del. Izvajalec del se obvezuje, da bo z deli začel najkasneje v 30 dneh po podpisu pogodbe, t. j. do 26. junija 1972 in da bo objekt dokončal v roku 40 mesecev oziroma do 30. septembra 1975. Vrednost izgradnje predora Golo rebro znaša 48.539.760,35 din, vrednost predora Pletovarje pa znaša 47.599.661,70 din, skupno 96.139.422,05 din. V tem znesku so zajeta vsa dela, ki jih bodo izvedli domači in tuji izvajalci.

Italijanska firma bo sodelovala pri gradnji teh dveh predorov s svojo mehanizacijo in tehnologijo ter nekaterimi strokovnimi sodelavci, obrat za specialna rudarska dela ZPT pa bo prav tako sodeloval z delom svoje mehanizacije ter strokovnimi sodelavci.

Dela pri izgradnji obeh predorov bo vodil poseben konzorcij,

katerega bodo sestavljali predstavniki RUDIS-a in firme I.CO.RI.

POLJSKI PREMOG

V gospodarstvu Poljske je premog vedno imel pomembno vlogo. Tako vlogo ima še tudi danes. Tako kot v nekaterih državah nafita, tako na Poljskem premog neposredno ali posredno vpliva na celokupno gospodarsko življenje države. Poljsko pogosto nazivajo kot državo premoga, saj zavzema 4. mesto med proizvajalci tovrstnega goriva. Velikih »pet« proizvajalcev premoga imajo naslednje zaporedje: Združene države Amerike, Sovjetska Zveza, LR Kitajska, Poljska in Velika Britanija. V letu 1971 je Poljska proizvodnja premoga znašala skupno 145 milijonov ton.

Uporabnost mehanike hribin v rudarstvu

Mehanika hribin je relativno mlada znanstvena in tehnična disciplina. Njen hiter razvoj je opazen šele v letih po drugi svetovni vojni, ko so v mnogih državah pričeli z intenzivnimi deli na izkoriščanju vodne energije, z gradnjami velikih jezov, hidrotehničnih tunelov in jaškov pod pritiskom, raznih podzemeljskih kavern in skladiščnih prostorov, rudarskih objektov, tunelov in podobno. Ne glede na to, pa so prvi začetki hribinske mehanike nastali koncem preteklega stoletja in so vezani na reševanje problemov pri izdelavi velikih transalpinskih tunelov, med drugim tudi karavanškega predora. Že v tem času so opazili razliko med lastnostmi hribinskega masiva in lastnostjo izoliranega kosa hribinskega masiva. Razlika nastane zaradi tega, ker ima hribinski masiv, ali kakor običajno rečemo, hribina »in situ« zaradi razpok, slojevitosti, škrljavosti in drugih nenormalnosti, drugačne lastnosti, kot del hribine, ki se odzame iz masiva za preiskavo. Naslednje važno spoznanje, ki so ga opazili prvi graditelji tunelov je bil pojav iztiskanja — obremenjevanja hribinskega masiva iz česar so sklepali, da hribina ni obremenjena le zaradi teže nad njo ležečih slojev temveč, da se pritisk pojavlja tudi v horizontalni smeri. Hribina se v večjih globinah obnaša več ali manj hidrostatsko t. j. kot tekočina, katere teža odgovarja teži hribinskega masiva.

Ta prva spoznanja so v načelu še danes v veljavi, čeprav odnosi, kvalitativno niti kvantitativno niso tako enostavni, kot so si jih predstavljali prvi graditelji tunelov. Problemi hribinske mehanike so se pojavljali pred mnogimi leti tudi v rudarstvu. Vezani so bili predvsem na jamske pritiske in na ukrepe odnosno napore za njihovo obvladovanje. Izkušnje, pridobljene v dolgoletni rudarski praksi dobivajo postopoma ustrezna tolmačenja s ciljem njihove splošne veljavnosti in uporabnosti in v zbiranje osnov za racionalno projektiranje in izdelavo rudarsko-gradbenih del. Pravi razcvet pa je hribinska mehanika doživela šele pri gradnjah obsežnih hidrotehničnih objektov.

Kot se v tehniki na žalost čisto dogaja, so tudi v hribinski mehaniki odigrale pomembno vlogo nekatere katastrofe in neuspehi. Vrsta neuspehov pri gradnji jezov, tunelov, rudarskih objektov, v nekaterih primerih s fatalnimi izidi, so v veliki meri prispevali k temu, da se definitivno spozna potreba za razvijanje in izkoriščanje spoznanj in dosežkov hribinske meha-

nike in to ne le s stališča racionalnosti in ekonomičnosti projektiranja in izdelave objektov, temveč tudi iz varnostnih razlogov.

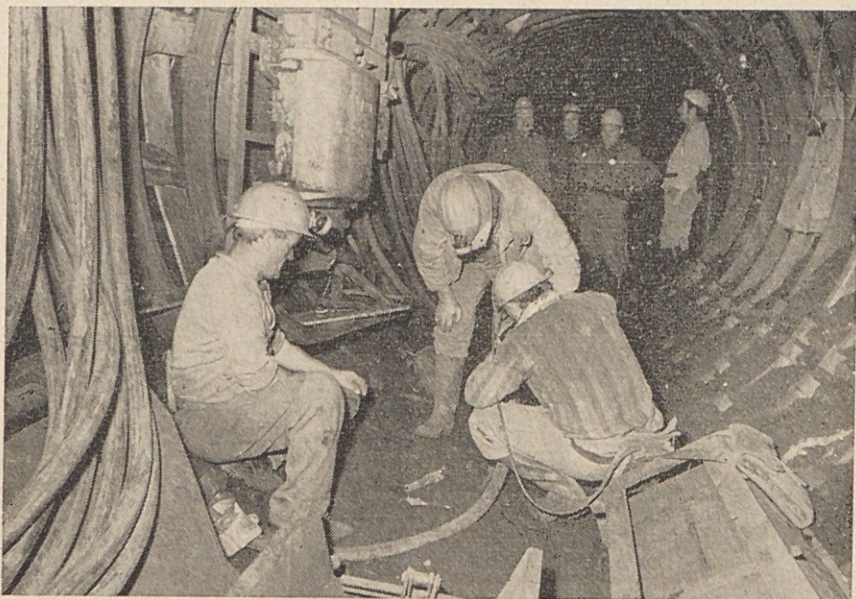
Hribinska mehanika oziroma izkoriščanje njenih rezultatov so postali v zadnjem času tako pomembni, da je hribinska mehanika postala predmet univerzitetnega študija.

Reševanje izredno pestre problematike v gradbeni in rudarski praksi je dovedlo do ustvarjanja obilice eksperimentalnih in teoretičnih raziskovalnih metod, ki so jih opravljale razne organizacije in preko tega do množice dobljenih rezultatov in tolmačenj. Znano je, da se je v takih razmerah pokazala potreba za izmenjavo mnenj in informacij, kar je pogojevalo ustanavljanje znanstvenostrokovnih društev, v nacionalnih in mednarodnih razmerah. Na ta način so ta društva, ki sklicujejo občasno strokovne sestance (zadnji tak strokovni sestanek je bil v začetku maja v Tuzli), postala pomemben faktor pri formiranju in razvoju hribinske mehanike.

Naj na kratko opišem vsebino in metode hribinske mehanike. Bavi se, široko gledano, s preiskavami hribinskih masivov s ciljem, da se detaljno spozna njene fizikalne in mehanske lastnosti, njihovo obnašanje pri obremenitvi in pri različnih stanjih napetosti, kot tudi s postopki za izboljšanje fizikalno-mehanskih lastnosti. Pri tem se smatra hribinski masiv

kot realen medij, anizotropen, heterogen, razpokan in obremenjen, koristijo pa se tudi druge vede, poleg geologije, hidrogeologije, matematike in geofizike še trdnost materiala, statika teorije elastičnosti in plastičnosti ter druge. Napetostna stanja v hribini spadajo med najvažnejša in najtežje probleme.

Trudi se, da bi ugotovila napetostno stanje v hribinskem masivu preden je človek s svojim delom porušil to primarno stanje in s sekundarnim napetostnim stanjem, do katerega pride pri delu v hribinskem masivu, t. j. pri izdelavi podzemeljskih prostorov. Hribinska mehanika se bavi tudi z deformabilnostjo hribinskega masiva in razvija eksperimentalne metode za proučevanje deformabilnosti in metodiko tolmačenja rezultatov. Posebnega pomena je proučevanje seizmičnih efektov in vode na hribinski masiv, pri čemer pa je potrebno dobro poznavanje mehanskih karakteristik hribine. Omenim naj še proučevanje postopkov za izboljšanje kvalitete hribinskih masivov in obnašanje hribine, ki so poboljšani s temi postopki med katerim omenim injektiranje, sidranje, torkretiranje. Med čisto rudarske naloge štejemo proučevanje in merjenje hribinskih pritiskov odn. deformacij podporja z upoštevanjem dejstev, da se vsa rudarska dela opravljajo v določenem relativno kratkem časovnem ritmu. Med pomembne prob-

Montaža baterije za stroj za napredovanje prog F 6-A v polju Polaj na rudniku Trbovlje
Foto Milan Cerinšek

leme spada proučevanje fizikalno-mehanskih lastnosti mineralnih nahajališč in prihrbine, kot osnova za racionalno reševanje metod odkopavanja in odpiranja nahajališč. Osnovna naloga pri tem pa je, da se preide iz faze čiste empirike (izkustva) na kvalitativne analize pojavov, kot osnova za poslovanje določenih teorij, na osnovi katerih bi bilo možno izvršiti potrebne izračune za racionalno projektiranje in izdelavo del v hribinskem masivu.

Že dosedanje razlaganje dokazuje obseg problemov, ki jih rešuje hribinska mehanika tako na področju gradbeništva kot na področju rudarstva. Izkoriščanje vod-

nih potencialov bo zahtevalo nadaljno gradnjo barožnih jezov, vodnih tunelov in podzemeljskih strojnic. Razvoj cestne mreže, da ne omenim modernizacije železniškega omrežja, je povezan s projektiranjem in gradnjo vrste cestnih tunelov, pogosto v zelo težkih terenskih razmerah. Pri tem se med bistveno šteje tudi racionalno projektiranje oblog tunelov posebno ob upoštevanju podzemeljskih pritiskov. Razvoj naših mest zahteva projektiranje in gradnjo raznih podvozov, podzemeljskih garaž, vodovodnih tunelov in drugo.

Glede na obseg del, ki jih bo potrebno graditi, množica nastopa-

jočih tehničnih problemov za katere reševanje je potrebno koristiti znanje hribinske mehanike, z ozirom na kompliciranost geoloških pogojev pri nas, ki otežujejo reševanje te problematike in jo delajo še zanimivejšo, lahko rečemo, da obstoje vsi objektivni in subjektivni pogoji, da pride na področju mehanike hribin in metod podzemeljskega dela, do strokovnega napredka. Dokaz temu so že dosedaj, s skromnimi sredstvi, ob slabi organiziranosti in slabi koordinaciji, doseženi rezultati, ki žanjejo pohvalo in priznanje tudi pri inozemskih strokovnjakih.

Rudi Šikovec, dipl. inž. rud.

Razdelitev sklada skupne porabe

Osrednji delavski svet našega podjetja je na svojem 1. zasedanju v tej mandatni dobi, dne 24. aprila 1972, sprejel naslednjo raz-

delitev sklada skupne porabe, po zaključnem računu za leto 1971.

Sredstva tega sklada so bila porabljena takole:

— za poslovni sklad podjetja	1.000.000,00 din
— za plačevanje štipendij	600.000,00 din
— za plačilo anuitet za najeta posojila za gradnjo delavskega doma v Hrastniku	200.000,00 din
— nadomestilo za prevoze na letni dopust in plačilo regresov za letovanje	2.500.000,00 din
— za preventivno zdravljenje članov delovne skupnosti	200.000,00 din
— za kolektivno zavarovanje članov delovne skupnosti pri Zavarovalnici	150.000,00 din
— za plačilo stroškov za jubilarne dela in upokojene člane delovne skupnosti	150.000,00 din
— za dotacijo rudniškemu odboru sindikata rudarjev, za njegovo redno delo	150.000,00 din
— za vplačilo v sklad solidaronosti za pomoč družinam smrtno ponesrečenih rudarjev	250.000,00 din
— za financiranje investicij in investicijskih popravil v počitniških domovih ZPT	150.000,00 din
— za dajanje posojil za individualno stanovanjsko izgradnjo članov delovne skupnosti	500.000,00 din
— za plačilo raznih članarin, osmrtnic (manjše dotacije ipd.)	100.000,00 din
— vrnitev predplačil na stanovanjsko pravico	25.000,00 din
— delavski sveti delovnih enot prejmejo za razporeditev po posebnem pravilniku:	
• delavski svet rudnika Hrastnik	150.000,00 din
• delavski svet rudnika Trbovlje (za področje vseh delovnih enot v Trbovljah)	180.000,00 din
• delavski svet rudnika Zagorje	70.000,00 din
— nerazporejena so ostala sredstva v višini	658.710,00 din

Skupaj 7.033.710,00 din

Sredstva sklada skupne porabe se po sklepu osrednjega delavskega sveta začasno lahko uporabljajo za obratna sredstva.

Celotni ostanek dohodka po zaključnem računu ZPT za leto 1971 je znašal po bilanci 9.400.517,47 din, od tega pa je bilo razporejenih:

— v rezervni sklad podjetja	564.031,05 din
— v prispevek za družbene službe	1.193.930,30 din
— v poslovni sklad podjetja	608.846,08 din

Skupaj 2.366.807,43 din

Ostanek pa je bil razporejen za gornje koristnike.

UPADANJE KONJUKTURE ZA PREMOG

Nekateri gospodarstveniki zastopajo stališče, da je nastopila kriza premoga in da nafta kot gorivo, zavzema vodilni položaj. V nekaterih delih sveta dejansko ta konjunktura za premog upada, v prvi vrsti v Zahodni Evropi. Nekaj let že, predvsem v Veliki Britaniji in ZR Nemčiji, je ta tendenca očitna. V nekaterih državah, predvsem v ZDA, SSSR in v Poljski pa je ta tendenca prav nasprotna. Od leta 1960-1970 je na primer proizvodnja premoga v ZDA porasla od 3092 na 540 milijonov ton in v SSSR od 356 na 453 milijonov ton. Pri tem pa moramo poudariti, da obe ti dve državi zavemata prav tako vodilno mesto v proizvodnji nafte. Na konkurenco nafte vplivajo predvsem visoki proizvodni stroški premogovnikov, zato nekatere države zmanjšujejo njegovo proizvodnjo. V procesu uvajanja novih tehnik v svetovnem premogovništvu, se bo proizvodnja premoga povečala v skladu z gospodarskimi in družbenimi potrebami.

Nedolžni vzroki - velike posledice

Kljub temu, da uspevamo v podjetju stalno zmanjševati število nezgod, zmanjšanje v prvem trimesečju letošnjega leta napram letu 1971 dosega celo 17 %, se nam v tem splošnem prizadevanju še vedno dogajajo nezgode, katerih vzroki slabo ocenjujejo naš odnos do varstva pri delu.

Tu gre za tiste številne nezgode primere, pri katerih se je že večkrat ugotovilo vzroke, predpisali ukrepi ali navodila ter namestile potrebne zaščite. To so nezgode, ki ne zahtevajo posebne spretosti zaposlenih, intenzivne pozornosti ali višjega strokovnega znanja, ne, to so nezgode, ki izvirajo zgolj posledic dejanj v težnji za čimhitreje in lažje opravljenim delom in včasih tudi odstranjevanje zaščitnih naprav iz koristiljubja.

Na vsi nesrečo nam take nezgode povzročajo čisto najtežje poškodbe, ki neredko vodijo v invalidnost. Opravka imamo torej s posebnim odnosom ljudi, ki vrednotijo hitro in količinsko opravljenost delo, torej učinek, ne glede na kvarne posledice, ki pri tem nastanejo.

Poglejmo nekaj primerov.

Na širokih čelih sta od križišča pri izvozni progi običajno montirana dva dvoveržna transporterja (v steber in slepi odsek čela), ki vsipata premog v transporter v izvozni progi. Vklonitev in izklonitev pogona poteka preko tipkal (tasterjev), ki se nahajata pri vsipu (pri pogonih). Zaradi različnih faz ciklusa v stebru in slepem delu čela, se primeri faza, ko eden od obeh transporterjev obratuje, drugega

pa prestavljajo. Pri prestavitvi dvoveržnega transporterja je treba tega demontirati in po prestavitvi zopet sestaviti, pri čemer se delo lahko varno opravi le, če je električni tok izklopljen. Odveč je navajati posledice če bi nekdo pomotoma vklopil transporter in to v času, ko se na njem spenja veriga. In vendar imamo evidentiranih precej takih primerov in seveda tudi težkih poškodb.

Zavoljo razumljivih vzrokov je služba za varstvo pri delu predpisala dva pomembna ukrepa in sicer:

- 1) Predno se prične z demontiranjem transporterja, je treba izklopiti glavno motorno zaščitno stikalo in preprečiti, da ga vklopni neodgovorna oseba.
- 2) Tam, kjer je na enem delovnem mestu več tipkal za pogone, je treba to označiti.

Zaposleni čisto prezrejo nevarnost in navodila, pa izklope ne izvajajo predpisno, označe tipkal so pa včasih pomanjkljive ali pa tudi napačne.

Nešteto nezgod se še vedno dogaja na čelih, ko se transporter brez predhodnega signala vpušča v pogon. Korito transporterja se nahaja ob strmini nakopanega premoga, na kateri se običajno nahajajo zaposleni, ko utrjujejo strop. Njihovi pomočniki stojijo tik ob transporterjih ali pa kar na njih. Nenaden poteg transporterja povzroča padce ali pa razne poškodbe nog, večkrat tudi prelome, ko večji kosi premoga na transporterju pritisnejo nogo ob stojko. Da bi za-

poslene opozorili na pričetek obratovanja transporterjev, smo na daljših čelih uvedli zračne sirene.

Doslej še nismo ugotovili v kakšne namene se te sirene lahko uporabljajo doma. Dejstvo pa je, da te varnostne naprave izginjajo z mesta, kjer so bile nameščene. Isto usodo so doživele tudi medeninate vodne prhe, s katerimi smo v presipnih šahtih vlažili premogov prah.

Navedeni primeri, ko s svojim odnosom do varnega dela in varnostnih naprav neposredno ustvarjamo možnosti telesnih poškodb, niso osamljeni. S svojimi številnimi posledicami zavzemajo sicer prvo mesto po številu in teži nezgod, po svojem bistvu pa ostali niso prav nič manj škodljivi in nevarni. Tako so česti primeri (od 8 % vseh nezgod poškodb pri »hoji v obranem prostoru«, dokaj zgovoren faktor in ocena urejenosti našega delovnega okolja, na katerega imajo zaposleni neposreden vpliv. In še je nešteto na videz malih prekrškov, ki jih srečujemo vsak dan, toda na srečo vsak dan ne zahtevajo svojega davka. Mogoče je prav to vzrok, da v življenju ne vidimo nevarnosti če te niso očitne in da njihove posledice prav radi pripisujemo slučaju. Zato ni odveč če na prave vzroke poškodb opozarjamo vsepovsod in da s pravih odnosom do predpisov če ne po logičnem sklepanju o koristnem in škodljivem skušamo doseči s čim varnejšim delom — čimvečji delovni uspeh.

Emil Kohne, dipl. inž. rud.

Delo samoupravnih organov

V času od 15. aprila do 20. junija t. l., so imeli osrednji samoupravni organi našega podjetja, t. j. osrednji delavski svet in kolektivni izvršilni organi-odbori, svoja zasedanja, na katerih so razpravljali in sklepali o naslednjih zadevah:

1) Na 1. zasedanju osrednjega delavskega sveta, dne 24. aprila 1972:

- potrdil je mandat novoizvoljenih članov osrednjega delavskega sveta za mandatno dobo 1972/74,
- potrdil je pravilnost poteka volitev v samoupravne organe pri ZPT in razrešil volilno komisijo nadaljnjih obveznosti,
- potrdil je poročila o delu oziroma dejavnosti kolektivnih izvršilnih organov podjetja v

mandatni dobi 1970-72, t. j. odbora za ekonomsko-tehnične zadeve, odbora za zaposlovanje in izobraževanje, odbora za varstvo pri delu in socialno zdravstveno varstvo, odbora za družbeni standard, odbora za informacije, tisk in propagando, odbora za splošni ljudski odpor ter odbora za izume in racionalizacije. Notranja arbitraža ni imela nobene seje, ker v tem mandatnem obdobju ni bilo prijavljenih nobenih sporov med delovnimi enotami in podjetjem,

- za predsednika osrednjega delavskega sveta za mandatno dobo 1972-74 je soglasno izvolil tovarniša Antona Piška, varnostnega tehnika iz rudnika Trbovlje, za njegovega namestnika pa

Ivana Bergerja, dipl. inž. rud., obratovodjo jamskega obrata rudnika Trbovlje,

- vodstvo podjetja in osrednji delavski svet sta se zahvalila Antonu Prosenču, predsedniku osrednjega delavskega sveta prejšnje mandatne dobe, za njegovo uspešno sodelovanje pri reševanju najrazličnejše problematike v podjetju,
- soglasno je izvolil kolektivne izvršilne organe-odboje za mandatno dobo 1972-74 in sicer 11 članov in 5 namestnikov v odbor za ekonomsko-tehnične zadeve, 9 članov v odbor za zaposlovanje in izobraževanje, 9 članov v odbor za varstvo pri delu in socialno-zdravstveno varstvo, 7 članov v odbor za družbeni standard, 7 članov v

Člani osrednjega delavskega sveta ZPT na svojem 1. zasedanju v tej mandatni dobi
Foto inž. Tone Bregant

odbor za informacije, tisk in propagando, 7 članov v odbor za izume in racionalizacije ter 2 člana v notranjo arbitražo (s tem, da ostale člane imenujejo delavski sveti v enotah, v primeru spora) ter 9 članov v odbor za splošni ljudski odpor, posebej pa še 9 članov v upravni odbor sklada solidarnosti. Imena izvoljenih članov v kolektivne izvršilne organe, so navedena v posebnem pregledu vseh članov organov upravljanja v mandatni dobi 1972-74,

- potrdil je finančni načrt podjetja za leto 1972. Ta določa celotni dohodek za:
- premog, skupaj 239.248.408,00 din
- elektrostrojni obrat 12.867.517,00 din
- toplarno 1.747.200,00 din
- avtopark 6.257.000,00 din
- GRAMAT 8.593.112,00 din
- OSRD 30.683.000,00 din
- podjetje kot celota 299.396.237,00 din
- potrdil je finančni obračun ter doseganje in delitev dohodka za prve tri mesece t. l. za vse dejavnosti podjetja. V prvem trimesečju je podjetje ustvarilo celotni dohodek z vsemi svojimi delovnimi enotami v višini 83.345.000,00 din,
- potrdil je razdelitev sklada skupne porabe, ki je bil ustvarjen po zaključnem računu za leto 1971,
- odobril je uvedbo novega delovnega mesta in črtanje enega delovnega mesta v finančnem sektorju,
- odobril je zvišanje nagrad praktikantom, ki bodo na počitniški praksi pri ZPT v letošnjem letu, po tem sklepu bodo prejemali mesečno nagrado v višini:
- visokošolci in višješolci 500,00 din

- srednješolci 350,00 din
- dijaki gimnazije (za 12 delavnikov) 200,00 din
- nagrade za posebne uspehe pa bodo znašale 200,00 din
- 2) Na 1. seji odbora za družbeni standard, dne 12. maja 1972:
- na znanje je sprejel poročilo o poteku gradnje in financiranja družbenih stanovanj za potrebe podjetja v letu 1972 na področju Hrastnika, Trbovelj in Zagorja,
- na znanje je sprejel informacijo o pripravi za izdelavo dokumentacije za postopno zazidavo območja naselja Opekarna v Trbovljah,
- razpravljal je o pregledu starih stanovanj, ki niso primerna za bivanje ter o možnostih za njih popravilo do določenega zneska, zaradi ponovne usposobitve teh stanovanj,
- ponovno je razpravljal tudi o vprašanju zasedenosti rudniških stanovanj po drugih strankah, ki niso zaposlene pri ZPT,
- sprejel je načrt potrebnih popravil v počitniških domovih v Crikvenici in na Rabu zaradi možnosti pravočasnega pričetka letovanja v letošnjem letu,
- določil je zasedbo delovnih mest v počitniških domovih,
- določil je višino mesečnih osebnih dohodkov za delovna mesta v počitniških domovih v Crikvenici in na Rabu za letošnje letovalno sezono,
- sklenil je, da je treba nabaviti 2 plinska kotla za gretje vode in kuhanje kave v domu na Rabu,
- sprejel je tolmačenje glede letovanja svojcev, brez aktivnega člana delovne skupnosti,
- določil je pogoje za najetje kredita za individualno stanovanje članov delovne

skupnosti v letu 1972, ter določil tri področne komisije za določitev višine kredita za individualno gradnjo na podlagi vloženih prošelj.

3) Na 1. seji odbora za ekonomsko-tehnične zadeve, dne 19. maja 1972

- sprejel je priporočilo za vse tri rudnike za izvedbo akcije za redno pranje delovnih oblek rudarjev, najsi bo doma ali pa v obratnih prostorih, kjer ta možnost obstoja,
- pristojne službe vseh treh rudnikov morajo posredovati pri tržnem inšpektorju medobčinskih inšpekcijskih služb glede sprostitev cen obrokom hrane v menzah,
- odobril je nabavo 50 novih rudarskih uniform in 50 parov belih rokavic za posamezne delovne enote v letu 1972,
- trem članom delovne skupnosti, ki so člani industrijske gasilske čete ZPT v Hrastniku, Trbovljah in Zagorju, je odobril udeležbo na mednarodni razstavi gasilske opreme v Frankfurtu v ZR Nemčiji, na stroške podjetja,
- odobril je službeno potovanje v inozemstvo: Miru Gregorcu iz OSRD v Alžirijo, inž. Klenovšku iz OSRD v Švico, ekipi 15 članov iz OSRD v Švico, inž. Dolancu Bonisu iz OSRD v ZR Nemčijo,
- poleg tega je obravnaval še 5 prošelj, katere je deloma odobril, deloma pa zavrnil,
- soglašal je s tem, da se znesek 83.250,65 din, ki predstavlja delež na dobičku betonarne GIP-Beton v Zagorju, poveča znesek vlaganj v to betonarno,
- odobril je plačilo manjših denarnih nagrad članom delovne skupnosti, ki so šli v pokoj v zadnjem obdobju, manjšo pogostitev in pa izročitev pismenih priznanj,
- določil je 2.200,00 din za izplačilo nagrad oziroma prispevkov maturantom srednjih šol iz Trbovelj in gostinske šole Zagorju,
- odobril je plačilo enkratne denarne nagrade članom sanitetne ekipe rudnika Trbovlje, zaradi priprav na občinsko tekmovanje o prvi pomoči,
- odobril je odpise dotrajanih osnovnih sredstev v Hrastniku, na separaciji v Trbovljah, na rudniku Zagorje, itd.,
- potrdil je poročilo o doseganju proizvodnje in proizvodne problematike v razdobju januar-april 1972. Sklenil je, da je treba izvesti vse potrebno, da bodo raziskovalna dela na obratu Kisovec rudnika Zagorje, končana čimprej zaradi izdelave analize stanja tega obrata,

- obrat za specialna rudarska dela je dobil nalogo, da takoj odpravi ugotovljene nepravilnosti na gradbiščih. Te se nanašajo predvsem na doslednejše vodnje dokumentacije ter izvajanje sklepov osrednjih organov upravljanja, o izplačevanju terenskega dodatka,
 - na znanje je sprejel poročilo o porabi amortizacijskih sredstev po programu investicijske izgradnje v letošnjem letu za prve štiri mesece,
 - strinjal se je s predloženim rebalansom programa uporabe investicijskih sredstev v letu 1972
 - pripravil je dokončan predlog za razpravo in sklepanje na osrednjemu delavskemu svetu, o spremembah in dopolnitvah pravilnika o delitvi osebnih dohodkov,
 - določil je premijsko nagrajevanje na separaciji v Zagorju, za ročno odbiranje jalovine.
- 4) *Na 1. seji odbora za informacije, tisk in propagando, dne 23. maja 1972:*
- pripravil je predlog za nabavo razglasne zvočne postaje za elektrostrojni obrat,
 - obnovil je sklep odbora iz leta 1971, da je treba izdati v letošnjem letu katalog oziroma prospekt podjetja,
 - določil je okvirni program letošnje proslave dneva rudarjev, ki bo tokrat v gledališki dvorani delavskega doma v Trbovljah s tem, da športni del programa organizira in izvede rudniški odbor sindikata rudarjev,
 - soglašal je z odločitvijo ocenevalne komisije — žirije, ki je izbrala najboljše rudarske pesmi, v razpisanem javnem natečaju ter potrdil nagraditev dodatne skladbe, v višini prve razpisane nagrade, zaradi umetniške vrednosti skladbe,
 - potrdil je poročilo o rezultatih ankete, ki je bila izvedena v marcu in aprilu t. l. med člani delovne skupnosti z namenom, da se ugotovi stopnja obveščenosti članov delovne skupnosti. Rezultati ankete so bili povoljni,
 - hkrati je sprejel priporočilo, da naj bi delavski sveti v enotah vabili na svoja zasedanja vodje delovnih skupin,
 - imenoval je nov uredniški odbor glasila Srečno za mandatno dobo 1972-74. Člani uredniškega odbora so: Anton Pikš, Anton Šum, Emil Kohne, dipl. inž. rud., Vilko Kovač, Miro Šuštar, Tine Lenarčič, Metod Malovrh, dipl. inž. rud., in Janko Savšek. Tehniški urednik glasila je Tine Lenarčič, odgovorni urednik pa Emil Kohne, dipl. inž. rud.,
 - odbor je soglašal s tem, da se izvede med člani delovne skupnosti anketa z določenimi vpra-
- šanji zaradi ugotovitve stopnje kulturne dejavnosti članov ZPT.
- 5) *Na 2. seji odbora za družbeni standard, dne 24. maja 1972:*
- na podlagi poročila področnih komisij, ki so imele nalogo pripravi predloge za dodelitev kredita za individualno stanovanjsko izgradnjo, je odbor odobril te kredite posameznim prosilcem, v okviru pogojev, ki jih je sprejel na svoji prejšnji.
- 6) *Na 2. zasedanju osrednjega delavskega sveta, dne 24. maja 1972:*
- sprejel je pozdravno brzojavno čestitko maršalu Jugoslavije Josipu Brozu-Titu, ob njegovi 80-letnici,
 - sprejel je z veljavnostjo od 1. maja 1972 dalje spremembe in dopolnitve pravilnika o delitvi osebnih dohodkov in sicer akordni cenik, pravilnik o pogojih za pogodbeno dela, pravilnik o nagrajevanju za dela po učinku v GRAMAT-u, novo višino dodatka za stalnost zaposlitve pri podjetju, določil novo višino dnevnice za službena potovanja po samoupravnem sporazumu v višini 80,00 din, prav tako pa je izenačil s samoupravnim sporazumom tudi povračilo potnih stroškov za prevoz z lastnim avtomobilom v višini 0,90 din/km; določil je skladno s samoupravnim sporazumom terenski dodatek do višine 700,00 din mesečno na upravičenca, akordne cene oziroma akordne postavke temeljijo odslej na osnovi 8000 točk za 100 %-ni delavnik,
 - sprejel je rebalans-popravek
- uporabe amortizacijskih sredstev za leto 1972,
- dal je vso podporo vodstvu podjetja v akcijah za najetje posojila za izvedbo modernizacije oziroma mehanizacije, po sprejetem investicijskem programu,
 - na podlagi predhodnih razprav v organih družbeno-političnih organizacij, delavskih svetih, zbora delavcev in sestankov delovnih skupin, se je glede nadaljnjega izplačevanja predujma na osebne dohodke odločil za naslednja stališča: predujme na izplačilo osebnih dohodkov za maj 1972 se izplača normalno 31. maja 1972, z mesecem junijem 1972 se prične postopno ukinjanje izplačevanja predujma in sicer tako, da morajo vsi tisti člani delovne skupnosti, ki žele imeti izplačan predujem, željo oziroma zahtevo javiti računskim pisamam v enotah do 25. v mesecu. Takšen način izplačevanja predujma na osebne dohodke bo veljal do konca leta 1972, v letu 1973 pa bo podjetje prenehalo z izplačevanjem predujma, razen v izjemnih primerih,
 - odobril je novo delovno mesto »knjižničar in dokumentarist«;
- 7) *Na seji upravnega odbora sklada solidarnosti, dne 26. maja 1972:*
- odbor je pregledal finančno stanje tega sklada in ocenil izdatke glede na obveznosti po pravilniku,
 - pripravil je predlog za razpravo in sklepanje na osrednjem delavskem svetu, zaradi manjše spremembe pravilnika o obli-

Odbor za ekonomsko-tehnične zadeve ZPT z nekaterimi strokovnimi sodelavci in predstavniki družbeno-političnih organizacij na svoji 1. seji v sedanji mandatni dobi

Foto inž. Tone Bregant

- kovanju, razpolaganju in razdeljevanju sredstev sklada solidarnosti,
- odobril je na temelju določil pravilnika izplačilo denarnih pomoči družinam smrtno ponesrečenih članov delovne skupnosti ZPT za leto 1972, v skupnem znesku 282.000,00 din. Pomoč bo izplačana vdovam za dan rudarjev, otrokom pa bodo zneski nakazani na hranilne knjižice,
- na znanje je sprejel informacijo o poteku del za postavitev spomenika na skupinskem grobu smrtno ponesrečenih rudarjev v Hrastniku. Spomenik bo postavljen še pred letošnjim dnevom rudarjev.
- sprejel je še nekaj sklepov, ki se nanašajo na izvedbo žalnih komemoracij ob dnevu rudarjev na skupinskih grobovih smrtno ponesrečenih rudarjev in sodelovanju socialnih delavcev vseh treh rudnikov, vključno s sindikalno organizacijo, pri vsakoletnem obiskovanju družin smrtno ponesrečenih rudarjev.

8) Na 1. seji odbora za zaposlovanje in izobraževanje, dne 30. maja 1972:

- obravnaval je resolucijo o osnovah kadrovske politike v SR Sloveniji in na temelju tega sklenil predlagati osrednjemu delavskemu svetu, izdelavo novega pravilnika o izobraževanju v katerem naj bi bila zbrana vsa določila, ki urejajo celoten kompleks vprašanj s področja izobraževanja. V ta namen je imenoval posebno štirinčlansko komisijo za izdelavo osnutka pravilnika,
- obravnaval je predlog republiškega zavoda za šolstvo, da bi se včlanili z rudarskim šolskim centrom v združenje izobraževalnih centrov in služb za izobraževanje v del. organizacijah SRS. Sklenil je, da se rudarski šolski center ZPT letos ne bo vključil v to združenje kot član, ker je že včlanjen v združenje strokovnih šol SRS. Svojo odločitev je oprl tudi na predvideno integracijo vseh treh delavskih univerz v Zasavju ter, da rudarska panoga tenja posebno izobraževanje zaposlenih glede na specifičnost te stroke,
- na podlagi predhodnega internega razpisa je odločil, da se sprejme Ivan Pajič, na delovno mesto kadrovika pri obratu za specialna rudarska dela,

- sklenil je, da naj bi zaradi izpopolnitve nekaterih delovnih mest v administraciji, v letošnjem letu sprejeli 6 pripravnikov-ekonomskih tehnikov, zaradi številnih predvidenih upokojitev v letošnjem letu,
- na delovno mesto vodje gospodarskega oddelka rudnika Zagorje je razporedil Franca Gabriška, dosedanjega vodjo obratna osebnih dohodkov na rudniku Zagorje. Dosedanji vodja gospodarskega oddelka Rado Babič odhaja v pokoj,
- pri reševanju raznih vlog je tri rešil ugodno, dve pa zavrnil,
- sprejel je navodilo za rudarski šolski center glede priprave izbora najboljših učencev, ki vključujejo v letošnjem letu šolanje v poklicni rudarski šoli — RSC, glede nadaljnjega šolanja teh kandidatov na rudarskem oddelku TSS v Velenju,
- vodja elektrostrojne službe ZPT naj bi do prihodnje seje odbora pripravil podrobne programe uvažanja in usposabljanja novosprejetih strojnih in elektro tehnikov v času pripravniške dobe.

T. L.

Informiranje zaposlenih

Odbor za informacije, tisk in propagando našega podjetja, je v svoji prejšnji mandatni dobi sklenil razpisati anketo med člani našega delovnega kolektiva z namenom, da bi ugotovili, do kakšne stopnje so obveščeni člani delovne skupnosti o dogajanjih v podjetju in kaj bi bilo na tem področju še storiti, da bi se obveščenost izboljšala.

Na temelju tega sklepa so bila pripravljena določena vprašanja, ki jih je nato ta odbor tudi potrdil. Anketa je bila anonimna, izvedena pa je bila v marcu in aprilu t.l. v vseh delovnih enotah in strokovnih službah podjetja. Vseh anketnih listov je bilo razposlanih 240 tako, da je prišla ena anketa povprečno na 18,7 zaposlenih oziroma je zajela 5,33 % zaposlenih. Vrnjenih oziroma izpolnjenih anketnih listov pa je bilo 169 oziroma ena anketa je bila izpolnjena na povprečno 26,6 zaposlenih, kar predstavlja 3,75 % od skupnega števila zaposlenih. Vseh anketnih listov je bilo vrnjenih torej 70,4 %. Ti procenti so še vedno spremenljivi v takih in podobnih vzorčnih anketah, če vzamemo za primer zadnjo anketo, ki jo je razpisala posebna služba za ugotavljanje javnega mnenja pri zvezi sindikatov Slovenije in je zajela le 0,12 % prebivalstva naše republike.

Anketa je s številnimi vprašanji zajela delovanje delovnih skupin, glasilo Srečno, bilten, okrožnice, razglasne zvočne postaje, splošna informacijska sredstva, t. j. časopise, radio in televizijo.

Zaradi obsežnosti vprašanj in odgovorov, se bomo pri podajanju dotaknili le najpomembnejših števil, čeprav bi bilo treba zbrane podatke temeljito obdelati oziroma analizirati.

1. Delovne skupine:

Prvo vprašanje se je glasilo, kakšna je aktivnost delovnih skupin v delovni enoti. 47,3 % jih je odgovorilo, da je aktivnost le-teh potrebna, 36 % jih je odgovorilo, da je nujno potrebna in le 3 % anketirancev se je izjavilo o tem, da sploh ni potrebna. Na vprašanje o dosedanjem delu delovnih skupin v delovnih enotah jih je 42 % odgovorilo, da je bilo delo delovnih skupin deloma uspešno, deloma neuspešno, 40,2 % jih je odgovorilo, da je bilo delo uspešno, 6,6 % pa jih je bilo mnenja, da je bilo delo teh skupin zelo neuspešno. Anketiranci so izjavili nekaj razlogov za dosedanje neuspešnost vodij delovnih skupin. 27,8 % jih je bilo mnenja, da vodje delovnih skupin sami niso zadosti informirani o dogajanjih v podjetju, 16,3

% jih je bilo mnenja, da primanjkuje časa, 16,3 % jih je bilo mnenja, da zaradi pomanjkljive izobrazbe člani delovne skupine informacij ne razumejo, 8,7 % jih je bilo mnenja, da ni bilo primernih prostorov, ostali pa so bili mnenja, da vodje delovnih skupin ne znajo delati z ljudmi (6,7 %), da vodje delovnih skupin niso zainteresirani za tovrstno delo (7,6 %), in da so druga sredstva in oblike obveščanja primernejše (2,9 %). 48,2 % jih je bilo mnenja, da naj bi delovne skupine štejele od 5 — 10 članov, 34,1 % jih je bilo mnenja, da naj bi štejele več kot 10 članov, ostali pa so bili za skupine od ene ga do petih članov. Na vprašanje po kakšnem načelu bi sestavili delovno skupino, so bili anketiranci v 54,2 % mnenja, da naj bi jih organizirali po delovnem mestu, 7,8 % jih je bilo za sestavo po osebni izobrazbi, ostali pa so bili za sestavo po interesih izven dela, po kraju stalnega bivališča oziroma po delovnih izmenah (30,1 %). Informacije naj bi vodje delovnih skupin po mnenju anketirancev prenašali v 48,4 % primerov pred pričetkom dela, 21,6 % jih je bilo za prenašanje informacij med polurnim odmorom, ostalim pa je bilo vseeno kdaj, t. j. po končanem delu, v prostem času ali pa med delom.

2. Glasilo Srečno:

67,0 % anketirancev je izjavilo, da ta časopis prejema redno, 30,4 % jih prejema Srečno občasno, le 2,6 % pa jih časopisa ne prejema. Glede zanimivosti ali nezanimivosti prispevkov v tem časopisu jih je 92,4 % izjavilo, da je vsebina zanimiva, 4,4 % jih je bilo mnenja, da je vsebina nezanimiva, 3,2 % pa se ni izjasnilo. Zanimiv je odgovor o tem, kako časopis berejo. 92,1 % jih je povedalo, da ga berejo radi, 5,4 % ga berejo neradi, 2,5 % pa ga ne berejo. 50,3 % se je izjavilo, da jih Srečno dovolj seznaja o dogajanjih v delovni enoti in v podjetju, 43,4 % je bilo mnenja, da je objav premalo, ostali pa se niso izjasnili. Glede naklade glasila, ki izhaja sedaj v 3000 izvodih, je bilo 48,4 % mnenja, da je naklada zadostna, 36,3 % jih je bilo mnenja, da je premajhna, ostali pa se niso izjasnili. Pri vprašanju, kateri prispevki v glasilu Srečno so anketirancem najbolj všeč, je bilo možnih več odgovorov. Največ jih je pokazalo zanimanje za proizvodnjo (100) finančno poslovanje podjetja (98) o osebnih dohodkih (84), o perspektivah podjetja in rudarstva (78), novicah iz podjetja (78), novicah rudarstva doma in po svetu (70), varstvu pri delu (58), humorju in anekdotam (51), razgovorom s člani kolektiva in drugimi sodelavci (50), stanovanjski problematiki (48), socialni problematiki (48), delu sindikalne organizacije (46), vsi ostali prispevki pa so jim manj všeč. Najmanjše število je bilo zainteresiranih za objavljane prispevkov o delu drugih delovnih organizacij (12), o delu mladinske organizacije (15) itd.

3. Bilten:

Podjetje izdaja že peto leto ciklostirani bilten. 49,6 % anketirancev je izjavilo, da ga redno prebira, 38,2 % občasno, 12,2 % pa ga ne bere. Z obliko, obsegom in časom izhajanja biltena je 83,6 % zadovoljnih, 16,4 % pa nezadovoljnih. 92,1 % je izjavilo, da berejo bilten z zanimanjem, 7,9 % pa brez zanimanja. 55,4 % je bilo mnenja, da jih bilten dovolj seznaja o delu podjetja in organov upravljanja, 33,8 % jih je navedlo, da je novic premalo, 10,8 % pa se o tem ni izjavilo.

4. Okrožnice:

Okrožnice izdaja podjetje ob raznih prilikah. 72,4 % jih je navedlo, da berejo okrožnice redno, 24,3 % jih je navedlo, da jih berejo občasno, le 3,3 % pa jih je navedlo, da okrožnice ne berejo. Na vprašanje, kako se seznajajo anketiranci z vsebino okrožnic, jih je 81 izjavilo, da preko oglasne deske v delovni enoti, 34 preko vodje delovne skupine, 20 preko zvočnika, ostali pa preko nadzornikov, s posredovanjem sodelavcev in na sejah organov upravljanja v delovni enoti. Le 2 anketiranci sta izjavila, da z vsebino okrožnic nista seznanjena.

5. Razglasne zvočne postaje:

V delovnih enotah rudnika Hrastnik, rudnika Trbovlje, rudnika Zagorje in na separaciji, imajo instalirane razglasne zvočne postaje. 55,7 % jih je izjavilo, da redno poslušajo objave preko zvočnika, 28,9 jih je izjavilo, da njihova delovna enota nima zvočnika, 15,4 % pa jih je izjavilo, da objav preko zvočnika ne poslušajo. Na vprašanje o zanimivosti objav preko zvočnika, jih je bilo 86,5 % mnenja, da so objave zanimive, 13,5 % pa jih je bilo mnenja, da so nezanimive. 53,2 % jih je bilo mnenja, da so objave preko zvočnika pravočasne, 40,4 % jih je bilo mnenja, da večsah kasni, 6,4 % pa jih je bilo mnenja, da so vedno prepozne.

6. Druga informacijska sredstva:

Vprašanje je zajelo časopise Delo, Ljubljanski dnevnik, Delavsko enotnost in Komunist. 96,2 % jih je izjavilo, da te časopise redno berejo, 3,8 % pa jih ne bere. 96,7 % jih je prav tako izjavilo tudi o tem, da posluša oziroma gleda radijske in televizijske oddaje RTV Ljubljana, le 3,3 % pa jih je izjavilo, da tega radija oziroma televizije ne posluša oziroma ne gleda. Oddaje lokalne radijske postaje Trbovlje posluša 78,6 %, le 21,4 % pa teh oddaj ne posluša. Moramo poudariti, da so ankete izpolnjevali člani delovne skupnosti v vseh delovnih enotah, torej tudi v Hrastniku in Zagorju pa tudi na gradbiščih OSRD.

7.

Zadnje vprašanje pa se je gla-

sililo, kateremu načinu obveščanja o dejavnosti podjetja ter življenju in delu kolektiva, dajejo anketiranci prednost. Na to vprašanje je bilo možnih več odgovorov. Največ se jih je odločilo za glasilo Srečno (89), zatem, da so vsi enako pomembni (62), delovnim skupinam (60), okrožnicam (60), radiu in televiziji (58), biltenu (45), lokalnemu radiu Trbovlje (37), zvočnim razglasnim obvestilom (36), dnevnemu in tedenskemu časopisu (33), eden pa je izjavil, da ne daje nobenemu od teh prednosti.

Anketa je vsebovala še nekaj drugih vprašanj, na katera pa so odgovorili anketiranci v obliki pisanih odgovorov in predlogov. Te pa bomo posredovali v nekoliko zgoščeni obliki v prihodnji številki glasila Srečno.

Ze iz teh številnih podatkov je razvidno, da so člani naše delovne skupnosti razmeroma dobro obveščeni o dogajanjih v podjetju, tako da se lahko v raznih oblikah poslužujejo informacij, ki jih posredujejo različna informacijska sredstva, najsi bo v podjetju ali preko republiških informacijskih sredstev, t. j. časopisov, radija in televizije. Kljub temu, da so rezultati razmeroma ugodni, pa se seveda ne smemo tolažiti s tem, da ni treba na tem področju storiti še kakšnega koraka naprej. Odbor za informacije, tisk in propagando, ki je rezultate te ankete na svoji zadnji seji podrobno obravnaval in analiziral je bil mnenja, da je treba vse delovne enote še posebej opozoriti na nekatere predloge, ki so jih dali posamezni anketiranci. V večini primerov so ti predlogi izvedljivi in jih je možno uresničiti, nekaj pa je seveda tudi takih, ki jih trenutno ni možno izvesti ali upoštevati.

Razumljivo je, da zaradi obsežnosti dela ni bilo mogoče anketirati slehernega člana delovne skupnosti, pač pa le določen odstotek. Rezultate vzorčne ankete lahko jemljemo v glavnem za grobo merilo dosedanje stopnje obveščeniosti oziroma informiranosti v podjetju. Naša želja je, da bi pri tem informiranju v kakršnikoli obliki sodeloval sleherni član delovne skupnosti, posebno pa še člani organov upravljanja, vodje delovnih skupin ter predstavniki družbenopolitičnih organizacij.

T. L.

Obrambne priprave za SLO

Naš socialistični družbeni sistem je rezultat vseljudske revolucije in nacionalnega odpora, ki so ga v težkih pogojih bojevali narodi Jugoslavije. Socialna osvoboditev slovenskega naroda in vseh narodov Jugoslavije, je bila torej ti-
sti vsesplošni ljudski in človeški cilj, za katerega uresničitev so se borile in žrtvovale vse plasti naše-

ga delovnega ljudstva. Na tej nepremagljivi sili naše revolucije in doseženih rezultatov in našega družbenega sistema, mora počivati tudi naša ljudska in vsenarodna

težnja, da se vseh narodov Jugoslavije, ki so ga v težkih pogojih bojevali narodi Jugoslavije. Socialna osvoboditev slovenskega naroda in vseh narodov Jugoslavije, je bila torej ti-
sti vsesplošni ljudski in človeški cilj, za katerega uresničitev so se borile in žrtvovale vse plasti naše-

obramba, da branimo naš svobodni socialistični dom proti vsakemu agresorju. Kakor se predvideva, v morebitni bodoči vojni, vsekakor ni računati le na klasične oblike vojskovanja, kajti velik doseg sodobnih bojnih sredstev in njihov rušilna moč omogočajo, da se lahko z velikih daljav napada nasprotnike oborožene sile in ruši najpomembnejše objekte. To ni več meja med fronto in zaledjem. Ekonomske zmogljivosti in demografska, oblastna in politična središča postanejo celo pomembnejši cilji kot pa taktično raztreseni vojaški štabi in enote na fronti, v kolikor sploh še lahko govorimo o fronti.

Sovražnikovo delovanje bo v vojaškem smislu usmerjeno na oborožene sile in vojaške objekte, prometna vozlišča in komunikacije ter na energetske vire, industrijo in kmetijstvo, zaloge blagovnih dobrin ter sredstva javnega obveščanja, v političnem pogledu pa na to, da razbije in onemogoči delovanje naše socialistične oblasti in naš samoupravni družbeni sistem.

Zato lahko pričakujemo, da se bomo v morebitni sodobni vojni morali soočiti z velikim pomanjkanjem energije in surovin, delovne sile in sredstva za delo z neprijetno velikimi težavami v splošni preskrbi prebivalstva, v prometu in zdravstvenem varstvu ter pri možnostih zaščite ljudi in živali pred raznimi vojnimi učinki. Za razliko od dosedanjih vojn, ki so posamezne dejavnosti lahko postopoma prešle na delovanje v vojnih razmerah, bo to v svobodni vojni zaradi splošnega napredka tehnike oteženo ali pa sploh neuresničljivo. Zato moramo s skupnimi naporii vse ekonomike in družbe nasploh, izvesti učinkovite priprave, kajti morebitnih napak ne bomo lahko popravili, lahko pa bi bile v marsičem tudi usodne.

Take ugotovitve terjajo od državnih organov, gospodarstva in družbenih služb, da se tako temeljito in popolno pripravijo ter usposobijo, da bodo svoje naloge izvajali v vsakršnih vojnih razmerah, da bodo s svojimi obrambnimi funkcijami zagotovili uspešno delovanje, s tem pa tudi uspeh v oboroženem boju.

Ustvarjalni odnos v obrambnih naporih mora torej postati sestavni del mirodobnih nalog ne samo vojaških starešin in poklicnih delavcev SLO, temveč vsakega delavca v državnih organih, gospodarskih organizacijah in družbenih službah ter slehernega občana tako, da bo za varnost naše družbe vedno pričujoča in stalna naloga nas vseh.

Obrambne priprave morajo torej imeti tudi značaj stalnosti in postati sestavni del vsakdanjih nalog vseh družbenih dejavnikov, ne pa nihati glede na trenutne mednarodne politične razmere.

Zasnova splošnega ljudskega odpora je vsestranski odpor proti kateremukoli napadalcu. Glede na posameznega napadalca je različna le strategija in taktika. Zato moramo že v miru predvideti različne oblike in način odpora, ki bo črpal svojo moč iz oboroženih sil ter omogočal tudi našim oblastem, upravnim in drugim organom, da bodo delovali v vsakršnih vojnih razmerah, ker je tudi njihovo delovanje sestavni del SLO. Pri izvajanju takih priprav je treba upoštevati vse okoliščine, ki bodo bistveno vplivale na zadržanje posameznih družbenih dejavnosti in prilagajanje le-teh vojnim razmeram.

Skratka, vojna bo vsekakor globoko posegla v vse dejavnosti naše družbe, zaradi česar bodo nastale številne spremembe v organizaciji, poslovnih odnosih, pri vodenju in samoupravljanju ter kadrovske sestavi, razpolaganju s sredstvi, v ustvarjanju in v vseh hotelih, delu in življenju. Spremenili se bodo pogoji za vse družbene aktivnosti, kajti tedaj se vse ozemlje spremeni v zaokroženo bojišče, na katerem vsak občan postane aktivna celica odpora.

Zato moramo v vojnih razmerah oblikovati svoje delovanje tako, da bodo omogočali in usmerjali vse napore v SLO. Osnovna naloga je: z vsemi silami in sredstvi ter vsestranskimi prizadevanji podpirati oborožene sile v njihovem boju.

Gospodarske dejavnosti imajo preventivno nalogo, da oskrbujejo

jo oborožene sile s sredstvi, ki so potrebna za vodenje oboroženega boja. Ne glede na to, da imajo oborožene sile vso prednost, mora gospodarstvo zagotoviti osnovne življenjske potrebe prebivalstva in največje možno varstvo ljudi in materialnih dobrin pred kakršnimikoli uničenji, ker so to bistveni pogoji za njegovo delovanje.

Osnovni namen vseh tovrstnih priprav, ki jih že izvajamo in jih moramo še izpopolniti, uskladiti, materializirati in vsebinsko dosledno vgraditi v vse dejavnike našega samoupravnega družbenega sistema pa je, da se celotni naš družbeni organizem usposobi in tako pripravi, da bo svoje osnovne naloge in dolžnosti uspešno in učinkovito izvajal v splošnem ljudskem odporu.

Ker govorimo o obrambnih pripravah ali pripravi na SLO, ne mislimo samo na poveljstva oboroženih sil, ki izdelujejo vojne ali operativne načrte. Beseda tudi ni samo o razvojnih načrtih za obrambo dežele, ki jih sestavljajo družbeno politične skupnosti ter delovne in druge organizacije. To tudi niso zgolj priprave tistih delavcev, ki se poklicno ukvarjajo z zadevami narodne obrambe in civilne zaščite. V pravem pomenu besede so priprave na SLO tiste priprave, ki v svojem bistvu in razsežnosti zajamejo vse celice naše družbe in slehernega občana. To pa so razen delavcev v delovnih in drugih organizacijah tudi kmetje in obrtniki, ljudje svobodnih poklicev, upokojeanci in gospodinje, žene in mladina, skratka vsi.

Ima če ti ljudje, ki jih razvrščamo med neoboroženi del SLO, nimajo vojnih načrtov in orožja, se vprašamo, kaj moramo vedeti o vlogi in nalogah državnih organov, gospodarstva in družbenih služb v vojni ter o svojih ustavnih pravicah in dolžnostih, da bodo lahko tudi sami ugotovili, kako in kaj se moramo pripraviti in usposablјati in da bomo lahko sami našli svoje mesto, če pride do tistega najhujšega, do vojne.

Vključiti se moramo torej v obrambne napore in se usposobiti za splošni ljudski odpor.

Vili Kuhar

Preventivno zdravljenje

10. Koristnike smo vprašali, če so bili odnosi na relaciji koristnik — osebe zdravilišča, kot celotno korektni in v skladu s ponudbo in obveznostmi zdravilišča:

57 jih meni, da je bil ta odnos zelo dober, 36 jih meni, da je bil ta odnos zadovoljiv, enega ta odnos ni zadovoljiv.

Od tega, ki ga ta odnos ni zadovoljiv, pa nismo dobili tudi obzornosti tako, da ne moremo

sklepati kaj je temu vzrok. V glavnem smo zadovoljni z odgovori, saj nam povedo, da se ni zgodilo ničesar takega, kar bi lahko bistveno vplivalo na izvajanje pogodbenih obveznosti.

11. Tu smo vprašali koristnike, kako so bili obravnavani glede na druge goste in ali so opazili, da se med njimi in drugimi delajo razlike:

78 jih meni, da teh razlik niso opazili,

(nadaljevanje iz štev. 2-72)

16 jih meni, da so te razlike opazne.

Preseneča nas, da je v letu 1971 kar 16 koristnikov opazilo, da se med posameznimi gosti delajo razlike. Ne trdim, da se to ne bi moglo dogajati, upoštevati pa je vendarle potrebno dejstvo, da zdravilišča ne ponujajo samo toliko uslug, kolikor smo jih mi sposobni odkupiti, ampak znatno več. Tose da lepo odčitati iz cenika zdravstvenih ali hotelskih uslug, nazad-

nje pa je tudi težko razločevati tujca od domačina. Inozemec ali domačin, oba za več denarja lahko zahtevata več in če je to primer, je razlika tudi takoj opazna. Težje pa je ugotavljati ali je ta razlika opravičljiva ali ne. Razumljivo, da smo proti vsakim neuteemeljenim razlikam in želimo, da bi ob enakih pogojih do njih ne prihajalo. Prepričani smo, če bi gostje na take nepravilnosti sproti opozarjali upravo zdravilišča, do njih tudi ne bi več prišlo.

12. Vprašanje se nanaša na vprašanje pod štev. 10 in 11 in ga bomo dopolnili na koncu ankete.

13. Anketirane smo vprašali glede prehrane, predvsem njene kakovosti:

30 jih meni, da je bila prehrana odlična,

51 jih meni, da glede prehrane nimajo posebnih pripomb in da je bila v redu,

7 jih meni, da je bilo hrane premalo,

4 pa menijo, da je bila hrana premalo pestra.

Tisti, ki menijo, da je bila hrana slaba in da je bila premalo pestra, so se zdravili v Slatina Radencih in Čateških Toplicah. Ravno v teh dveh zdraviliščih pa je bilo tudi nekaj pripomb glede na postrežbo, da so tujci vsaj v tem pogledu nekoliko protežirani, predvsem pa v pogledu hitrosti postrežbe. O prehrani sami pravijo, da je bilo preveč omak in premalo domačih jedi. Kaj je za koga domača prehrana pa je zopet težko ugotavljati glede na to, da se želje spreminjajo od človeka do človeka. Za nas je pomembno, da je bila velika večina s prehrano zadovoljna, res pa je, da je mogoče tu in tam potrebno vpeljati več pestrosti.

Med ostalim je bilo tudi nekaj pripomb na to, češ, di ni malic medtem, ko so dobivali malice vsi tisti, katerih plačnik je bil komunalni zavod za socialno javarovanje. Če je bilo 85 koristnikov s hrano zadovoljnih, tako količinsko kot v pogledu kakovosti, potem bi venjetno bilo negospodarno plačevati malice vsem, pojedlo bi je pa le 9 zdravljencev. Dosti razumljivejši bi bilo obratno razporedenje in seveda tudi koristno.

14. Na vprašanje, kako so bili zadovoljni z nastanitvijo v zdravilišču, odgovarjajo takole:

55 jih meni, da so bili z nastanitvijo v celoti zadovoljni,

29 jih na nastanitev nima posebnih pripomb,

10 pa jih meni, da bi morali biti boljše, udobnejše nastanjeni.

Ko vprašujemo po nastanitvi, nas zanima predvsem naslednje: ali je prostor, ki je določen za bivanje dovolj velik in ali je v njem na razpolago vse — vsaj najnujši kar je človeku potrebno za osnovno higieno, normalno gibanje, udobno ležišče ipd. Nadalje je po-

membno tudi to, če se prebivalni prostori nahajajo na takem mestu, kjer je dovolj miru in dovolj možnosti za počitek.

Zadnja leta smo priča neprestanemu rastu cen v zdraviliščih. Prisiljeni smo se izogibati dragih uslug, kar delamo tako, da sklepamo pogodbeno obveznost za oodobja, ko so cene nižje, izogibamo pa se tudi objektov višjih kategorij. Pri tem seveda pazimo, da s tem manevriranjem ne bi prizadeli koristnikov v pogledu prehrane, pa tudi ne bistveno v pogledu uobja. Na to vprašanje je bilo kar dovolj pikrih pripomb, ki pa se v glavnem nanašajo na malenkosti, ki s ez dobro voljo dajo odpraviti.

15. V zdravilišča pošiljamo bolne ljudi, zato nas je zanimalo, kakšno je prizadevanje zdravstvenega osebja do koristnikov: 77 jih meni da je ta skrb očitna, 1 meni, da te skrbi ni opazil.

Delni odgovor na to vprašanje je moč najti že pod štev. 7 in 8, potrjuje pa to skrb tudi število in obseg pregledov in izvidov, ki jih koristniki prinašajo iz zdravilišč.

16. Ali so rezultati preventivnega zdravljenja tolikšni, da opravičujejo vložena sredstva, odgovarjajo:

— vsi anketirani odgovarjajo, da vložena sredstva v te namene opravičujejo vlaganja, kar pomeni, da bi bilo nadaljevanje te dejavnosti pod istimi ali vsaj podobnimi pogoji, utemeljeno.

17. Da bi podkrepili vprašanje pod štev. 16, smo anketirane vprašali naslednje: če bi se izkazalo, da delovna organizacija ne bi ustvarila dovolj sredstev za tovrstno dejavnost, bi bili v tem primeru pripravljeni prevzeti del stroškov?

78 anketiranih je v tem primeru pripravljeno prispevati k stroškom zdravljenja,

16 anketiranih ni pripravljeno ničesar prispevati.

Se vedno kot v letu 1968, so v znatni večini tisti, ki dovolj objektivno ocenjujejo svoje zdravstveno stanje in koristnost zdravljenja, zato so brez pridržkov pripravljeni prispevati k stroškom zdravljenja. Tisti, ki niso pripravljeni ničesar prispevati, se verjetno nagibajo k skupini, ki je mišljenja, da je žrtvovanje rednega letnega dopusta dovolj velik delež oziroma prispevek. Dovolj je tudi takih, ki so potrebni zdravljenja, a jim enako mnogo pomeni skupni družinski oddih in se raje odločajo za slednjega. V mnogih primerih pa podana možnost za oboje, a odločamo se za nekaj tretjega, tega pa seveda ni kriva delovna organizacija.

18. Na vprašanje, ali je sedanji način izbire kandidatov ustrezen ali ne, odgovarjajo:

91 jih meni, da jim sedanji način izbiranja ustreza,

3 menijo, da jim sedanji način

izbire ni po volji, a ne predlagajo ničesar.

19. Na vprašanje, če bi še koristili možnost preventivnega zdravljenja, odgovarjajo:

vseh 94 anketiranih meni, da bi se te možnosti še poslužili.

K vprašanju pod številko 18 naj omenim še spremembo, ki je nastala s tem, ko sklad zdravstvenega zavarovanja prevzema s 1. 1. 1971 nase del tistih stroškov zdravljenja, ki odpadejo na zdravstveni del storitev. S tem hočem povedati, da je tako v lanskem letu kot tudi v letošnjem letu izbirala kandidata za preventivno zdravljenje zdravniška komisija, socialna služba pa zbira le prijave za tako zdravljenje.

SPLOŠNE PRIPOMBE

Gostišče Rožič — Bohinj: Jedilnica je bila hkrati tudi gostinski lokal v katerem je bil stalen vrvež, brez potrebnega miru.

Jedilni pribor je bil slabo očiščen. Spalnice niso dajale videza, da jih kdo čisti. Posteljnine v 18 dneh niso izmenjali. V sobi, velikosti 3,5x3 m, ne bi smelo biti treh ležišč. Ista prenatrpanost velja za jedilnico. Te nepravilnosti so zlasti opazili zdravljenjci, ki so se pred leti zdravili v domu Staneta Žagarja.

Slatina Radenci: od šestih anketiranih se kar trije pritožujejo, ker so morali spati na zaslikih ležiščih (divanih). Počitek na takih ležiščih je za daljše obdobje resnično neugoden. Prepričan sem, da se bo uprava zdravilišča že v letošnjem letu izogibala taki razporeditvi. Upoštevati je namreč treba, da so rudarji, ki so napoteni v to zdravilišče tudi bolni in da je postelja, ne divan, osnovno in najpotrebnejše sredstvo za te vrste bolnikov, ki, da bi odpadlo povpraševanje po počitavi.

Ker skoraj vsi anketirani poudarjajo malico, ki je niso bili deležni, kar v drugih zdraviliščih skoraj ni primer, nastane vprašanje, če so ostali obroki kalorično in količinsko dovolj bogati oziroma taki, da bi dpadlo povpraševanje po malicah.

Čateške Toplice: Anketirani imajo pripombo na slabo urejen prevoz od železniške postaje do toplice. Ne povedo sicer ničesar določenega, zato tudi ne moremo sklepati ali je ta pomanjkljivost stalno prisotna ali ne. Upamo, da bo uprava zdravilišča to nerodnost obrazložila.

Nekaj pripomb je prizadevalo počasnost postrežbe, predvsem v primerjavi z inozemci, ki so bili postreženi hitreje in z večjo natančnostjo.

Vsi anketirani so pogrešali v bazenu uro. Zaradi kontrole so morali zapuščati bazen in se ponovno vračati.

Na splošno si želijo tako nastanitve, ki bi jim omogočala čimkrajšo pot do bazena. V slabem vremenu in zlasti takrat, kadar nastopijo velike temperaturne spremembe, kot je bil to primer v letu 1971, obstajajo zaradi predolгих poti velike možnosti prehlada.

Rogaška Slatina: Vsi anketirani

ki so bili nastanjeni v Slatinskem domu se pritožujejo, da niso imeli nobenega miru, zlasti ponoči. Hotel stoji ob Mariborski cesti, po kateri se odvija nenehen promet tako, da je počitek praktično nemogoč.

Tudi tu je bilo danih nekaj pripomb na postrežbo v tem smislu,

da je treba v jedilnicah predolgo čakati in da se streže inozemce hitreje in z več pozornosti.

Te pripombe seveda ne morejo bistveno vplivati na ugodne posledice, ki ga zapuša na posameznih članih delovne skupnosti, preventivno zdravljenje.

Martin Kralj

PRVI BATALJONI

(nadaljevanje iz štev. 2-72)

»S kom pa sodeluješ?«

»Z nikomer. Ljudje mi radi pripovedujejo. Ne vem, zakaj se mi tako radi izpovedujejo.« se je spakoval Matjan.

»Pil bi, nacedil bi se ga do onemoglosti,« je zabentil Janko in se zagledal v nebo.

Matjan se je domislil, kje bi se dala dobiti pijača. Naročil je Janku, naj počaka, sam pa je skočil v hišo nad Praznikovo gostilno, kjer je stanoval knap Žnidar, ki je ob razpadu Jugoslavije pribežal iz Srbije. S sabo je pripeljal majhno ženo, Madžarko, z gostimi predivastimi lasmi. Ženska se je ukvarjala z napovedovanjem sreče. Ljudem je pripovedovala prihodnost iz kart, iz usedline ržene kave, iz pisem in predmetov, ki so pripadali odsotnim. Nekateri kmečki obiskovalci so ji tako slepo verjeli, da so ji včasih za izpolnjeno željo prinesli tudi pijačo, kos slanine ali posušenega mesa. Viške, posebej pijačo, je spretna napovedovalka drago prodajala žejnim dolincem.

»Kaj bi pa gospon želel? Da mu povem srečo?« je vprašala Ilonka.

»Zelo žejen sem. Luter žganja bi kupil...«

»Nimam,« je hladno odvrnila Ilonka.

»Vaš mož je delal pri meni, ko je bil še knap. Veste, nadzornik sem, pri rudniku. Če bo konec »werschutzov«, bo morebiti vaš mož spet prišel k meni...«

»Zadnjo steklenico za vas, gospodin,« se je stežka vdala Ilonka. Zračunala mu je steklenico žganja dvajset mark, kar je bil skoraj tedenski knapovski zaslužek.

Matjan je v treh skokih preskočil deset kamnitih stopnic. Zagledal je Janka, kako ga je čakal ob cesti, naslonjen na lesen plot. Ozrl se je okrog sebe, če ga kdo ne gleda. Ko ni opazil nikogar, je stekel k Janku. Zmagoslavno mu je pokazal steklenico. »Daj, potegni, kolikor moreš. Ne bi prisegel, da je žganje dobro, a glede na razmere ga vseeno ne kaže izključiti.«

Janko je krepko potegnil. Potem sta se umaknila v Reber.

»Kaj, hudiča, si ti Matjan počel in skrival pred mano? Mi nič več ne zaupaš?« je užaljen vprašal Janko.

Matjan je silil Janka, naj pije. Premišljeval je, koliko naj mu

pove. Čeprav je bil sklenil, da bo poslej veliko tvegal, se je odločil, da bo Janko povedal le toliko, kolikor je nujno. Tako tudi drugim. Gestapovci bodo še zapirali, tepli, mučili in odganjali svojce v taborišča.

»Recimo, Janko, da sem nekaj malega sodeloval...«

»Ampak s kom, hudiča?«

»Na vsakem lepaku je bil kdo, s katerim sva imela majhen mišmaš. Na srečo nisem imel ničesar s Sabino. Še večja sreča pa je to, da so bili med temi zaprtimi dedci, ki so pozabili, da živi v tej dolini neki Matjan, ki sovraži Nemce. Največ je vzdržal Vitko Barlič...«

»Ampak ti, Matjan, Barliča nisi poznal. Niti mogel zaupati!«

»Viš, pa mi je. Kar precej. Ko takole premišljam, se mi zdi, da tako čvrstega, poštenega fanta, kot je bil Vitko, ni več v dolini. Mi, ki smo to preživeli, smo slabši. Vseeno pa smo še zadosti dobri, da se ne damo... Povej... boš sodeloval?«

»Bom,« je rekel Janko. »Že prej bi, ampak vsi ste se me izogibali. Zaradi Micke. Mislili ste, da zaradi nje ne bom hotel. Ste to mislili?«

»Popustil si v vsem. Potrebna pa je bila previdnost. No, pustiva to. Zdaj boš začel. Prva naloga: Matrosova pregovori, da ti bo preskrbel pol litra solne kisline. Zlil je boš v največji elektromotor, ki žene črpalke v jami. Če je še kakšen drug, boljši način, kako bi onesposobil elektromotor, ga iztuhtaj. Preskrbel ti bom dvojnik ključa, ti pa ugotovi, kdaj gre črpalnik k drugim črpalkam. Opravi ti boš moral hitro. Za dan pa mi boš povedal, da ne bom takrat kje blizu.«

Nacejala sta se z žganjem in Matjan je Janku pripovedoval, kako je s partizanskim gibanjem na Štajerskem. Ni vedel veliko, zato pa je toliko več govoril o bataljoni partizanov, ki se bojujejo na Pohorju in v Savinjski dolini.

»Pojdi k meni, bova še doma govorila,« je rekel Janko, ki se je prelevil v napetega poslušalca.

Posrkala sta še zadnje kaplje. Zagnala prazno steklenico v grmovje in se odpravila v rudniško naselje. Janko nikakor ni mogel odkleniti vrat. Ko je pritisnil na kljuko, so se vrata vdala. Svetloba jima je udarila v oči. In Mickina

podoba. Sedela je za mizo in ju gledala.

»Kaj pa ti,« je ušlo Janku.

»Prišla sem pobrat svoje stvari. Čas je že, da se dokončno ločiva.« Janko je le kimal. Zamišljen je gledal v tla. Tudi Micka je bila zelo zbegana.

»Janko, vzemi steklenico in pojdi h Korelnu. Matjan je naročil, daj kakršno koli pijačo, mu reci. Boš videl, da bo dal,« je Matjan naročil Janku. Videl je, kako Janko nesporno išče steklenico po omari. Micka mu je že hotela pomagati, ko ji je Matjan požugal, naj obsedi. Janko se je brez pozdrava odpravil in ostala sva sama.

Preketo se je spremenila v teh mesecih, se je zdela Matjanu. Kot bi šele v teh mesecih dozorela v pravo žensko. Prej je bila še nekam deklisko krhka, nekako žensko... nerazvita. Zdaj pa so ji poteze dozorele; postale so nekam trdnješe, močnejše in lepše.

»Nimava veliko časa, zato se morava pogovoriti zelo na kratko. Na kratko in iskreno,« je začel Matjan. Strogo je pogledal Micko: »No, kaj je zdaj s tabo?«

»Prišla sem po svoje stvari...«

»Nič ne slepomiši. Kako je s tabo, sem vprašal!«

»Ni prišel pome... Nikoli ne bo prišel,« ju užaljena rekla Micka.

»Kaj mi preostane drugega, kot da vzamem svoje stvari?«

Matjan je primaknil stol bliže k Micki. Preketo zrela je; zdaj šele je postala ženska, je spet pomislil. Ulovil jo je za roko. Nikoli prej ni pomislil, da bo prijateljevo ženo kdaj prijel za roko:

»Nič ne opletaj z njim. Povej kako je s tabo. Da te je zaradi onega oficirja naklestil, to je imel prav. Vsak knap bi te.«

Micka se je mrščila: »Da mu nisi ti, Matjan namignil?«

»Namignil ne. Povedal sem mu! Zaradi onega: Boš pa priznala, da nisem bil čvekač. Ti je še kdo očital?«

Odmikala je. Š široko razprtimi očmi je premišljevala, kako čudno je Matjan v vse zapleten. Njuna pogleda sta se končno ujela. »Bom povedala,« je rekla. »Toliko, da se zberem... Z mano je tako: sem bolniška sestra, po malem se učim in še zmerom upam, da bom kdaj

le postala zdravnica. Morebiti mi bo sami še lažje uspelo».

»Zakaj, prekleto, lažeš«, je vzrotil Matjan. »Zaradi tega bi lahko še ostala pri starših. Povej, kaj te je prignalo, da si prišla k njemu?«

Mici se je za hip zbegala. Matjan je začutil njeno stisko. Obrnjena v stran je stežka povedala: »Oni, saj veš ... oficir ... Prišel je na dopust ... Nadleguje me, da bi se z njim omožila ...«

Rudarska

*Tam, kjer smo včasih
krampe vihteli,
danes so stroji
se zavrteli*

*Tam, kjer nekdanj
jok je bil in stok,
pesem svobodna
naših je otrok.*

*Brišemo leta
s trpljenje in znojem,
nova življenja
gradimo na svojem.*

*Zemlje bogastva
sedaj je rudar
samoupravni
lastnik, gospodar.*

Jože Skrinar

V vetru vihraj zastava

1. Suženjstva in teme mračne
smo okove sneli,
v nove, svetle dneve, jasne,
pesem si zapeli:

*V vetru vihraj
naša zastava,
črno-zelena
in z zlatom tkana!
Pot naša zdaj
le ena je prava,
v svetlo bodočnost
je uravnana.*

2. Sonca svit je droban v mogočen
žarek se razcvetel je,
v svetel danes, jutri sreča,
si rudar zapel je:

*V vetru vihraj
naša zastava,
črno-zelena
z zlatom tkana!
Pot naša zdaj
le ena je prava,
v svetlo bodočnost
je uravnana.*

*Srečno! Srečno!
V svobodi na večno!*

Jože Skrinar

Matjana je presunilo. Najprej je vstal in hotel zaokrožiti po kuhinji. Pa je bila premajhna. Začuden je gledal Micko. Ta lepa žena njegovega prijatelja naj bi šla z Nemcem? Z oficirjem? Zdaj, ko v dolini žalujejo? Ne, prekleto da ne. Počasi je sedal: »Mici, poslušaj me zbrano. Ne meni se, če bom kaj zapletel. Ti si Slovenka in boš to tudi ostala!«

»Moj oče, Matjan ...«

»Tiho! Boljši dedec je, kot sem mislil. Ni se včlanil v Kulturbund, čeprav so nanj pritiskali in sta bila včlanjena hči in sin. Tvoja mati? Ji boš prinesla otroke, ki ne bo znal slovensko? Misliš, da se bo tvoja mati zaradi tega prekletega poštrikanega Prusa učila nemško? In ti, ki si bila v mladih letih prepričana Slovenka, boš pobegnila

na njihovo stran? Ravno zdaj, ko vse pošteno v naši dolini žaluje? Mici, si videla katerega od transportov, ko so svojce ustreljenih gnali v taborišče? ... Kaj so ti ljudje napravili? Zakaj bodo nekateri morali umreti v taborišču?«

»Samo zaprti bodo ...«

»Kot je Grebenc! Si slišala zanj. Kdaj bo prišel domov? In kaj jim je naredil? Teden dni Nemčije, in že so ga odpeljali. Zdaj je na Poljskem, v Ausschwitzu. Lužar, Čretnik, Jerčnik, sami čvrsti knapje so v taborišču končali v treh mesecih. Kakšen zapor je to če končaš v treh mesecih? Zateglega knapa pobere v treh mesecih? In ti, Mici, bi šla z enim od tistih, ki branijo tak režim?«

Vinko Trinkaus

Načrti mladih

Čeprav je v okviru naše delovne organizacije zaposlenih večje število mladih sodelavcev, ne moremo govoriti o razgibani in pestri dejavnosti mladinske organizacije. Vzroke za to gre v glavnem iskati v premajhni zainteresiranosti mladih za organizirano in pestro dejavnost, ki bi jo lahko razvijali in pa zavoljo dejstva, da doslej ni bilo materialne osnove za to dejavnost.

Kaže pa, da bo letos, seveda če bodo mladi zainteresirani, vendarle prišlo do premikov v njihovi dejavnosti. Dana je materialna osnova za njihovo dejavnost, saj jim je zagotovljen del sredstev iz sklada skupne porabe — 2.000,00 din. Po besedah oziroma predhodnem programu predsednika rudniške kon-

ference ZMS pri ZPT, imajo letos namen utrditi in poživiti delo aktivov z različnimi seminarji, predavanji in posveti pa bodo skušali usposablјati mladi kader, okrepili in poživeli bodo sodelovanje z drugimi aktivimi ZM v organizacijah in z občinsko konferenco ZMS Trbovlje, v načrtu imajo pa tudi kulturno zabavne prireditve.

Okrepili bodo tudi športno udejstvovanje mladih. Že 2. julija se bodo udeležili v Velenju športnega srečanja mladincev Slovenije, ki ga pripravljajo tamkajšnji mladinci v počastitev rudarskega praznika. V načrtu pa imajo tudi organiziranje turnirja mladinskega aktivnosti pri ZPT kot tudi tekmovanje za Dan mladosti.

Janko Savšek

Prvo srečanje z jamo

Že od majhnega sem si želel postati tisto, o čemer je oče tako rad pripovedoval. Želja se mi je uresničila.

Zjutraj sem prišel kot ponavadi na prakso. Nadzornik nam je rekel, da bomo danes prvič šli v jamo. Razveselil sem se, ker sem si tega želel. Dobili smo svetilke ter šli. Prišli smo v barako, kjer je imel nadzornik svojo pisarno. Vzeli smo samoreševalce in se spuštili v jamo. Hodili smo po vpadnjaku, po rovih, kjer smo naleteli na kamen in po rovih, ki jih je človeška noga že steptala v maso. Prišli smo do prehodnega jaška. Po letvah smo se spuščali navzdol. Vsak košček jame se mi je zdel zanimiv. Ravni progi ni videti konca, za steno pa se preliva voda, ki je navidez čista, tla pod njo pa so

prevlečena z rumenorjavim blatom. Pa spet vpadnik. Lestve so se mi zdele neskončne. Zasvetila se je luč. Prišli smo na etažo, na kateri odkopavajo. Transporter se mi je zdel kot železna kača. Premog, ki se je vozil, je bil pomešan s sivo nakopnino. Ventilator in motor sta močno brnela. Nadzornik nam je pokazal presipni jašek. To je okrogla velika cev, ki ima po sredini spiralo po kateri drsi premog. Odšli smo na čelo. Videl sem znojne obraze rudarjev, nanje je sedal črn prah, a vendar so se smehljali. Pomalicali smo, nato pa nas je nadzornik odredil na delovišče.

Hitro je minil dan, ko sem bil prvič v jami. Počutil sem se že starejšega.

Viktor Jerše
(iz glasila Mladi rudar)

„Zemlje bogastva sedaj je rudar samoupravni lastnik, gospodar“

Naše podjetje že vrsto let razpisuje pisanje najboljših prispevkov šolarjev oziroma učencev osnovnih šol, nad katerimi ima podjetje patronat na področju vseh treh občin. Običajno so bili najboljši prispevki učencev prebrani na osrednji proslavi ob vsakoletnem dnevu rudarjev. V letošnjem letu pa je posebni organizacijski odbor sklenil, da bodo na osrednji proslavi prebrana le imena teh učencev in izročene nagrade, medtem ko bodo prispevki objavljeni v glasilu Srečno, ki izide pred dnevom rudarjev.

Tudi letos smo zaprosili vodstva osnovnih šol heroja Rajka v Hrastniku, Tončke Čeč v Trbovljah in Toneta Okrogarja v Zagorju, da naj učenci napišejo prispevek na verz, ki smo ga navedli že v naslovu. Verz je napisal Jože Skrinar v pesmi »Rudarska«, ki jo v celoti objavljamo v tej številki našega glasila.

Objavljamo tri najboljše prispevke na razpisano temo in sicer iz vsake šole po enega. Spisi so bili nagrajeni z nagrado po 150,00 din.

Prispevek iz Hrastnika:

Visoke koščene postave se pomikajo proti rovu, ki pelje v negotovost. Tema pokriva njihova zgubana čela, iz oči jim kot plameni švigajo ostri pogledi. Trden je njihov korak, korak rudarja, ki dela v temi, kjer išče črno zlato. Roke so posejane z žulji; da to so žulji rudarja — proletarca, ki spreminja pot zgodovine, ki spreminja noč v dan, in zimo v poletje.

Dolgo se je boril za boljši kruh, za boljšo bodočnost, da bi si lahko uredil življenje, kakršnega bi on potreboval. V težkih pogojih, so se rudarji združili in pričeli s stavkami. Stavkali so tako dolgo, da so dosegli pravico, pravico do samoupravljanja. Njegovo življenje se je deloma izboljšalo, vendar je še za marsikaj prikrajšan. Vsak dan se spušča v globino, tam kjer ni sonca, tam kjer ni cvetja. Tam so gole skale, črne zavese in vsak trenutek ga lahko doleti nesreča. Vendar ima trdno voljo in vztraja nad svojim delom. V njihovem pozdravu »Srečno« je polno veselja in upanja. Kdor ima očeta rudarja, je lahko nanj ponosen, tako sem tudi jaz lahko ponosna na svojo ga očeta.

Rudnik je kot umetnost. Da pride na dan bogastvo, ki je v njem skrito, je potrebno trdo delo. V vsakem rudarju je kos umetnika.

Treba ga je le odkriti in to z delom.

Joži Brinovec, 8 b
osnovna šola heroja
Rajka — Hrastnik

Prispevek iz Trbovelj:

»Da, otroci, včasih je bilo življenje mnogo težje kot je dandanes«, je pričel na našo prošnjo, naj nam pripoveduje kaj o svojem življenju in delu v rudniku, stric Joža.

»Na »šiht« sem moral še kot mlad fant. Komaj petnajst let mi je bilo, ko sem šel v rudnik, doma je bilo veliko otrok, ki sta jih oče in mati s težavo preživljala. Večkrat smo bili lačni kot siti. Sprva je šlo zelo težko, toda sčasoma so mi mišice ojeklenele. Tekla so leta, mi pa smo delali štirinajst do šestnajst ur na dan. Našel sem si ženo in kmalu je po hiši odmevalo od otroškega smeha. Po dolgih urah trdega dela sem se igral še z otroki, da sem jim napravil le malo veselja. Ko sem jutraj odhajal na »šiht«, sem se vedno poslovil od svojih devetih otrok in žene, kajti nikoli nisem vedel, če se bom po delu še vrnil domov. Razmere v rovih so bile v tistih časih nevzdržne, iz stropa je kapalo na naša razgreta telesa, imeli smo slabo razsvetljavo, povrhu tega pa so nas nadzorniki še stalno priganjali k delu. Prezračevanje je bilo slabo in velikokrat nas je presenetil strupeni plin, tako da smo se večkrat v poslednjem hipu rešili.

6. aprila 1941 je našo domovino napadel sovražnik in za nas so se pričeli še težji časi. Okupator je razdelil deželo na več delov in v Zasavje so prišli Nemci. Sprva smo mislili, da nas bo odrešil hudega gospodanja, pa smo se zelo zmotili. Prišel je s terorjem, pobijal naše ljudi. Mi tega nismo mogli gledati in smo se večkrat uprli, organizirali smo stavke in upore. Kruto so se nam maščevali in pobili mnogo naših tovarišev. Kmalu je mnogim izmed nas postalo prevroče v trboveljski dolini in morali smo v hirbe k partizanom. Med tem časom sta mi umrli dve hčeri, tako da sem doma pustil ženo s sedmimi otroki, najmlajšemu je bilo šele pet mesecev. Pod vodstvom tovariša Tita smo osvobodili deželo okupatorja in tudi Nemec je moral iz naših krajev. Konec je bilo stavk, pretepotov in uporov. Ko sem se po končani vojni vrnil k ženi in otrokom, sem doma našel le pet otrok. To me je močno potrla.

Za rudarja se je z osvoboditvijo pričelo novo življenje. Najprej so nam uredili rove, nas zaščitili

pred nevarnostmi, ki so nam grozile na delovnem mestu in kar je bilo najpomembnejše, da so nam skrajšali delovni čas na osem ur in nam povišali plačo. Prišlo je leto 1950 in delavci in rudarji smo dobili tovarne in rudnike v svoje roke. Država je prepustila, da smo jih pričeli sami upravljati in voditi. Ustanovili smo svoj delavski svet, v katerem so predstavniki cellega podjetja. V delavskem svetu so zastopani vsi sloji in ne le vodstvo rudnika. Ustanovili smo mnogo društev, na morju in planinah smo zgradili svoje počitniške domove, kamor odhaja večina naših rudarjev.

Odprli smo tudi rudarsko šolo, kjer se vsako leto mladi fantje naučijo nekaj iz rudarskega življenja, kjer spoznajo, da je tudi svet rudarjev lep, njihov poklic pa še lepši.

Z ženo greva sedaj vsako leto na dopust v počitniški dom na morje. Lani sva si kupila celo skromen avtomobil in sedaj obiskujeva svoje otroke, ki so si poiskali zakonske tovariše in si z njimi ustvarili svoje domove. Posebno rad pa imam vnuka Marka, ki venomer, kadar me zagleda, ponavlja »rad bi bil rudar, kot je moj dedek, mamica!«

In vsi vemo, da bo imel lepše življenje, kakor smo ga imeli mi takrat pred vojno, da mu bo lepo in da bodo njegovi otroci siti in spodobno oblečeni, čeprav bo njegov oče rudar tako kot sem jaz, je končal svojo pripoved stric Joža.

Zali Kavšek, 8. d
osnovna šola Tončke Čeč
Trbovlje

Prispevek iz Zagorja:

Dan za dnem srečujem težke rdeče kamione, ki vozijo premog iz Kisovca v Zagorje. Ponosno zahrumiijo mimo mene in izginejo za ovinkom...

Nad njimi se boči črni tovor, namenjen številnim gospodinjstvom, tovarnam in drugim potrošnikom. Ko srečam tak kamion, se vedno zamislim: še pred uro ali dvema je bilo to črno zlato neke globoko pod zemljo. Tam bi tudi ostalo za vse večne čase, če ne bi bilo rudarjev, teh krtov, ki trgajo zemlji neusmiljeno njeno bogastvo in ga prodajajo ljudem.

Ob srečanju kamiona se pogosto spomnim na osivelega moža, ki mi je nekoč pripovedoval o svojem življenju. Dejal mi je, da je bil dan, ko je začel delati v rudniku, njegov najsrečnejši dan. Potem ga je to navdušenje minilo, ker je vedno živel v nevarnosti, da ga bo

zasul zrušek ali zadušil plin. Plačilo za nevarnost je bilo včasih majhno. Lastniki rudnika so poskrbeli, da so odšteli rudarjem ravno toliko, da so se lahko borno preživljali. Večkrat so s stavkami terjali izboljšanje delovnih in življenjskih pogojev. Povedal mi je tudi, da ima tri otroke, vsi so že odrasli, vsi pa so se tudi odpovedali rudarskemu poklicu. Nekaj grenkega je v tistem hipu šlo čez njegov obraz. Ni mi povedal, da ga to malo boli, a zaslutil sem sam. Dejal pa mi je, da je sedaj marsikaj drugače. O delu in dohodku odloča delavski svet, v katerem so rudarji. Vsak rudar zdaj ve, kam bo šel prisluženi denar, rudar je postal gospodar in samoupravljalac. To pa je tudi edino prav. Ljudje naj sami upravljajo z bogastvom, ki jim je dano, in rudarjem je dano črno podzemlje...

Kamioni drviijo mimo mene. Dvigajo prah in razsipajo po cesti črno zlato, ki je prepojeno z znojem. Srečam starejšo žensko, ki na ovinkih, kjer je črnega prahu največ, odloži koš in prah skrbno pobere vanj. Prav je, da ga pobere, si mislim. Ne sme ostati na cesti. Preveč je dragocen. Nihče ji ne reče, da tega ne sme delati, saj je dal njen mož življenje za njeno in naše bogastvo.

Jože Grošelj

osnovna šola Toneta Okrogarja
Zagorje

Prispevek iz RŠC:

Že dve stoletji kopljejo zasavski revirji črno zlato. Odkrili so ga domačini, a izkoriščal ga je tujec; vložil je svoj denar, izrabljaj pa poceni domačo delovno silo. Tuli premožniki so si med revne hišice postavili bogate, razkošne vile. Bogatini so pritiskali na rudarje, da bi iz njih čimveč iztisnili.

Po več parov rok iz ene družine se je podajalo v rove in se izmučenih vračalo domov. Za drage

varnostne naprave ni bilo denarja, zato so se vrtele v rudnikih pogosto nesreče. Bolj, ko so se množile rudarske hišice po dolini, bolj se je krepila mržnja v ljudeh, bolj je rasel up v boljše, srečanje življenje rudarjev. Delavci so v takratnih razmerah često obupavali, veliko je bilo brezposelnih, odhajali so v tujino. S posamičnimi protesti pri kapitalistih niso dosegli ničesar. Odslovili so jih z dela in na njihovo mesto zaposlili druge.

Rudarji so se zato povezovali v sindikate, nastopali so čedalje bolj organizirano, zahtevali so boljše plače, skrajšan delavnik, boljše naprave v rudnikih, varnejše delo. Združeni sili delavcev so bogati lastniki polagoma, čeprav ne zlepa, le popuščali. Kadar ni šlo s pogajanjem, protesti, prošnjami, so šli rudarji v rove in štrajkali. Z glavnimi stavkami so si krojili svoje pravice, kadar je bilo najhuje.

V stari Jugoslaviji je večino slovenskih premogovnikov upravljala Trbovljska premogokopna družba. Življenje vse doline je bilo odvisno od premoga. Revirji so bili največje delavsko središče Slovenije, tu je bilo največ zavednega proletariata. Življenje se je izboljšalo, rudarji so si že marsikaj izborili, vendar je še vedno največji delež bogastva pobrat tujec. Vendar z vsakim dnem so bile Drečnikove besede bliže uresničitvi:

*»Zdaj kopljem spet tebe
ti premog domače zemlje,
ti črni kamen, povsod po svetu enak
in z vsakim opornikom,
ki ga postavim
se za spoznanje hrbet ukrivi,
z vsakim odkopom, ki ga izpraznim
stara se mržnja mi v prstih krepi,
z vsakim dnem,
ki ga v temi pregaram,
bliže je čas, ki bo dober in nov,
da ne bom z mržnjo te kopal in klet,
da bom z nasmehom šel skozi rov,
da bom vesel svoje žuljave,*

*težke roke, da bo življenje
res vredno življenja,
da boš res premog naše,
naše zemlje,
in zgradimo staro življenje za vrat
saj vendar mora, mora priti,
ni hudič!*

Ko je zasijala svoboda, je posijala drugačna luč tudi na hišice posejane po vseh revirjih. Poleg njih so zrasle nove, vzkipele močno bloki, tujec se je umaknil iz svojih razkošnih vil. Naš človek je postal na svoji zemlji svoj gospod. Postal je resnični lastnik svojega bogastva. Krepko je moral napeti mišice, da je zemlja zacelila v vojni razbito lice. Rudarji so naredili na desetine prostovoljnih šihov, premog je gradil razrušeno domovino.

Po končani prvi petletki so delavci začeli uresničevati Leninovo geslo: Zemljo kmetom, tovarne delavcem.

Zdaj je rudar lahko neposredno odločal o svojem delu, zaslužku, modernizaciji rudnikov.

Teh stvari nisem doživel, o njih sem le učil v šoli, o njih prebiram, pripovedujejo mi starejši. Vem, da bo razvoj šel čedalje hitreje naprej. Tudi sam bom po svojih močeh sodeloval. Ni še vse najbolj urejeno za delovnega človeka, rudar še ni plačan po svojem delu, toliko kot bi moral biti glede na druge poklice. Vendar na, važnejše je opravljeno. V delavskih hišah ni lakote, ni groze v prestrašenih očeh, ni brezplodnega pričakovanja. Otroci obiskujejo šole in se lahko povzpnejo, kolikor zmorejo visoko. Vesel sem, da živim v takšnih časih, ponosen sem na svoje stanovske tovariše, ki so v tej dolini kovali boljše čase, da se je uresničil davni sen in postal resnica: Zemlje bogastva sedaj je rudar, samoupravni lastnik, gospodar.

Leopold Hoheger
RŠC, ZPT Zagorje

Nove rudarske pesmi

Rudarstvo je prav gotovo eden najstarejših poklicev, ne le pri nas, temveč tudi drugje v svetu. Ljudje so se v rudarstvu od pamtveka rojevali, živeli in umirali, pogosto pa je rudarski življenjski odločilno prispeval pri krojenju usode narodov. Dogajanje vseh vrst je bilo v rudarstvu ves čas prav gotovo toliko kot v vsaki drugi veji človekove ustvarjalnosti.

Navadno se vse, kar se pomembnega dogodi v življenju nekega naroda, ohranja za poznejše rodove v zgodovini na ta ali oni način, med katerimi je pogosta oblika narodna pesem. Žal pa mora

mo ugotoviti, da v knapovščini narodne pesmi skoraj ne pojo. Ne samo pri nas, temveč tudi drugje po svetu ne. Ni ne ljudskih pesmi, niti ni, kar je morda še značilnejše, umetnih pesmi. Glasbeni ustvarjalci se z rudarsko tematiko niso nikdar kaj prida ukvarjali in zato ljudstvo ni imelo česa prirediti v svojo glasbeno-folklorno zgodovino. Ni pa nobenega dvoma, da knapovščina predstavlja pomemben delež v življenju nekega naroda in je zato neupravičeno izpadla s svojim deležem v ljudski pesmi.

Tega, ne kar so pozabljali naši predniki, ne moremo nadoknaditi,

lahko pa vsaj nekaj naredimo za današnji in jutrišnji čas.

Kdor zasleduje prepevanje naših zborov, bo lahko kmalu ugotovil, da smo v njihovih sporedih zasledili le »Budi sirena« in »Pesem rudarskih otrok«. Obe pesmi nam je zapustil Emil Adamič. Dosti več teh pesmi ni bilo. Morda se tu in tam oglasi še glas o »štampelnih«, o »šoranju«, včasih tudi kakšna priložnostna pesem, vendar nekaj trajnejšega, vokalna glasbena literatura v knapovščini ne premore.

Nekaj več so za rudarstvo ustvarili literati. Tone Seliškar, Mile Klopčič in Ludvik Mrzel, so na ta

ali oni način izšli iz revirjev in so se v pisani besedi oddolžili spomnu na dni, ki so jih prebili med rudarji.

Skratka, skupna bera o knapovščini je v tej ali oni obliki, predvsem pa še v glasbi, sila pičila in so zato organizatorji nekaterih praznovanj dneva rudarjev v zadregi pri sestavljanju kulturnega dela programa.

Iz navedenih razlogov so se samoupravni organi našega podjetja odločili, da razpišejo javni nagradni natečaj za nove rudarske pesmi. Natečaj je bil izveden in danes že lahko precenimo, kako je uspel. Splošna ugotovitev je, da izid natečaja ni povsem dosegel pričakovanega uspeha. Poleg objave v dnevnem časopisju, je bilo na na-

tečaj pismeno opozorjenih nad 20 glasbenih ustvarjalcev, odzvalo pa se jih je le šest in poslalo devet novih pesmi. Kaj je razlog za tako skromen odziv, je težko presoditi. Možno je, da so bile razpisane tri nagrade preskromne in premalo vabljive, bolj venjetno pa je, da je današnjim glasbenim ustvarjalcem rudarska tematika preveč odmaknjena, da bi jim bilo mogoče doživeto ustvariti nekaj novega, posebno še spričo nekih nenapisanih zahtev glede kvalitete in modernejši obliki komponiranja.

Posebna žirija, ki je poslana dela pregledala, je ugotovila, da se ta dela v celoti niso približala zahtevam in pogojem, ki so bili objavljeni v razpisu. Med temi je n. pr. pesem Alojza Mihelčiča, ki je

uporabil Seliškanjev tekst »Rudnik«. Kompozicija pa prav gotovo zasluži, da jo vnese v svoj koncertni zbor, ki je sposoben izvajati tudi težja glasbena dela.

Žirija je bila enotnega mnenja, da zasluži prvo nagrado pesem »Dvigni se prapor« Radovana Gobca, drugo nagrado »Luč izginja« Jakoba Ježa in tretjo nagrado »Čvrsta prsa« Tineta Jelena. Vse tri nagrajene pesmi bodo prvič izvajane na proslavi letošnjega dneva rudarjev in bodo lahko člani kolektiva presodili, če so bila sredstva za natečaj koristno naložena. Ali bo katera teh novih pesmi »prišla v ušesa, kot pravimo, in postala mogoče kdaj pesem kolektiva, to je seveda vprašanje bodočnosti.

Jože Skrinar

Srečno mladi rudarji!

Srečno mladi rudarji, je bilo moto svečanosti, na kateri je 30 mladih rudarjev, učencev rudarske šole v Zagorju, stopilo v vrste svojih stanovskih tovarišev pri ZPT. Slavje je bilo v soboto, dne 10. junija 1972 v delavskem domu v Zagorju. Slavnostno pripravljena steklena dvorana delavskega doma je sicer pričakala polovico manj povablencev, kot jih je nameravala, vendar to ni niti najmanj skalilo namena in vzdušja prireditve. Tudi letos je svečanost obsegala dva dela, uvodnega s kulturnim programom in zaključnega z rudarskim slavljem ter pogostitvijo.

V pozorni tišini je v dvorani zadonela rudarska himna Stan rudarski, zapel pa jo je Loški glas.

Petje recitacije, branje najboljših zaključnih nalog mladih rudarjev, slavnostne nagovore, je povezoval vezni tekst, ki ga je pripravil in bral Vlado Garantini. Besedilo je strnilo podobo teh krajev od prvih obdobjih rudarjenja do sedanjosti: začetki, rast proletariata, čas med NOB, obdobje povojne graditve, delež premogovništva v izgradnji revirjev ter ostalih predelov Slovenije in Jugoslavije.

Stiske predvojnega rudarskega življa v črnih revirjih sta ilustrirali recitatorji slovenskih pesnikov doma iz Zasavja — Mileta Klopčiča: Mary se predstavi ter Kozarjeva: Pod zemljo. Prva je poudarjala odliv naših ljudi za kruhom v tujino (navajam po eno kitico vsake pesmi):

Vendar prekratko nam bilo je polje in oče je odšel čez morje v svet. Prišlo je pismo ... in vam sporočim v Ameriki je za spoznanje bolje ... Prodali smo in šli za njim, tega je zdaj že mnogo let.

Druga pa je očitavala pezo takratnega rudarjevega dela in življenja ter oznanjala vero v boljše čase:

Težko je delo rudarja tu pod zemljo, vendar naša srca so gnana od radosti pomladne, duše naše pijejo slast godbe življenja. Ine preklestvo, ta jarem trpljenja, ki danes nam je bol in napor, bo dal nekoč sonca, pomladi in zor ...

Obdobje zmage nad fašizmom ter zmago delovnega človeka v socialistični revoluciji smo v slavlju počastili s pesmijo Pesem o Titu (Loški glas) ter z branjem šolske naloge: Tito, simbol našega časa. Čas obnove domovine pa so označevale Stara Knapovska (Loški glas) ter Rudarska (po zapisu Franca Tominška).

Sodobni utrip življenja, zlasti v rudarskem šolskem centru, povezan s širšo situacijo premogovništva, njegovega pomena, pa je opisal v nagovoru mladim rudarjem, predsednik šolskega sveta tovariš Bojan Stibernik, ki je med drugimi povedal tudi naslednje misli: »Tempo gospodarjenja nas sili, da uvajamo v naše jame čimveč strojev, s katerimi bomo postopoma odstranjevali težja fizična dela. V tem tempu ta čas ni več daleč. In ravno napredek zahteva od rudarja čedalje več znanja. Izpopolnjujte se še naprej; posvetujte se s starejšimi, izkušenimi rudarji, vedno boste naleteli na rudarsko so-

Tehniški direktor ZPT Adolf Jermol, dipl. inž. rud., je nagovoril mlade rudarje na zaključni prireditvi, dne 10. junija 1972 v stekleni dvorani delavskega doma v Zagorju in jim čestital k doseženemu šolskemu uspehu ter jih sprejel med člane delovne skupnosti ZPT

Foto Majda

lidarnost. Na koncu vam kličem: Srečno med zasavskimi rudarji!»

Vodja rudarskega šolskega centra Viktor Ramšak, inž. el. ter predsednik sveta RSC sta slavljenec razdelila zaključna spričevala, najboljšim tudi knjige, uspešnim v športu pa priznanja za športne dosežke, Loški glas pa jim je v čast zapel Slava delavstvu.

Zatem so zeleni rudarski bruci odšli iskat brucmajorja (Alberta Uršiča), ko jih je le-ta peljal do »usodnega« sodečka in velikega »krieglja« piva, kjer so povedali svoje življenjsko geslo, so peli svojo brucovsko himno (Naša knapovska):

*Razbijajo rudniški hunti,
ko Lipovš'k na ših nas budi,
na zajtrk bežimo kot junci,
da topla se kava dobi...*

Drug za drugim so se potem vzpenjali na sodeček in z več ali manj sreče povedali svoje življenjsko geslo, kolikor jim ga sploh ni pivo zadušilo v grlu, nato pa so se poganjali čez kožo v rudarski stan (nekaj najbolj sočnih gesel: čikam, špukam, pa gre cajt naprej! Mat kurja z Zagurja! Z jame v jamo! v Zaguri je lušten, so lukne povsod! Penzija! Fedrunge ni!).

Ko so izgubili vso svojo zeleno brucovsko »farbo« in postali rudarji, jim je spregovoril tehniški direktor Adolf Jermol, dipl. inž. rud. Zlasti je poudaril naslednje: »Iz rudarskih šol so vedno prihajali v zasavske rudnike najboljši kadri, mnogi so prehodili pot od rudarja do nadzornika, tehnika in najbolj sposobni in vztrajni do rudarskega inženirja. Tudi danes so te možnosti dane. Vsak od vas pa bo lahko napredoval tudi na svojem delovnem mestu, v vodjo skupine, brigadirja, upravljali boste boste nove rudarske stroje ali pa se usposabljali na obratu za specialna rudarska dela. Želim vam, da bi se počutili med zasavskimi rudarji. Čimbolje in vam vzklikam: Srečno med zasavskimi rudarji!»

V imenu mladih rudarjev se je od kolektiva RSC poslovil Karel Mohorko s svojo pesmijo Slovo:

*Srečno tovariši,
srečno prijatelji,
mi odhajamo,
nazaj ne pridemo.*

*Prosimo oprostite,
vse napake odpustite,
saj mi smo še mladi
življenje imamo radi.*

*Če se kdaj srečamo,
v roke si sežemo,
smeh naj bo med nami
sovrastvo ob strani.*

*Srečno vsem,
ki ste nas poznali,
spominjali se vas bomo večno,
poslavljamo se z našim Srečno!*

Skok čez kožo — skok iz šole na delo — skok v rudarski stan, na zaključni prireditvi ob podelitvi spričeval učencem 3. letnika rudarskega šolskega centra ZPT V Zagorju, dne 10. junija 1972 Foto Majda

Uvodna svečanost se je zaključila s pesmijo Budi sirena.

Rudarsko slavlje pa je trajalo še dolgo v noč, kot je navada ob takih prilikah. Pogovor se je sprostil, titule so odpadle, človek je sedel ob človeku, smeh in pesem sta napolnjevala prostore, debata je švigala in poskakovala s področja na področje. Še dolgo v noč, potem ko je steklena dvorana že onemela, pa je bilo »čutiti utrip slavlja po Zagorju«.

Vlado Garantini

AVSTRALSKI PREM OG

Pooblaščen predstavniki avstralske firme Utah Development Co., so seznanili javnost s pogodbami, ki so jih sklenili z japonskimi, italijanskimi, francoskimi, holandskimi in britanskimi kupci premoga, na temelju dolgoročne pogodbe za prodajo večjih količin premoga za koksiranje. Premog bodo dobavljali po teh pogodbah od leta 1974 dalje. Gre za količine od 34 — 52 milijonov ton.

»Še enkrat bi bil rudar«

Ko smo izbirali gradivo na temo — »razgovor o aktualnih vprašanjih«, z rudarji vseh treh rudnikov, smo naleteli na pojav, ki ni zaželen in ki kaže na skrajno neodgovornost. Na rudniku Trbovlje smo namreč med rudarji našli nekoga, ki je bil pripravljen odkritosrčno odgovarjati na stavljen vprašanja, pod pogojem, da ne objavimo njegovega imena in priimka. Morda je bila to naša slaba izbira ali pa pripravljenost »sobesednika, da bi po dolgem in počez zelo »konstruktivno« kritiziral...

Povsem drugače je bilo na rudnikih Hrastnik in Zagorje. Oba sobesednika sta sproščeno in premišljeno odgovarjala na vprašanja, žal pa zaradi omejenosti prostora ne moremo v celoti posredovati njunih odgovorov. Naš sobesednik na rudniku Hrastnik je bil rudar Franc Romih, iz Loga 17 v Hrastniku. »Nujno je uvesti čim več mehanizacije, kar nam narekujejo ne le tržni pogoji in ekonomičnost gospodarjenja, temveč tudi dejstvo, da v rudarstvu ni takšnega dotoka delovne sile, kot bi jo želeli. Zdi se mi prav, da nas v jami Ojstro najbolj tare problem, kako preprečiti vdore vode. Ta problem bo verjetno edino rešljiv z izdelavo potrebne študije. Zahvaljujoč našim inženirjem smo naredili velik korak naprej z takojmenovanim dvoetažnim odkopavanjem. Kajti če ne bi tega uredili, je težko reči, kaj bi bilo že sedaj z nami.

Zdi se mi, da je naše gospodarjenje v danih pogojih v redu, čeprav so nekateri knapi bolj kratkovidni. Tu mislim na delitev dohodka. Ne zdi se mi pošteno, da člani našega kolektiva, tu mislim na tiste, ki imajo izredno veliko povedati za vogali, ne prihajajo na zbere kolektiva in tam ne povedo svojega mnenja, svojih predlogov«, je na vprašanje, kaj je po njegovem mnenju v tem obdobju najpomembnejše v okviru celotnega kolektiva, odgovoril Franc Romih. Na to vprašanje nam je v Zagorju odgovoril Ivan Podlesnik, s Polja 2: »Vsekakor osebni dohodki. Kot industrijska panoga, kot rudarji, s svojimi dohodki ne dosegamo stopnje naraščanja cen. Zdi se mi, da ne moremo pričakovati višjih osebnih dohodkov, saj vemo, da so naši predstavniki v podjetju naredili vse, kar se je dalo storiti. Zdi se mi nujno, da bi se sestali višji forumi in razpravljali o tem, kako dokončno rešiti pereče probleme rudarstva pri nas. Ne zdi se mi pravilno in trdim, da je to povsem zmotno mnenje, ki nekako prevladuje pri nas, češ, da lahko živimo brez rudarstva. Če pogledamo sa-

mo poročila o tem, kakšne težave in kakšne posledice je povzročil nedavni štrajk rudarjev v Angliji, nam je lahko jasno, kako pomembno je še vedno rudarstvo za razvoj in napredek naše družbe. Prepričan sem, da je rešitev našega problema v katerem se nahajamo, le v pomoči družbe.

V našem kolektivu je še vedno pereča stanovanjska problematika. Pred približno desetimi leti, smo pričeli z množično stanovanjsko gradnjo. Rudarji smo se takrat odpovedali vsemu, samo da bi dobili primerna bivališča. Iz rudarstva so odhajali ljudje, predvsem razni funkcionarji, ki so imeli in tudi obdržali komfortna rudniška stanovanja. Nam stanovanj primanjkuje, toda teh ljudi nimamo pravice izseliti, kajti, ščiti jih tudi zakon.

Glede gospodarjenja bi lahko dejal to in ono. Toda omejil se bom le na jamo Kotredež, ki je naš velik problem. Rad bi videl, da bi vsaj enkrat mesečno našo jamo obiskali tudi naši najvišji predstavniki podjetja, da bi se, kot rečemo, na licu mesta seznanili s problemi, težavami in pogoji dela v jami Kotredež. Če bi se to zgodilo, bi verjetno v razpravah na osrednjem delavskem svetu naši člani dobili več podpore kot pa jo doslej dobe.

»Ali menita, da sta se doslej zavzela pri reševanju teh problemov? Če se nista, zakaj ne in ali vas je pri tem kaj oviralo?«

»Kolikor se je dalo sem vedno sodeloval pri reševanju ne le naštetih, temveč vseh drugih porajajočih se problemov«, je odvrnil Franc Romih. »Sodeloval sem v raznih odborih in še sedaj sem, če lahko to rečem, dokaj aktiven. Če sem predlagal kako umestno rešitev, sem doživel podporo, če pa rešitev ni bila umestna, so me z razpravo in dokazi speljali na pravo pot oziroma sprejeta je bila pač primernejša rešitev. Pravim pa, da je nujno, da bi bili knapje ob sobotah in nedeljah prosti, saj se v petih delovnih dneh nadelajo toliko, da je počitek več kot potreben«, meni Franc Romih.

»Pri reševanju problemov sem se vselej, pač kolikor sem se lahko, angažiral. Doživel sem tudi podporo sotovarišev«, nam je kratko in jedrnatno odgovoril Ivan Podlesnik. »Na vprašanje, kaj mi najbolj in kaj najmanj ugaja v kolektivu, bi zelo težko odgovoril.« »No ja, najmanj privlačni so naši nizki osebni dohodki, ki so močno različni, navzlic podobnim pogojem dela od ene do druge krajevnosti številke«. Rudar Franc Romih pa pravi: »Sam nisem imel kakšnih

posebnih problemov. Sem invalid III. kategorije, toda vodstvo našega kolektiva mi je omogočilo, da navzlic temu opravljam delo, ki ga imam rad. Ostal sem rudar med rudarji — sem gospodar čela. Najmanj se mi dopade to, da ima marsikdo, ki se poškoduje na delu, pa to takoj ne javi, ker misli, da ni nič resnega, kasneje pa se pokaže nasprotno, precej težav pri uveljavljanju svojih pravic. Boli me tudi to: dokler si zdrav in močan, imaš take in take osebne dohodke, če zbolíš ali pa oslabiš, so osebni dohodki neprimerno slabši, ker greš na manj plačano delovno mesto.

Kako ocenjujeta tovariša Romih in Podlesnik delo družbeno-političnih organizacij (ZK, sindikata in mladine) v podjetju? Prvi je mnenja, da so družbeno-politične organizacije še kar našle skupen jezik. »Menim, da bi moral biti sindikat bolj ločen od uprave podjetja in v večji meri bi moral zastopati koristi in pravice delavcev. Premalo pa je čutiti pomladitev v vrstah ZK. Mladinska organizacija pri nas dela, morali pa bi biti bolj samokritični. Zdi pa se mi, da jim ne nudimo dovolj pomoči«, pravi Franc Romih. In kako je na rudniku Zagorje? »Sindikata dela dobro, mladinska organizacija bolj slabo, aktivni člani ZK pa smo preveč obremenjeni. V ZK je občutno previsoka članarina, kar je tudi vzrok, da posamezni člani prav zaradi nje izstopajo iz članstva«, je smatral Ivan Podlesnik.

»Kot samoupravljalci in kot delavci, ki ustvarjamo denar, bi morali imeti več možnosti, da bi zgradili čimveč primernih stanovanj, saj stanujejo ljudje še sedaj v barakah!«, je jedrnatno odgovoril Franc Romih, ko smo ga povprašali, kaj bi bilo po njegovem mnenju v občini in sami delovni organizaciji spremeniti, dopolniti, urediti ali zgraditi. Na to vprašanje je še dodal: »Zaradi kopalnega bazena v občini razpravljamo že deset let, pa ga še nimamo. Skratka, v občinskem merilu bi bilo potrebno manj razpravljati in veliko več narediti, hkrati pa vzdrževati in skrbeti za vse tisto, kar že imamo.

V okviru podjetja? Vsekakor, da bi končno prišli na zeleno vejo glede osebnih dohodkov, ki bi morali biti v vseh pogledih glede na težavnost, nevarnost in zahtevnost dela daleč na prvem mestu, ne pa tako kot sedaj neklje pri repu. Želim, da odgovorni enkrat jasno in glasno povedo ali potrebujemo rudarstvo ali ne...«

»V zagorski občini, tako menim, bi morali občane bolj seznaniti s

tem, kako in zakaj so uporabili sredstva, ki so jih zbrali s prispevki za uporabo mestnega zemljišča. To bi tudi spodkopalo sedanje nezadovoljstvo, saj ljudje ne vedo zakaj se porablja ta denar.

V delovni organizaciji? Vsekakor spremeniti bi se morali odnosi posameznikov do sočloveka, do podrejenega. Kajti vsi, ki gremo v jamo, gremo noter zato, da delamo, ne pa da predčasno zapuščamo delovišče ali pa prepozno pri-

hajamo na delovišče. Tu mislim zlasti na profesioniste».

Kako bi ocenili svoje delo, svoj poklic? Kot kopač delam v redu. Izboljšav ne morem zahtevati, ker vem, da ni denarja za to. Na kratko, rudarski poklic je težak, zahteva celega človeka, ni pa mu, rudarju, dana tisti družbena veljava in priznanje, ki mu gre, meni Ivan Podlesnik iz Zagorja, ki dela v jami že polnih 20 let.

Na isto vprašanje nam je Franc Romih, ki je že 18 let rudar, od-

govoril: »Čeprav je rudarski poklic težak in ne vem, če zadostuje le ta beseda, pravim, da bi se za če bi se še enkrat rodil, ponovno odločil. Rudarstvo je naš kruh in za rudarstvo živimo, čeprav je naš kruh dokaj grenak. Želim si, da bi ga družba bolj cenila in da bi starim knapom zagotovili takšno življenje kot jim gre. Rudarski poklic te prevzame, ga preklinjaš in vseeno ga imaš rad, pomeni ti vse«.

Janko Savšek

Novi organi upravljanja

Po sklepu osrednjega delavskega sveta prejšnje mandatne dobe, dne 23. februarja 1972, so bile v Zasavskih premogovnikih izvedene 12. aprila 1972 volitve v osrednji delavski svet in delavske svete delovnih enot. Volitve je pripravila in izvedla volilna komisija, volilni odbori ter komisija za pripravo volilnih imenikov. Potekale so v skladu z določili statuta podjetja

in pravilnika o volitvah in odpoklicu organov upravljanja pri ZPT. Skupno je bilo 27 volišč. Z zamudo je volilna komisija prejela podatke o rezultatih volitev pri OSRD na gradbišču v Nikšiću in na gradbišču OSRD v Šuplji Stijeni.

Izvid volitev v osrednjem delavski svetu in delavske svete delovnih enot je bil naslednji:

— število volilnih upravičencev je bilo
— število volilcev
— število opravičeno odsotnih
— število neopravičeno odsotnih

4489	100 %
3943	87,8 %
455	10
91	2

— število neveljavnih glasovnic je bilo pri volitvah v ODS in DS po 90. Volitev se niso udeležili člani delovne skupnosti, ki so zaposleni na deloviščih OSRD v ZR Nemčiji.

— v osrednjem delavski svetu 50 članov, od skupno 66 kandidatov,
— v osem delavskih svetov delovnih enot je bilo izvoljenih 180 članov, od 210 kandidatov.

Mandatna doba neizvoljenih članov bo trajala do pomladi 1974, torej dve leti.

V osmih volilnih enotah je bilo izvoljenih:

Osrednji delavski svet je na svojem prvem zasedanju v tej mandatni dobi, dne 24. aprila 1972 izvolil kolektivne izvršilne organe: odbore, delavski sveti delovnih enot pa so izvolili svoje komisije, ki jih določa statut podjetja.

V organe upravljanja pri ZPT so bili za mandatno dobo 1972/74 izvoljeni naslednji tovariši:

OSREDNJI DELAVSKI SVET

Rudnik Hrastnik:

Kovač Adolf, dipl. inž. rud., Kotni Konrad, Kmet Ivan, Pevec Marjan, Urh Jože, Janc Alojz I., Majcen Bogomir, Kreže Franc, Kolar Ernest, Hafner Andrej, Selan Franc, dipl. inž. rud.

rudnik Trbovlje:

Berger Ivan, dipl. inž. rud., Rep Jože, Šipek Franc, Eržen Stanko, Pikš Anton, Kralj Viktor, Čizej Drago, Pirnaver Mirko, Kreže Rudolf.

iz rudnika Zagorje:

Dobčnik Stane, Kos Ladislav I., Močilnikar Karel, Marinčič Maks, Ban Zlatko, Podrenik Ivan, Jere Pavle, Urbanija Miha, Kureš Anton, Vresk Ivan, Štraleger Alojz, Grahek Leopold, dipl. inž. rud.

Separacija:

Švaiger Zdravko, dipl. inž. rud., Forte Ivan, Knez Jože, Kobav Ivan, Arzenšek Avgust, Laznik Jože.

Elektrostrojni obrat:

Pikl Jože, Skrinar Jože.

Obrat za specialna rudarska dela:

Juvan Jože, Medvešek Ivan, Sehur Anton, Vučko Štefan, Zalokar Ludvik.

Avtopark:

Lajevic Leopold.

Člani osrednjega delavskega sveta ZPT v mandatni dobi 1972/74, z nekaterimi strokovnimi sodelavci, pred upravnim poslopjem ZPT v Trbovljah
Foto inž. Tone Bregant

Skupne službe:

nabavni oddelek — Žagar Martin, RSC — Tekavčič Vinko, uprava ZPT — Lapornik Janko, oec., Janežič Marinka, dipl. prav.

Za predsednika osrednjega delavskega sveta ZPT je bil za mandatno dobo 1972/74 izvoljen na 1. zasedanju ODS, dne 24. aprila 1972

Anton Pikš, varnostni tehnik na rudniku Trbovlje, predsednik osrednjega delavskega sveta ZPT v mandatni dobi 1972/74
Foto inž. Tone Bregant

Ivan Berger, dipl. inž. rud., obratovodja na rudniku Trbovlje, namestnik predsednika osrednjega delavskega sveta ZPT v mandatni dobi 1972/74
Foto inž. Tone Bregant

Anton Pikš, varnostni tehnik na rudniku Trbovlje, za njegovega namestnika pa Ivan Berger, dipl. inž. rud., obratovodja jamskega obrata rudnika Trbovlje.

KOLEKTIVNI IZVRŠILNI ORGANI V MANDATNI DOBI 1972/74**a) odbor za ekonomsko-tehnične zadeve:**

1. Kovač Adolf, dipl. inž. rud., rudnik Hrastnik, predsednik
2. Romih Franc, rudnik Hrastnik
3. Ušecnik Matija, dipl. inž. rud., rudnik Trbovlje
4. Špoljar Drago, rudnik Trbovlje
5. Hribar Ivan, rudnik Zagorje
6. Marinčič Maks, rudnik Zagorje
7. Švajger Zdravko, dip. inž. rud., separacija

8. Škrinar Nande, elektrostrojni obrat
9. Borišek Drago, dipl. inž. rud. OSRD

Adolf Kovač, dipl. inž. rud., glavni inženir na rudniku Hrastnik, predsednik odbora za ekonomsko-tehnične zadeve ZPT v mandatni dobi 1972/74
Foto inž. Tone Bregant

10. Koritnik Hermína, dipl. oec., uprava ZPT
11. Robek Karel, avtopark

namestniki:

1. Kolar Ernest, rudnik Hrastnik
2. Kralj Viktor, rudnik Trbovlje
3. Podrenik Ivan, rudnik Zagorje
4. Knez Jože, separacija
5. Kramar Blaž, OSRD

b) odbor za zaposlovanje in izobraževanje:

1. Dobčnik Stane, rudnik Zagorje, predsednik
2. Greben Vili, rudnik Hrastnik
3. Dobovičnik Ferdo, rudnik Trbovlje
4. Cizej Drago, rudnik Trbovlje-GRAMAT
5. Vovk Ivan, rudnik Zagorje
6. Ramšak Viktor, inž. el., RSC
7. Glavica Franjo, uprava ZPT
8. Kandušar Rado, separacija
9. Zalokar Ludvik OSRD

c) odbor za varstvo pri delu in socialno-zdravstveno varstvo:

1. Grahek Leopold, dipl. inž. rud., rudnik Zagorje, predsednik
2. Šipek Franc, rudnik Trbovlje
3. Hančič Anton, rudnik Zagorje
4. Kandušar Aleksander, rudnik Hrastnik
5. Urh Jože, rudnik Hrastnik
6. Bole Milan, dipl. inž. rud., uprava ZPT
7. Forte Ivan, separacija
8. Medvešek Ivan, OSRD
9. Pirnaver Mirko, rudnik Trbovlje

č) odbor za družbeni standard:

1. Rep Jože, rudnik Trbovlje, predsednik
2. Podkoritnik Mirko, rudnik Hrastnik

3. Vresk Ivan I., rudnik Zagorje
4. Kobav Ivan, separacija
5. Zorčič Jože, inž., uprava ZPT
6. Brlec Stanko, elektrostrojni obrat
7. Erman Silvin, inž. el., uprava ZPT (za ROS)

Jože Rep, jamski električar na rudniku Trbovlje, predsednik odbora za družbeni standard ZPT v mandatni dobi 1972/74
Foto inž. Tone Bregant

d) odbor za informacije, tisk in propagando:

1. Škrinar Jože, elektrostrojni obrat, predsednik
2. Garantini Vlado, RSC
3. Sotlar Alojz, rudnik Trbovlje

Jože Škrinar, obratovodja elektrostrojnega obrata, predsednik odbora za informacije, tisk in propagando ZPT v mandatni dobi 1972/74
Foto inž. Tone Bregant

4. Vidmar Jože, dipl. inž. rud., rudnik Hrastnik
5. Zavrašek Rado, rudnik Zagorje
6. Pirc Janko, separacija
7. Lenarčič Tine, uprava ZPT

e) odbor za izume in racionalizacije:

1. Selan Franc, dipl. inž. rud., rudnik Hrastnik, predsednik
2. Pikel Albin, rudnik Hrastnik

Franc Selan, dipl. inž. rud., obratovodja obrata Dol na rudniku Hrastnik, predsednik odbora za izume in racionalizacije ZPT v sedanjí mandatni dobi

Foto inž. Tone Bregant

3. Čop Jože, rudnik Trbovlje
4. Hočvar Marjaž, dipl. inž. rud., rudnik Zagorje
5. Šikovec Rudolf, dipl. inž. rud., uprava ZPT
6. Kajtna Alojz, separacija
7. Kreča Ivan OSRD

f) odbor za splošni ljudski odpor:

1. Ivančič Albert, dipl. inž. rud., gl. direktor, predsednik
2. Paučnik Alojz, dipl. inž. rud., rudnik Hrastnik
3. Majdič Cveto, dipl. inž. ru., rudnik Trbovlje
4. Ozbič Rado, dipl. inž. rud., rudnik Zagorje
5. Zorčič Jože, inž., uprava ZPT
6. Jermol Adolf, dipl. inž. rud., uprava ZPT
7. Schneider Peter, dipl. inž. rud., uprava ZPT
8. Pikš Anton, rudnik Trbovlje

a) notranja arbitraž

1. Janežič Marinka, dipl. prav., uprava ZPT
2. Gole Miro, dipl. oec., uprava ZPT

Ostale člane notranje arbitraže imenujeta delovni enoti, ki sta v medsebojnem sporu in sicer vsaka po dva člana.

h) posebej pa je osrednji delavski svet imenoval za naslednjo dveletno mandatno dobo

upravni odbor sklada solidarnosti:

1. Pikš Anton, rudnik Trbovlje, predsednik
2. Kovač Adolf, dipl. inž. rud., rudnik Hrastnik
3. Grahek Leopold, dipl. inž. rud., rudnik Zagorje

4. Podkornitnik Marko, rudnik Hrastnik
5. Pirnaver Mirko, rudnik Zagorje
6. Kolenc Ivan, rudnik Zagorje
7. Šum Anton, rudnik Zagorje
8. Kantužar Rado, separacija
9. Ivančič Albert, dipl. inž. rud., gl. direktor, uprava ZPT

DELAJSKI SVETI DELOVNIH ENOT

Rudnik Hrastnik:

Člani delavskega sveta:

Cimperšek Jože, Potočan Jože, Hafner Alojz, Tršek Franc, Padežnik Avgust, Mlinarič Jože, Jager Jože, Selak Ivan, Povodnik Rudolf, Felicijan Boris, Romih Franc, Kolar Ivan, Selič Roman, Pirih Anton, Juraja Alojz, Diderman Srečko, Juršak Janez, Babič Avgust, Kušar Branko, Urh Jože, Smit Ivan, Smolič Vida, Vrtnik Andrej, Biderman Erika, Pikel Albin, Šentjunc Boris, Gabršek Peter, Aškerc Maks, Jakopič Jakob, Hafner Ivan.

Za predsednika delavskega sveta rudnika Hrastnik je bil izvoljen na 1. zasedanju, dne 20. 4. 1972 Branko Kušar, varnostni tehnik, za njegovega namestnika pa Franc Romih.

V komisije delavskega sveta rudnika Hrastnik so bili izvoljeni na tem zasedanju naslednji člani:

1. Komisija za poslovne zadeve:

Šentjunc Boris — predsednik, člani: Hafner Alojz, Hafner Andrej, Kreže Franc, Padežnik Avgust, Sotlar Alojz II., Jager Jože; namestniki: Hribarnik Martin, Pirih Anton, Gianini Avgust. V tej komisiji sodelujejo tudi direktor in glavni inženir rudnika ter predstavniki strokovnih služb in družbeno-političnih organizacij;

2. komisija za urejanje delovnih razmerij:

Kolar Ivan — predsednik, člani: Klenovšek Ivan, Kirič Jože, Selak Ivan, Smit Ivan;

3. Komisija za varstvo pri delu:

Mlinarič Jože — predsednik, člani: Kandušar Aleksander, Potočan Jože, Aškerc Maks, Babič Avgust;

4. Komisija za varstvo delovnih odnosov:

Pikel Albin — predsednik, člani: Zalokar Andrej, Urana Ivan, Potočan Mirko;

5. Komisija za stanovanjska vprašanja:

Juršak Janez — predsednik, člani: Cimperšek Jože, Smolič Vida, Poglajen Franc, Debelak Lado;

6. Komisija za razdeljevanje in ocenitev starega materiala:

Pevac Marjan — predsednik, člani: Greben Viljem, Leskovar Jože, Pungaršek Milan, Debelak Lado;

7. člana notranje arbitraže: Paučnik Alojz, dipl. inž. rud., Suhodolčan Ivan.

Rudnik Trbovlje:

Člani delavskega sveta:

Koncilija Emil, Ščinkovec Alojz, Rep Jože, Smrekar Alojz II., Oblak Stanko, Kralj Anton, Sladič Jože, Brglez Jože, Žibret Anton, Martičič Ivan, Stanko Stefan, Borušak Jože, Jan Franc, Metličar Hilda, Žibret Karel, Pirnaver Mirko, Hren Anotn, Cestnik Jože III., Brumen Franc, Glas Silvo, Tomše Jože, Ščukanec Ernest, dipl. inž. rud., Benkič Avgust, Špoljar Drago, Juhnar Janez.

Za predsednika delavskega sveta rudnika Trbovlje je bil izvoljen na 1. zasedanju, dne 21. 4. 1972 Špoljar Drago, kopač, za njegovega namestnika pa Jan Franc, jamomerec.

V komisije delavskega sveta rudnika Trbovlje so bili izvoljeni naslednji člani:

1. komisija za poslovne zadeve:

Žibret Karel — predsednik, člani: Rep Jože, Borušak Jože, Kralj Viktor, Kovač Ivan IV., Cizej Drago, Žibret Ivan II.;

2. komisija za urejanje delovnih razmerij:

Pirnaver Mirko — predsednik, člani: Kralj Anton, Brumen Franc;

3. komisija za varstvo delovnih odnosov:

Hren Anton — predsednik, člani: Juhner Janez, Zunk Lado; namestnika: Kralj Martin, Dolar Franc I.;

4. komisija za varstvo pri delu:

Ščukanec Ernest, dipl. inž. rud., — predsednik, člani: Martinčič Ivan, Žibret Anton, Dolar Izidor, Zagar Rok;

5. komisija za stanovanjska vprašanja:

Glas Silvo — predsednik, člani: Albert Jože, Kralj Martin in namestnik: Koncilija Emil.

Rudnik Zagorje**Člani delavskega sveta:**

Kržišnik Ivan, Gričnik Edi, Juvan Franc 8., Knez Mirko, Brodnik Jože, Svenšek Franc, Pravdič Lado, Čič Stanko, Lučič Zoran, Keršnik Jože, Slapar Avgust, Podlesnik Ivan, Resnik Vlado, Bajda Jože, Pold Drago, Ramšak Ivan, Mrva Roman, Skrinjar Franc, Žitnik Jože, Strmšek Ludvik, Imperl Anton, Burkeljc Ferdo, Gostiša Konrad, Pavlovič Mile, Sluga Edi, Pirc Jože 2., Pavlič Anton 4., Drolc Maks, Hančič Anton, Bogdanovič Leposlava.

Za predsednika delavskega sveta rudnika Zagorje je bil izvoljen na 1. zasedanju 25. 4. 1972 Pold Drago, strojni nadzornik na obratu Kisovec, za njegovega namestnika pa Žitnik Jože, kopač na obratu Kisovec.

V komisije delavskega sveta rudnika Zagorje so bili na tem zasedanju izvoljeni:

1. komisija za poslovne zadeve:

Imperl Anton — predsednik, člani: Grobin Ivan, Krajnik Stane, Vresk Ivan, Puh Maks, Poropatič Franjo, Burkeljc Ferdo;

2. komisija za urejanje delovnih razmerij:

Hančič Anton — predsednik, člani: Prebil Anton, Dolar Jože, Borštnar Ivan 6., Hribar Ivan 11.,;

3. komisija za varstvo pri delu:

Lučič Zoran — predsednik, člani: Vračević Vojo, Sotenšek Alojz, Hočevar Matjaž, dipl. inž. rud., Korleale Jože;

4. komisija za varstvo delovnih odnosov:

Virant Anton — predsednik, člani: Ključevšek Miha, Škrabanja Jože, Tomažič Janez, Brodnik Jože;

5. komisija za stanovanjska vprašanja:

Podlesnik Ivan — predsednik, člani: Strmšek Ludvik, Govejšek Tomo, Požun Milan, Jager Lado, Majdič Pavel, Jerman Ivan (iz separacije Zagorje).

Separacija**Člani delavskega sveta:**

Zelenšek Viktor, Kračan Stanislav, Vrabčič Alojz, Pavlovič Mihael, Kreže Valentin, Karamarkovič Dušan, Zupan Franc, Erjavec Nikolaj, Knez Hedvika, Ocvirk Jože, Mrežar Rajko, Glavač Friderik, Kamnikar Anton, Kerše Alojz, Crnomarkovič Dušan, Kovač Edvard, Kreže Anton, Zajc Ljubo, Zorko

Gizela, Kastelic Milan, Radočaj Anton, Ravnikar Ivan, Dolanc Anton, Pogačar Pavle, Kostanjevec Angela.

Za predsednika delavskega sveta separacij je bil izvoljen na 1. zasedanju dne 26. 4. 1972 Kamnikar Anton, strojni nadzornik, za njegovega namestnika pa Dolanc Anton, zavirač.

V komisije delavskega sveta separacije so bili izvoljeni na tem zasedanju:

1. komisija za poslovne zadeve:

Zelenšek Viktor — predsednik, člani: Kračan Stane, Orsag Slavko, Knez Hedvika, Strajnar Stane;

2. komisija za urejanje delovnih razmerij:

Kerše Alojz — predsednik, člani: Zorko Gizela, Zajc Ljubo, Meštnik Ivan, Ravnikar Ivan;

3. komisija za varstvo pri delu:

Mrežar Rajko — predsednik, člani: Kreže Anton, Pavlovič Mihael, Čekada Anton, Radočaj Anton;

4. komisija za varstvo delovnih odnosov:

Ocvirk Jože — predsednik, člani: Kmetič Anton, Glavač Friderik, Majner Albert, Dolanc Anton;

5. komisija za stanovanjska vprašanja:

Kantuažr Rado predstavnik v komisiji za stanovanjska vprašanja za področje Trbovelj, njegov namestnik: Kamnikar Anton.

Obrat za specialna rudarska dela**Člani delavskega sveta:**

Gole Jože, Prevolshek Anton, Hacin Slavko, Juvan Jože, Magdič Feliks, Klukej Ivan, Kosmač Jože, Kotar Ivan, Kreča Ivan, Kukavica Ivan, Blagotinšek Izidor, Majcen Bogomira, Kirič Avgust, Predovnik Rudi, Godec Slavko, Mrak Anton, Perše Hinko, Bončina Gabrijel, Ivšek Martin, Simončič Franc.

Za predsednika delavskega sveta OSRD je bil izvoljen na 1. zasedanju dne 20. 5. 1972 Ivšek Martin, za njegovega namestnika pa Blagotinšek Izidor.

V komisije delavskega sveta OSRD so bili na istem zasedanju izvoljeni naslednji člani:

1. komisija za poslovne zadeve:

Kirič Avgust — predsednik, člani: Medvešek Ivan, Govejšek Ernest, Hribšek Ivan, Mark Anton;

3. komisija za urejanje delovnih razmerij:

Sehur Anton — predsednik, čla-

ni: Vučko Stefan, Bončina Gabrijel, Stesl Ernest, Zupančič Jože;

4. komisija za varstvo delovni odnosov:

Kreča Ivan — predsednik, člani: Hacin Slavko, Prevolshek Anton, Magdič Feliks, Godec Slavko;

5. predstavniki v komisiji za stanovanjska vprašanja:

Kosmač Jože za področje enote v Trbovljah, Draksler Miro za področje enote v Zagorju, Gole Jože, za področje enote v Hrastniku.

Elektrostrojni obrat**Člani delavskega sveta:**

Gorenjec Jože, Gorenc Franc, Majcen Jože, Podbevšek Jože, Kolšek Ivan, Jurkovič Marino, Miglič Jože, Čerk Franc, Tomažič Martin, Vengust Anton, Svetanič Ivan, Jesenšek Boris, Videnšek Ivan, Gajšek Anton, Skrinjar Ivan.

Za predsednika delavskega sveta elektrostrojnega obrata je bil na 1. zasedanju 15. 4. 1972 izvoljen Skrinjar Ivan, za njegovega namestnika pa Gorenjec Jože.

V komisije delavskega sveta elektrostrojnega obrata so bili na istem zasedanju izvoljeni:

1. komisija za poslovne zadeve:

Gorenjec Jože — predsednik, člani: Jesenšek Boris, Skrinjar Jože, Kadunc Miro, Fantin Vanja, Serša Alojz, Majcen Ivan;

2. komisija za urejanje delovnih odnosov:

Videnšek Ivan — predsednik, člani: Okorn Alojz, Gorenc Franc, Jurkovič Marino, Tomažič Martin

3. komisija za varstvo pri delu:

Svetanič Ivan — predsednik, člani: Zupan Marjan, Majcen Jože, Miglič Jože, Vengust Anton;

4. komisija za varstvo delovnih odnosov:

Podbevšek Jože — predsednik, člani: Okorn Alojz, Kolšek Ivan, Čerk Franc, Gajšek Anton;

5. predstavniki v komisiji za stanovanjska vprašanja:

Podbevšek Jože in namestnik Polak Adolf.

Avtopark**Člani delavskega sveta:**

Černi Janez, Gobov Franc, Drolc Edi, Petaver Jože, Poglajen Ivan, Fanjan Anton, Grobin Emil, Lukanič Maks, Brdnik Franc, Jelničar Franc, Valenčak Rudi, Bajda Albin, Robek Karel, Pešl Rado, Gu-na Jani.

Za predsednika delavskega sveta avtopark je bil izvoljen na 1. zasedanju 24. 4. 1972 Černi Janez, za

njegovega namestnika pa Valenčak Rudi.

V komisije delavskega sveta avtopark so bili izvoljeni na istem zasedanju:

1. komisija za poslovne zadeve:
Gobovc Franc — predsednik, člana: Pešl Rado, Šentjerc Ervin;

3. komisija za varstvo delovnih odnosov;

Petaver Jože — predsednik, člana: Lajevic Leopold, Drolc Edi;

4. komisija za varstvo pri delu:
Poglajen Ivan — predsednik, člana: Mravlje Milan, Pintarič Vinco;

5. predstavniki v komisiji za stanovanjska vprašanja:

Lukančič Maks, Vrtačnik Stane in Hild Mihael — člana.

Skupne službe

Člani delavskega sveta:

a) iz nabavnega oddelka: Bajda Janez, Jesenšek Stefan, Sajevec Stanko, Kralj Jože, Valič Martin,

b) iz RSC: Garantini Vlado, Bučovec Ivan, Stravs Dani,

c) iz uprave ZPT: Savšek Janko, Kovač Ljudmila, Slamnik Marija Plevnik Nevenka, Hernaus Milica, Kuhar Viljem, Križnik Jože, Mrva Mirko, Bigman Rezi, Lapornik Stefanika, Denovnik Stane, Tržan Anton.

Za predsednika delavskega sveta skupnih služb, je bil na 1. zasedanju, dne 6. 5. 1972 izvoljen Janko Savšek, za njegovega namestnika pa Jože Kržišnik, inž. el.

V komisije delavskega sveta skupnih služb so bili izvoljeni na tem zasedanju:

1. komisija za poslovne zadeve:

Erman Silvin, inž. el. — predsednik, člani: Kovač Vili, Fabjan

Albert, Toplak Stane, inž. el., Križnik Jože, inž. el.;

2. komisija za urejanje delov razmerij;

Kruljc Stane — predsednik, člani: Zdovc Zdenka, oec., Cestnik Gvido, Brečko Anton, Zupančič Anton;

3. komisija za varstvo pri delu:

Zalaznik Stane — predsednik, člani: Lapornik Cvetka, Uroič Gabrijel, Podlesnik Miha, Đokić Martina, dipl. inž. kem.

4. komisija za varstvo delovnih odnosov:

Janežič Marinka, dipl. pravnik — predsednik, člani: Tabor Karel, Ačkun Beno, Razpotnik Jože;

5. predstavnik v komisiji za stanovanjska vprašanja:

Oberžan Janez in namestnik Kovač Janez.

Rударstvo doma in po svetu

FINANČNA POMOČ PORURSKIM PREMOGOVNIKOM

Med zahodnonemško vlado, pokrajinsko vlado za severno Westfalijo in individualnimi privatnimi delničarji firme Ruhrkohle A.G., je bil dosežen načelni sporazum o finančnih ukrepih za nudenje pomoči premogovnikom v Porurju. Domnevajo, da bo ta pomoč znašala 310 milijonov dolarjev do leta 1975. Dve tretjini tega zneska bo zagotovila zvezna vlada v Bonu, eno tretjino pa pokrajinska vlada. Na ta način bodo zagotovili na tisoče novih delovnih mest v Porurju, preprečili pa bodo tudi nacionalizacijo premogovnikov, glede na velike izgube, ki jih je imelo podjetje Ruhrkohle A.G. v teh letih.

UVOZ KOKSA

Podjetja, ki potrebujejo v naši državi koks za svojo proizvodnjo, bodo potrebovala v letošnjem letu skupno 1.863.000 ton koksa. Od te količine pa odpade na domačo proizvodnjo 1.260.000 ton, ostanek 603.000 ton pa bo treba uvoziti.

BELGIJSKI PREMOG

Ministrstvo za gospodarstvo Belgije je objavilo študijo o temeljnih energetskega gospodarstva in energetske politike oziroma načrtovanja energije v razdobju od leta 1971-1975. Iz poročila je razvidno, da je belgijski premog

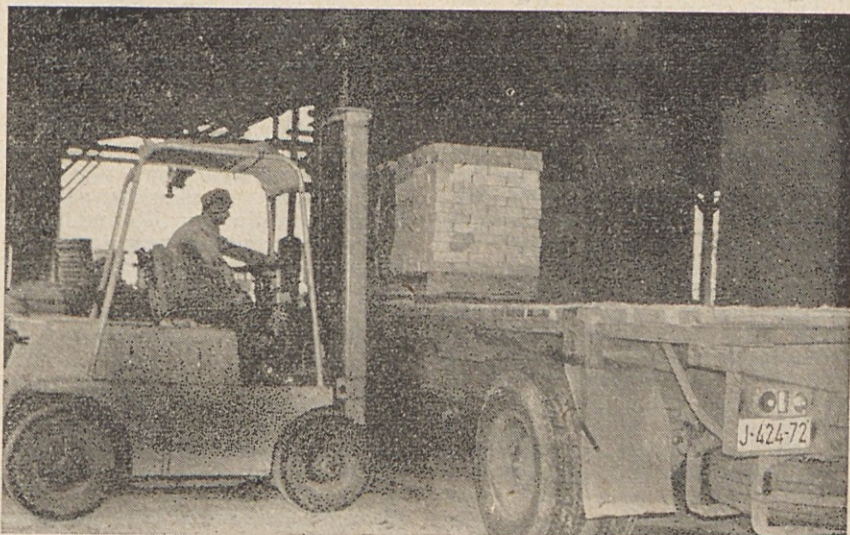
krival le 22 % potreb v energiji.

Potrebe po uvozu energije so v letu 1970 pripeljale Belgijo do 26,3 milijarde belgijskih frankov deficita na področju energije. Proizvodnja premoga se je zmanjšala v poslednjih letih po vnaprej določenem načrtu na eno tretjino prejšnjega obsega proizvodnje, t. j. 11,4 milijonov ton v letu 1970. Od 122 premogovnikov, v katerih so eksploatirali premog v letu 1956, sedaj aktivno dela samo še 24 premogov-

nikov. Državna subvencija znaša sedaj okrog 4 milijarde frankov, ta pa se bo še nadalje zmanjševala. V glavnem nadomeščajo manjšo proizvodnjo premoga z uvozom zemeljskega plina iz Nizozemske. Poseben poudarek dajejo tudi nuklearni energiji.

RJAVI PREMOG

V zadnjih letih se eksploatacija rjavega premoga razvija razmerno-

Jože Eržen naklada z viličarjem zidno opeko, naloženo na paleto, na tovornjak. Odpadlo je torej zamudno in težko ročno nakladanje opeke na avtomobile, na rudniški opekarni

Foto: inž. Tone Bregant

ma s hitrim tempom. Značilno je, da za rjavi premog nasploh niso potrebna tolikšna investicijska sredstva, kakor na primer za črni premog. Glede na to, da je rjavi premog možno uporabljati kot gorivo za energetske potrebe, je to področje čedalje bolj zanimivo. Na Poljskem je na primer proizvodnja rjavega premoga porasla od 10 milijonov ton v letu 1960 na 33 milijonov ton v letu 1970. V tej državi rjavi premog ne igra tolikšne vloge kot črni premog, kljub temu pa zavzema ta država pri proizvodnji rjavega premoga, pomembno mesto v svetu. Med največje proizvajalce njavega premoga v svetovnem merilu spadajo DR Nemčija, ki letno proizvede 260 milijonov ton, Sovjetska Zveza s 145 milijoni in Čehoslovaška z 81 milijoni ton.

VEČJE ZALOGE PREMOGA

Rudniki črnega premoga v ZR Nemčiji bi v letošnjem letu morali prodati le 95-97 milijonov ton premoga. Če primerjamo proizvodnjo v letu 1971, ki je znašala 110,8 milijonov ton, bi to predstavljalo razliko od 14-16 milijonov ton. Do tega sklepa je prišel Westfalski inštitut za raziskovanje gospodarstva, s posebnim ozirom na situacijo energetskega gospodarstva v poletnih mesecih leta 1972. Na podlagi te študije domnevajo, da bodo še nadalje rastle zaloge premoga in da bi eventualno to rast zmanjšali z novim skrajševanjem delovnega časa. V letošnjem letu predvidevajo enak položaj glede ponudbe in povpraševanja, kakor je bil v preteklem letu. Pri tem so upoštevali zmanjševanje porabe premoga v črni metalurgiji, v elektrogospodarstvu in gospodinjstvih.

MANJŠA PROIZVODNJA

Proizvodnja premoga v premogovnem bazenu Nord-Pas-de-Calais, je znašala v letu 1971 skupno 14.520.000 ton. To pa predstavlja zmanjšanje za 14% napram letu 1970 in 6% napram načrtu za leto 1971. Po sporočilu direktije premogovnikov je treba zmanjševanje proizvodnje premoga pripisati vse težjim pogojem eksploatacije. Produktivnost se je zmanjšala v jamah v letu 1971 na 1997 kg napram 2035 kg v letu 1970. Bazen kot celota je prodal v letu 1971 10.497.800 ton premoga, kar je za 23,50% manj kot v letu 1970. Tudi število rudarjev se je zmanjšalo. V teku preteklega leta se je to število teh zmanjšalo od 37.914 na 34.045 v jamah teh severnofrancoskih premogovnikov, prav tako pa se je za določen odstotek zmanjšalo tudi število zaposlenih na površinskih kopih na sedanjih 18.868. Po proizvodnem načrtu, ki ga je sprejel svet tega premogov-

nega bazena, predvidevajo v letu 1972 v 241 delovnih dneh, proizvodnjo premoga v višini 13.496.000 ton. V teku je modernizacija preostalih premogovnikov tako, da bi se stopnja mehaniziranosti posameznih rudnikov dvignila od 77,7% v letu 1970 na 85,1% koncem leta 1972.

ENERGIJA V SSSR

Goriva imajo dominantno vlogo v izvozu iz SSSR in bistveno vplivajo na porast sovjetske trgovine z zahodnimi državami. Izvozni cilji so zapopadeni v petletnem načrtu in imajo visoko prednost. Prodaja sovjetskih vrst goriva na inozemskem tržišču je bila najprvo osredotočena v zahodno Evropo, nato pa se je razširila še na Japonsko, kjer se je poraba energije bistveno povečala. Skupna vrednost izvoženega goriva in energije je porasla od 180 milijonov rubljev v letu 1960 na 1.850 milijonov rubljev v letu 1970. Med različnimi viri energije je premog najširši in je nekoliko večji od vseh ostalih goriv skupaj. Doslej znane rezerve vseh vrst goriv so v stanju, da energetske potrebe Sovjetske Zveze lahko zadovoljujejo približno dve stoletji, pri sedanjí višini porabe. Dejstvo pa je, da vse sovjetske zaloge goriv niso vedno lahko pristopne za eksploatacijo tako, da na nekaterih tržiščih obstoja deficit v energiji. Tak primer je severozahodni del evropskega dela SSSR, kjer manjka tako premoga, kakor tudi nafte in plina.

RJAVI PREMOG V ROMUNIJ

Pri razvoju energetskega goriva v Romuniji, dajejo vse večji poudarek rjavemu premogu. Romunske rezerve rjavega premoga so udeležene z okoli 75%. Proizvodnja premoga do leta 1975 se bo povečala predvidoma na 38 milijonov ton, napram 22 milijonom ton v letu 1970. S tem ciljem se sedaj različni deli države vključujejo v eksploatacijo premoga, predvsem pa se pripravljajo na povečanje proizvodnje površinskih kopov. Sedaj obratujejo v Romuniji tri termoelektrarne na osnovi rjavega premoga, četrta pa je v izgradnji v premogovnem bazenu Rovinari.

PROIZVODNJA PREMOGA V JUGOSLAVIJI

Proizvodnja premoga vsako pomlad stagnira. Aprilska proizvodnja v jugoslovanskih premogovnikih je znašala 2.520.240 ton, kar je enako proizvodnji v aprilu 1971. Glede na načrte je bila dosežena proizvodnja premoga manjša od predvidenja. Zmanjšanje proizvodnje, kakor ugotavljajo strokovnjaki, je pogojeno v glavnem zaradi zmanjšanih možnosti premogovni-

kov, da prodajo svoj premog: Čeprav je zmanjšanje premoga v pomladanskih mesecih običajen pojav, pripominjajo rudarji, da letošnja višina proizvodnje ne zadovoljuje niti minimalne ekonomičnosti proizvodnje, čeprav pokriva trenutne potrebe tržišča, ne garantira pa oskrbe v naslednji ogrevni periodi, predvsem termoelektrarn, če bi eventualno prišlo do suše. Premogovniki se še vedno bavijo s starimi problemi, t. j. predvsem s pomanjkanjem delovnih moči, nizkimi osebnimi dohodki, nelikvidnostjo in podobnimi problemi.

REZERVE ISTRSKIH PREMOGOVNIKOV

V razpravi o elaboratu o rezervah črnega premoga v raškem premogovnem bazenu, so prišli do sklepa, da je na tem področju še okoli 56 milijonov ton premoga. Ta količina bi zadostovala pri sedanjem tempu proizvodnje za več kot 100 let. Rezerve nudijo drugačno osnovo za razpravo o bodočnosti istrskih premogovnikov, predvsem zavoljo tega, ker so govorili o možnosti razširitve termoelektrarne Plomin. Ta namreč koristi premogovni prah iz tega rudnika. V okviru raziskovalnih del, ki so v teku, so našli na področju Ripenda-Plomin premogovni sloj, debel več kot 17 m.

PREUSMERITEV IBARSKIH RUDNIKOV

Po osvojenem srednjeročnem programu razvoja, se bodo Ibarski rudniki s postavitvijo industrijskih obratov kovinske stroke, postopoma preusmerili na proizvodnjo kovinskih izdelkov. Obrat kovinske industrije bodo postavili predvidoma v letu 1974. Skupna vlaganja bodo z našala okrog 50 milijonov din, polovico tega zneska pa bodo prispevali, Ibarski rudniki sami. Z novim obratom bodo dosegli letno proizvodnjo v višini 50 milijonov din. Dodati pa je treba, da osnovna dejavnost, t. j. proizvodnja premoga, ne bo zamenjana. V opremo premogovnika in modernizacijo jam, kakor tudi za odpiranje novih slojev premoga, bodo vložili precej sredstev.

OBNOVA RUDNIKA SOKO

Rudnik njavega premoga Soko v Čitluku pri Sokobanji, katerega je pomladi prejšnjega leta prizadel velik požar, bo obnovil redno proizvodnjo premoga najkasneje do konca junija t. l. Sanacija rudnika je končana in sedaj dnevno proizvaia od 150 — 180 ton visokokaloričnega premoga. Čim bo pričel normalno obratovati, bo dnevno proizvaial od 800 — 1000 ton premoga. Za obnovo naprav je

rudnik investirali okoli 12 milijonov din, od tega pa je znašala pomoč družbene skupnosti 8 milijonov din.

TEKOČI PREMOG

Ameriška vlada in strokovnjaki iz industrije, so prepričani, da bodo koncem tega desetletja začele velike industrijske naprave predelovati premog v sintetično nafto in bencin. To bodo pričeli predelovati prej, predno bo prišlo do pomankanja nafte v domači proizvodnji.

Nafto je najti čedalje težje, tudi stroški vrtanja se povečujejo. Ugodno ekonomsko rešitev tega problema vidijo strokovnjaki v likvefakciji, t. j. predelavi premoga v tekoče stanje. Oddelek za raziskovanje premoga pri ameriškem sekretariatu za koriščenje naravnih bogastev, je angažiral v začetku preteklega desetletja več sodelavcev, ki raziskujejo dokaze o tem da nafta, ekstrahirana iz premoga, lahko konkurira na tržišču. Za predelavo premoga v nafto so osvojili že več dognanih postopkov. Postopek »H-coal« firme »Dynallectron Company« ZDA, se sestoji v kemijski reakciji med premogovnim prahom ali lignitom in vodikom, ob navzočnosti katalizatorjev. Na ta način dobijo mazut z nizko vsebnostjo žvepla, ali pa sintetično surovo nafto. Potem lahko to surovo nafto na običajen način rafinirajo. S tem dobe visoko oktanski bencin, brez primesi svineca, kakor tudi druga tekoča goriva. Prednost te rešitve leži v možnosti izključitve ene faze procesa tako, da se rafinirano gorivo lahko dobi z direktno predelavo premoga. Eksperimentalna naprava po postopku COED predela skupno 36 ton premoga in daje 4.770 litrov nafte. Ostanek premoga predelujejo v mazut itd. Z eksperimenti so začeli v začetku leta 1970 in še trajajo. Na temelju znanih rezultatov, bodo s komercialnega stališča ocenili, kolikšne rezerve premoga v ZDA so primerne za ta način predelave.

Predelava premoga v druge oblike energije ni nova ideja, saj so to delali že Nemci med zadnjo svetovno vojno. Sedanje raziskave v ZDA pa so na pragu dobivanja nove energije tudi v konkurenčnem pogledu, t. j. v pogledu cene in kvalitete.

POVEČANJE STORILNOSTI V NEMSKIH PREMGOVNIKI

Že več kot 5 mesecev povprečna storilnost na rudarja v izmeni pri koncernu Ruhrkohle AG presega 4 tone. V decembru 1972 je storilnost na rudarja v nočnem kopu znašala 4.055 kg, v aprilu 1972 pa 4.124 kg. V primerjavi z aprilom

1971 se je produktivnost povečala za 3,1 %.

MASOVNI ODPUSTI PRI NCB

Britanski podržavljeni premogovniki-NCB bodo v tem letu odpustili 3.000 uslužbencev. Analiza NCB je pokazala, da lahko zmanjšajo število zaposlenih in tako povečajo produktivnost.

PREMGOVNIKI V KONKURENČNI BORBI

Medtem, ko je v prvi polovici tega stoletja premog kot toplotni energetski vir v svetu zavzemal vodilni položaj, stopajo v zadnjih dveh desetletjih zemeljski plin, surova nafta in jedrska energija v ospredje ter vloga premoga kot toplotnega in energetskega vira upada, ter se bo ta tendenca v bodočnosti verjetno nadaljevala. V obdobju 1938 do 1960 je znašala mera porasta proizvodnje črnega premoga 57 %, v letih 1960-1970 11 %, med leti 1965-1970 pa le še 6 %. Pri rjavem premogu je razvoj podoben ter je znašal odstotek proizvodnje v letih 1938-1960 140 %, v letih 1960-1970 25 %, v letih 1965-1970 pa le 7 %.

SZ POVEČUJE PROIZVODNJO PREMOMA

Proizvodnja premoga v SZ se bo letos povečala na 644 milijonov ton proti 635 milijonov ton lani. V letu 1975 bo proizvodnja dosegla 700 milijonov ton. Delež premoga v primarni energetski potrošnji SZ znaša 40 %. V sovjetskem premogovništvu je zaposlenih skupno 2 milij. oseb od tega 810.000 pri neposredni proizvodnji premoga. V premogovništvo investirajo v SZ letno približno 2 mlrd. rubljev.

FINSKA BO DOBAVLJALA PREMOM POLJSKI IN SZ

Finska družba Imatran Voima Oy je sklenila s poljsko izvozno organizacijo Weglokoks pogodbo o letni dobavi 1 do 2 milij. ton premoga v času od 1972 do 1981 v vrednosti 800 milij. fmk. Premog bodo transportirale finske ladje. Podoben sporazum je družba sklenila v okviru finskega trgovskega sporazuma s SZ za čas od 1971 do 1975, za dobavo 0,2 milij. ton premoga za leto 1972.

BOSANSKE TERMoeLEKTRARNE

Bosanske termoelektrarne bodo porabile v letu 1972 skupno 3,3 milijonov ton premoga. Združeno elektrogospodarstvo je doseglo sporazum s srednjobosanskimi premogovniki, da bodo le-ti dobavili

milijon ton premoga za termoelektrarno Čatići, medtem ko bodo ti trije rudniki Kreka-Banovići, oskrbeli tuzlansko termoelektrarno z 2,3 milijoni ton premoga. Po obstoječih podatkih v glavnem izpolnjujejo dinamiko dobav premoga za obe termoelektrarni. Ne glede na to, da dokončno še ni rešeno vprašanje cen premoga, termoelektrarna v Bosni in Hercegovini razpolagajo letos z zadostnimi količinami premoga. Oskrbovanje s premogom bo v glavnem normalno. Zagotovili pa bodo tudi potrebne količine premoga za eventualne dodatne potrebe po višji proizvodnji električne energije.

ZAPOSLOVANJE ODVISNIH DELOVNIH MOČI

Titovi rudniki Kreka-Banovići so zgradili v zadnjem razdobju več novih obratov, v katerih zaposlujejo tiste rudarje, ki so še pred dvema letoma predstavljali odvisne delovne moči. V tem razdobju so zgradili tovarno Helios, Šiporeks in Aido. Vse te tovarne so postavili v Tuzli. Vključene so v podjetje Titovi rudniki Kreka-Banovići in predstavljajo v glavnem tri poslovne enote tega podjetja. V tovarni Šiporeks izdelujejo gradbeni material Šiporeks, na temelju surovin, ki so v bližini Tuzle. Letno izdelajo 151.000 m³ Šiporeksa. V tovarni Helios izdelujejo grelni in klimatske naprave, v tovarni Aida pa proizvajajo vse vrste obutve. Preteklo leto je bilo v bistvu prvo poslovno leto vseh treh novozgrajenih tovarn. Dosegli so pomembne uspehe, predvsem pa je pomemben prodor na inozemsko tržišče.

S postavitvijo teh tovarn so v glavnem rešili nadaljnje zaposlovanje odvisnih delovnih moči, pa tudi drugih delavcev iz njihovega območja.

VEDETI MORAMO!

Z dobro urejeno preventivno požarnovarnostno službo v naših urbanstvenih in stanovanjskih zgradbah bo število požarov znatno padlo. Pri tem se bo zmanjšala tudi požarna škoda.

Vsaka nedoslednost ali površnost v požarnovarnostnih ukrepih pa ima lahko za stanovalce oziroma za delavce v upravnih zgradbah hude posledice.

V SPOMIN HRATNIŠKEMU JALOVISCU

*Ce proč od mesta
nekadaj stala je Gehena
in v ogenj tja metali so smeti,
se danes to dogaja brez plamena
in kup črepinj domove nam krasi.*

V NEKAJ VRSTAH

Film o udarnikih

V času od 15. do 20. maja 1972 je filmska ekipa Udarnik iz Sarajeva, posnela več kadrov novega celovečernega filma o udarnikih. Zunanje posnetke so opravili na obratu Kotredež in Kisovec rudnika Zagorje. Kot svetovalec je pri snemanju sodeloval znani udarnik Alija Sirotanović iz Bosne.

Seja revirskega sveta

Dne 18. maja 1972 je bila v dopoldanskih urah na občini Trbovlje, seja revirskega sveta, v katerem so zastopani predstavniki vseh treh občinskih skupščin — Hrastnik, Trbovlje in Zagorje. Obravnavali so statut in pogodbo Ljubljanske banke, posebej pa so razpravljali še o izvajanju ustavnih dopolnil pri ZPT. Udeležence je seznanil s potekom priprav na uvajanje temeljnih organizacij združenega dela, glavni direktor Albert Ivančič, dipl. inž. rud.

Obisk madžarskih strokovnjakov

Dne 19. maja 1972 je obiskala naše podjetje skupina madžarskih strokovnjakov firme Nikex, rudarskega inštituta in rudnika Varpalota. Podjetje so obiskali v spremstvu predstavnikov poslovnega združenja Tehno-Impex iz Ljubljane. Obisk je bil poslovnega značaja in se je nanašal na informacije o možnostih dobav hidravličnega podporja, ki ga izdelujejo po licenci zahodnonemške firme Klöckner-Feromatik.

Gasilsko tekmovanje

Industrijska gasilska četa ZPT rudnika Hrastnik, je 3. junija t. l. sodelovala z 12 udeleženci na republiškem gasilskem tekmovanju v Slovenski Bistrici. Tekmovalni program je obsegal trodelni napad z MB, taktično vajo z gašenjem požara v prostoru ter polaganje cevovoda v dolžini 105 m. Tekmovanja se je udeležilo skupno 83 ekip, desetina iz rudnika Hrastnik pa je zasedla 18. mesto. Podeljena ji je bila bronasta značka. S svojo desetino se bodo udeležili tudi rudarskega gasilskega tekmovanja v Kočevju, dne 2. julija 1972.

Umrli je inž. Vrbič Pavle

Dne 3. junija 1972 so pokopali v Ljubljani umrlega Pavla Vrbiča, dipl. inž. rud. Živel je kot upokojenec v Ljubljani, potem ko je bil vrsto let v povojni dobi zaposlen na odgovornih delovnih mestih v

republiki. Pred zadnjo vojno je bil več let zaposlen na rudniku Trbovlje kot asistent in obratovodja, sodeloval pa je tudi kot aktivni član pevskega zbora Zvon. Njegovega pogreba so se udeležili tudi nekateri zastopniki ZPT.

Seja poslovnega združenja

Dne 18. maja 1972 je bila v Ljubljani seja upravnega odbora poslovnega združenja energetike SR Slovenije. Na tej seji so razpravljali o problematiki preskrbe s plinom, o potrebnih investicijah v energetiki Slovenije do leta 1975 in sredstvih za financiranje izgradnje novih energetskih zmogljivosti, o problematiki cen v tej energetiki in nelikvidnost v energetiki Slovenije. Sprejeli so nekaj sklepov, ki se nanašajo tudi na financiranje programov razvoja premogovnikov ter odobritev sredstev za njih modernizacijo in proizvodnjo premoga za potrebe termoelektrarn.

Huda nesreča v Rodeziji

Dne 6. junija 1972 se je zgodila v premogovniku Wanke v Rodeziji, velika rudarska nesreča. Zaradi eksplozije je zasulo 468 rudarjev. Domnevajo, da je nesreča nastala zaradi eksplozije plina. Le majhno število zasutih rudarjev je uspelo reševalnim ekipam rešiti. Nesreča je bila doslej najhujša v tej afriški državi. Premogovnik Wanke ima letno proizvodnjo nad 2 milijona ton premoga in je eden največji v tej državi. Lastnik rudnika je neka angloameriška družba.

Zahvala

Temeljna izobraževalna skupnost Trbovlje, je poslala zahvalo našemu podjetju za vso pozornost in pomoč, ki jo je naše podjetje pokazalo preko svojih delavcev, ob obisku delegacije prosvetnih delavcev iz pobratenega mesta Sallamunes v Franciji, na našem podjetju v Trbovljah. Zahvalo posredujemo celotni naši delovnih skupnosti.

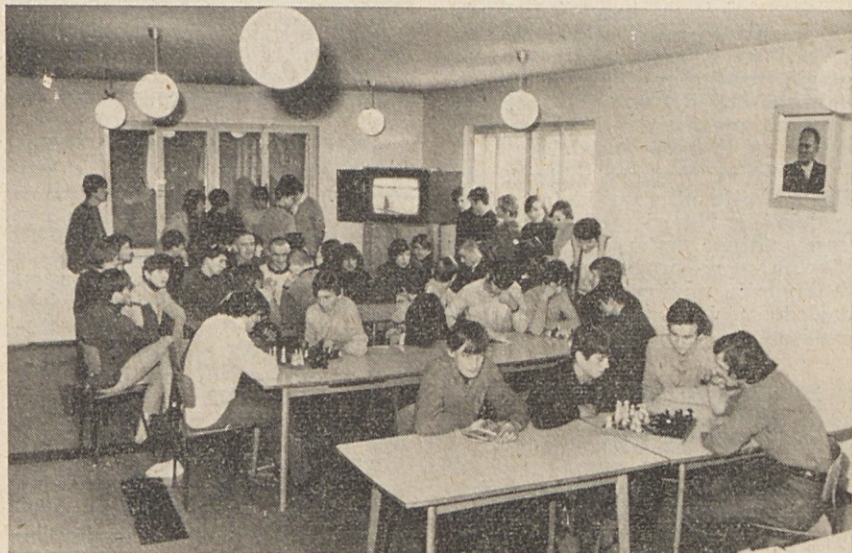
Poslovanje sklada solidarnosti

Sklad solidarnosti, katerega je ustanovil osrednji delavski svet ZPT po lanskoletni skupinski rudarski nesreči v aprilu 1971 v Hrastniku, je upravljal upravni odbor sklada. Ta je bil imenovan hkrati s sprejetjem posebnega pravilnika o oblikovanju, razpolaganju in razdeljevanju sredstev tega sklada.

Finančno stanje tega sklada je naslednje:

a) leto 1971:

v letu 1971 je bila nakazana pomoč raznih delovnih organizacij, družbeno-političnih skupnosti in družbeno-političnih organizacij, v višini 237. 068,55 din. Osrednji delavski svet ZPT pa je dodelil iz sklada skupne porabe po zaključnem računu za leto 1970 še 200.000,00 din tako, da so znašali skupni dohodki tega sklada v letu 1971 437.068,55 din. Od tega zneska pa je bilo porabljenih na temelju sprejetega pravilnika: za pomoč družinam smrtno ponesrečenih ru-

V dnevni sobi doma učencev RŠC v Kisovcu je pogosto zelo pestro in živahno

darjev 164 500,00 din, otrokom teh ponesrečenih rudarjev je bilo na kazanih na hranilne vloge 138 500,00 din, vrednost deputatnega premoška, ki je bil dobavljen družinam ponesrečenih rudarjev pa je znašala 17 760,30 din, stroški za plačilo najemnin za vzdrževanje grobov teh rudarjev pa so znašali 3 689,00 din. Na vse te zneske je bilo treba plačati še 8 procentni prispevek iz sklada skupne porabe, kar je znašalo 7 004,80 din. Celokupni izdatki v letu 1971 so znašali 331 634,10 din, ostanek iz preteklega leta je znašal torej 105 434,45 din;

b) leto 1972:

ostanek iz leta 1971 je znašal kot smo že navedli 105 434,45 din, osrednji delavski svet ZPT pa je dodelil temu skladu iz sklada skupne porabe pa zaključnem računu za leto 1971 skupno 250 000,00 din, nakazila drugih, to je, sindikalne organizacije iz Hrastnika, pa so

znašali 2 980,00 din. Celokupni dohodki sklada v letu 1972 znašajo torej 358 414,45 din. Do 30. 4. 1972 je bilo porabljenih iz tega sklada: za deputatni premoški družinam smrtno ponesrečenih rudarjev 3 699,05 din, enkratna pomoč družinam smrtno ponesrečenih rudarjev je znašala 2 000,00 din, 8 procentni prispevek iz sredstev sklada skupne porabe pa je znašal 455,90 din. Skupnih izdatkov je bilo v letu 1972 6 154,95 din tako, da je ostalo v skladu za razporeditev v letošnjem letu še 352 259,50 din.

Na temelju določil pravilnika sklada solidarnosti je upravni odbor odobril na svoji seji dne 26. maja 1972, izplačilo denarne pomoči vsem upravičencem, t. j. vdovam smrtno ponesrečenih članov delovne skupnosti in otrokom, sredstva v višini 282 000,00 din. Znesek bo izplačan oziroma nakazan v pripadajočih zneskih za letošnji praznik rudarjev dne 3. julija. Pomoč bo izplačana 79 vdovam po 2 000,00 din ter 76 otrokom

v različnih zneskih od 1 000,00 pa do 250,00 din. Vdove bodo prejele denar direktno, otrokom pa bodo zneski nakazani na njihove hranilne knjižice.

Pred letošnjim dnevom rudarjev je bil postavljen na pokopališču na Dolu pri Hrastniku, spomenik na grobu treh ponesrečencev. Ta je postavljen v spomin vsem devetim žrtvam rudarske nesreče, dne 8. aprila 1971, čeravno leže v tem grobu le trije ponesrečenci, t. j. Zakošek Miha, Prah Rudi in Kordon Srečko. Načrt za spomenik je izdelal Ratko Blažič, dipl. inž. arh., izdelal ga je kamnosek Germandnik v Trbovljah, pomožna zidarska dela je opravil komunalni oddelek rudnika Hrastnik, po vrtnarski plati pa ga je uredil rudniški vrtnar Milan Kovač. Odkritje spomenika organizira osnovna sindikalna podružnica rudnika Hrastnik.

Slava spomину vseh ponesrečencev!

Pomen in naloga prve pomoči

Ugotavljanje stanja ponesrečenca

Naučili smo se spoznavati stanje v katerem se nahaja ponesrečenec s hudimi poškodbami. Spominimo se ponovno, da moramo človeka, ki je v nezvesti, diha pa še sam, položiti na bok.

Kaj bomo storili v primeru, ko naletimo na ponesrečenca, ki se duši?

Najprej opazimo, da je nemiren, prestrašen, da s težavo in sunkovito diha; koža na vsem telesu postaja pomodrela. Ti znaki se vedno bolj stopnjujejo, dokler ne nastopi popolna zadušitev, ko dihanje preneha, ko mu utrip žile vedno bolj slabi, po približno 5 minutah tudi tega ne zaznamo več — ponesrečenec pade v nezvest. Obraz ima močno pomodrel, zato tega stanja ni težko spoznati.

Zavedati se moramo, da v tem primeru nimamo časa na pretek, ampak bo predvsem od naše iznajdljivosti in hitrega oziroma pravičnega pristopa odvisna usoda ponesrečenca. Potem, ko je dihanje že popolnoma prenehalo utriplje srce še približno 5 minut, in le približno 4-5 minut za tem, ko preneha biti tudi srce, je možno ponesrečenca še rešiti. Torej dragocen je vsak trenutek. Čim hitrejša je pomoč, tem večjo možnost ima ponesrečenec, da preživi.

Kdaj pride do zadušitve?

Omenili smo, da se lahko zaduši poškodovanec, ker mu jezik zdrkne v žrelo in s tem zapre dostop zraka v pljuča. Poleg tega mu lahko zalije dihalna pota kri, sline ali izbruhana vsebina. Pogosto

se zgodi, da zdrkne tuj predmet (npr. otroku) v sapnik (gumbi, fižol, kovanci, koščki hrane).

Lahko pride do zadušitve zaradi oteklina glasilk pri vnetju, alergičnih reakcijah, ko glasilke otečeta ali pri pikih žuželk v ustni votlini ali žrelu (čebele, ose).

— in še v drugih primerih, ki jih bomo omenili kasneje.

Prva pomoč naj bo v takem stanju naslednja:

1. Da se ponesrečenec ne bo zadušil, če je v nezvesti, ga damo v bočni položaj, če pa je do zadušitve prišlo že pred našim prihodom, mu moramo pomagati z umetnim dihanjem.
2. Pri zadušitvah zaradi oteklina glasilk položimo ponesrečenca v napol sedeči položaj hladne obkladke mu položimo na vrat in ga čim hitreje odpeljemo v bolnišnico.
3. Pri zadušitvi otroka s tujkom, je najbolj enostavno, če ga dvignemo in obrnemo z glavo navzdol, nato pa ga tolčemo po hrbtu.

Na ta način skušamo spraviti tujek iz sapnika. Nato pa moramo še poskušati z umetnim dihanjem. Seveda otroka peljemo čim prej v bolnišnico in tudi med prevozom izvajamo umetno dihanje.

Najuspešnejši način umetnega dihanja je umetno dihanje z usti. Ker ročnega načina umetnega dihanja ne uporabljamo več, oziroma le v izjemnih primerih, ga tu ne bomo omenjali.

Pri umetnem dihanju z usti pihamo v ponesrečenčeva pljuča

zrak skozi usta ali nos. Izkušnje so pokazale, da je to ne samo najbolj učinkovit temveč tudi najenostavnejši način.

Ponesrečenca položimo potem, ko smo odstranili iz ust ali sapnika tuja telesa, na hrbet, z levo roko ga primemo za čelo, z desno pa za tilnik in upognemo glavo v vratu močno nazaj, nato z desno roko primemo spodnjo čeljust in jo potisnemo navzgor in navzgor. S svojimi usti tesno objamemo ponesrečenčev nos in pihujemo skozi nosnice naš izdihani zrak v ponesrečenca, če se mu prsni koš dviga. Na to odmaknemo glavo in opazujemo ponesrečenčev izdih. Sprva pihamo v ponesrečenca nekoliko hitreje zaporedoma 5 krat, potem pa nadaljujemo z enakomernim vpihavanjem 1 krat na minuto.

Kadar vpihavamo ponesrečenca zrak v usta, zapremo ponesrečenčev nos z levo roko, z desno pa potisnemo spodnjo čeljust navzgor tako, da so pri tem usta nekoliko odprta; s svojimi usti tesno objamemo ponesrečenčeva usta in pihamo naš izdihani zrak na enak način kot prej.

Pri umetnem dihanju moramo biti vztrajni, izvajati ga moramo, dokler ponesrečenec ne začne sam dihati, dokler ne pride do strokovne pomoči ali vsaj dve uri od zadnjih znakov življenja. Zelo pomembno pri oživljanju z umetnim dihanjem je, da se reševalci zaradi utrujenosti menjavajo.

Zavedajmo se, da z umetnim dihanjem z usti ne moremo ponesrečenca škodovati.

Dr. Vinko Pavlovčič

Izjava Zdravstvenega doma Zasavje

Sindikalna podružnica rudnika Hrastnik ZPT, je prejela s strani zdravstvenega doma Zasavje — Trbovlje, v zvezi z okoliščinami smrti tovariša Viktorja Hribška v Hrastniku, naslednje sporočilo, katerega v celoti objavljamo:

Sindikalna podružnica rudnika Hrastnik

Zadeva: Okoliščine smrti tovariša Hribšek Viktorja.

Sporočam vam, da sem takoj,

ko sem bil obveščen o smrti tovariša Hribšek Viktorja, preveril okoliščine in ustrezno ukrepal.

Zaslišal sem celotno zdravstveno osebje dotične ambulante in službojoče voznike rešilnih avtomobilov, ki so bili na vožnjah 28. marca 1972. Zaenkrat ne morem dati nikakršnih izjav o morebitni krivdi zdravstvenega osebja.

Zadevo obravnava okrožno tožilstvo v Ljubljani, ki je edino legitimirano, da o tem presoja. Po telefoničnem razgovoru s preiskovalnim sodnikom sem bil obveščen,

da nam bodo sporočili, če bo sprožen postopek.

Do tedaj tudi jaz ne morem sprožiti postopka o morebitni kršitvi delovne dolžnosti.

Pripravljen sem, da bi na širšem forumu, kjer bi bile zastopane vse delovne organizacije, razpravljali o organizacijskih problemih reševalne službe in uvedbo UKW omrežja za področje treh zasavskih občin.

Direktor
dr. Franc Sadar, s.r.

Dejavnost Rdečega križa

V okviru tedna Rdečega križa, ki je bil v prvi polovici maja t. l., je občinski odbor Rdečega križa Trbovlje, povabil na razgovor predstavnike glasil v delovnih organizacijah, pa tudi poklicne novinarje. Na tem sestanku so predstavniki Rdečega križa Justa Gnedič, Ivo Pinterič, dipl. inž. rud. in Peter Jeglič poročali o delu te človekoljubne organizacije v zadnjem obdobju.

Iz njihovega poročila je razvidno, da je bilo delo Rdečega križa v Trbovljah, v zadnji dobi izredno uspešno. V okviru tedna Rdečega križa so namreč obiskali oskrbovance doma Primoža Trubarja v Loki pri Zidanem mostu, kjer so jim učenci iz osnovne šole Alojza Hohkrauta ter člani gledališke sekcije Svobode-center pripravili krajši kulturni program, nato pa so jim izročili manjša darila. V tem domu je med oskrbovalci tudi več rudarjev iz Zasavja, sicer pa je vseh oskrbovalcev v domu 140. Organizacija Rdečega križa iz Trbovelj jih je obdarila z manjšimi darili tudi za novo leto. Poleg tega je RK obdaril v novem letu cca 500 občanov, od tega 200 otrok, ki so socialni podpiranci. Organizirali so posvet o krvodajalstvu v delovnih organizacijah. Pomembno je dejstvo, da so člani naše delovne skupnosti med najpožrtvovalnejšimi in najpogostejšimi krvodajalci. Ob letošnjem dnevu žensk so organizirali razgovore, na katerih je sodelovalo blizu 1000 občanov oziroma občan. Prvič je bil tak sestanek organiziran tudi v novozgrajenem domu upokoencev v Koloniji 1. maja. RK je organiziral seminar za prosvetne delavce o spolni vzgoji otrok. Precej delovnih organizacij iz Trbovelj je postalo podporni član Rdečega križa. Izvedli so več tečajev za bolničarje, ki se jih je udeležilo 400 udeležencev. Organizirali so tudi tekmovanje dvanajstih e-

kip o prvi pomoči. Teh tekmovanj se je udeležilo 100 članov. V drugi polovici šolskega leta bodo organizirali tekmovanje iz prve pomoči v šolah. Organizacija je sodelovala pri cepljenju proti črnim kozam, pripravljajo se na izvedbo fluorografiranja v juniju t. l., organizirali so zbiranje stare obleke in obutve dne 18. maja, v okviru akcije Rdečega križa Slovenije. V letu 1970 je zbral občinski odbor RK v Trbovljah 5 ton obleke in obutve, v letu 1971 pa 3 tone. Vso zbrano obleko in obutve, ki so jo podarili občani v Trbovljah, so podelili posameznim nerazvitim področjem v občini Sevnica, t. j. na Kozjanskem. RK sodeluje tudi pri urejanju mesta, sodeluje s civilno zaščito, daje pomoč ostarelim ljudem (za novo leto so obdarili 185 občanov, ki so stari preko 80 let), organizira brezplačno sodelovanje zdravnikov pri delu te organizacije ter drugo. Ena najpomembnejših nalog v bodoče je, da organizira po vseh šolah mlade člane Rdečega križa. V času od 10. do 12. maja t. l. so jih že sprejeli na vseh treh osnovnih šolah preko 200, posebej pa še v Čečah in v drugih obrobni krajih.

Poseben problem predstavlja zbiranje krvi za uporabo v splošni bolnici v Trbovljah. Cca 570 krvodajalcev v Zasavju da letno okrog 200 litrov krvi. Vso to kri porabi splošna bolnica v Trbovljah. Poleg tega jo bolnica prejme iz republiških rezerv še letno povprečno po 100 litrov. Rdeči križ si prizadeva da bi v Zasavju bilo vsaj toliko krvodajalcev, da bi pokrili potrebe splošne bolnice v Trbovljah, da krvi, ki jo zberejo s strani krvodajalcev v naših krajih, nikamor ne pošiljajo, ne v državi in tudi ne izven države.

V tednu Rdečega križa so podarili večim članom te organizacije razna priznanja in odličja za njihovo dolgoletno humano in

brezplačno delo v korist vseh članov.

Naša želja je, da bi člani naše delovne skupnosti še v večji meri sodelovali s to organizacijo pri organiziranju in izvajanju najrazličnejših njegovih dejavnosti.

Vsem številnim občanom, ki prostovoljno in brezplačno sodelujejo leta in leta pri delu te človekoljubne organizacije, moramo dati vse priznanje in jim pri delu tudi pomagati, kjerkoli se to da.
T. L.

Elementi varstva in orodja

Varstvo pri delu z ročnim orodjem bomo dosegli, ako bodo v podjetju upoštevali pravilo o:

1. premišljeni nabavi orodja,
2. strokovni izbiri,
3. smotrnem in previdnem ravnanju z njim,
4. strokovnem in sistematskem vzdrževanju,
5. shranjevanju orodja na določenih mestih,
6. prenašanju orodja z enega mesta na drugo delovno mesto.

Kadar uporabljamo orodje si na splošno zavarujemo oči. To velja tudi za delavce, ki so v območju odletevajočih drobec, če delamo z orodjem nad glavo ali v višini glave, ko je nevarnost padanja drobec očitna. Očala je treba nositi pri rezanju žice in kablov, ročnem vrtnanju, drobljenju betona, odstranjevanju žebeljev iz gradbenega lesa, kidanju (metanju) materiala v višini glave, če delamo proti vetru itd., skratka povsod, kjer lahko drobec odleti v oko.

VESELO SNIDENJE

Uprava premogovnikov - Trbovlje, je skupno s samoupravnimi organi in družbeno-političnimi organizacijami, organizirala v skladu z določili notranjih predpisov, kakor tudi v skladu s posebnim sklepom odbora za ekonomsko-tehnične zadeve ZPT, dne 14. junija 1972, razgovor s člani naše delovne skupnosti, ki so šli v pokoj v času od 1. 12. 1971 do 10. 5. 1972. Razgovor je potekal v počitniškem domu rudarjev ZPT na Partizanskem vrhu, nanj pa je bilo povabljenih 52 upokojenih tovarišev.

Skupina se je pripeljala z avtomobili na Partizanski vrh ob 12. uri se posedla okrog lepo pripravljenih miz. Od zbranih tovarišev se je v imenu vodstva podjetja najprvo poslovil namestnik glavnega direktorja Jože Zorčič, inž., nato pa so govorili še Anton Pikiš, predsednik osrednjega delavskega sveta, Mirko Pirnaver v imenu družbeno političnih organizacij ter tehniški direktor Adolf Jermol, dipl. inž. rud., v imenu tehniškega vodstva podjetja in vodstev delovnih enot. Za izrečene besede se je v imenu zbranih tovarišev zahvalil Lubi Željko. Nato so prejeli vsi upokojeni tovariši zahvalno listino — umetniško oblikovano priznanje ter po 150,00 din denarne nagrade. Po kosilu je sledil prost razgovor do 17. ure, nato pa se je celotna skupina z avtomobili, dobre volje, zopet vrnila v Hrastnik, Trbovlje in Zagorje.

Na razgovor so bili povabljeni naslednji tovariši in tovarišice:

Iz rudnika Hrastnik:

Kolar Hedvika, Lesjak Anton, Lazznik Viktor I., Utenkar Jože in Perc Alojz;

iz rudnika Trbovlje:

Ceško Rudolf, Ramšak Ivan, Erjavc Franc I., Hauptman Viktor, Lubi Željko, Dolar Ljudmila, Šuligoj Feliks, Pušnik Ivan, Pogačar Terezija, Borštnar Viktor, Kanduč Ivan in Kobilšek Minka;

iz rudnika Zagorje:

Kos Zinka, Plaznik Edi, Vahtar Ivan, Juvan Celimir, Cizej Karel, Železnik Viktor, Škrabar Stane, Žaubi Leopold, Vozelj Leopold, Grahek Bogomir, Rečnik Marija, Kosi Franc, Lazar Leopold, Kos Franc 7., Leber Jože VII., Kralj Anton VI. in Pušnik Jože;

Iz separacije:

Kovač Maks, Počeha Jože, Selevšek Ludvik, Kovač Franc, Moškon Marija, Jerman Franc, Tomažič Ivica, Ravnikar Tilka, Starič Vid, Zabovnik Ela;

iz elektrostrojnega obrata:

Dolar Viktor;

iz obrata za specialna rudarska

Bočko Jože in Tomšič Konrad;

iz nabavnega oddelka:

Kobilšek Viktor, Žuraj Ivan in Očep Lado;

iz rudarskega šolskega centra:

Dolanc Jože;

Namestnik glavnega direktorja Jože Zorčič, inž., je v delu svojega govora dejal: »Če je treba k vašemu delu še kaj spregovoriti, potem je skromna zahvala kolektiva za sodelovanje, za katero sem zadolžen, da vam jo izročim, le predmet, ki naj vam vzbuja spomin. Spregovoriti oziroma zahvaliti za dolgoletni trud se moramo pravzaprav mi mlajši, saj svoje plodove puščate v uživanju in upravljanju nam mlajšim v kolektivu in vsej družbi. Pa četudi bi vam danes na kakršenkoli materialen način hoteli povrniti to, kar ste v dolgih letih resnično zaslužili in izrekli še tako laskavo zahvalo, sem prepričan, da ta ne bi odtehtala neprijetnega občutka osamljenosti, ki ga na videz vzbuja ta mala slovesnost...

Vzemite teh nekaj besed skupaj s priznanjem, katerega vam izročam v imenu kolektiva, kot zahvalo za dosedanje delo in izraz iskrenega rudarskega tovarštva!

Tem želim in zahvali se pridružuje tudi uredniški odbor našega glasila. Vsem tovarišem, ki so odšli v pokoj, privoščim še mnogo lepih in zdravih let!

Rekreativna dejavnost

O akciji TRIM smo pisali že tudi v našem glasilu. Prikazali smo ne le koristnost, temveč tudi nujnost rekreativne dejavnosti, ki bi morala biti sestavni del vsakdanjega življenja zaposlenih. Da pa bi ta načrt lahko uresničili, je potrebna materialna osnova — skratka: denar. Akcija TRIM pa sovpada tudi z našim predlogom o celoletni in ne le občasni športni dejavnosti članov ZPT. Vse kaže, da bo ta predlog možno uresničiti.

Znano je, da je letos v skladu skupne porabe namenjenih 180.000. din za vse delovne enote v Trbovljah. Ta znesek je osrednji delavski svet ZPT odobril 24. aprila t. l. iz sredstev sklada skupne porabe za leto 1971. O predlogu razdelitve in koriščenja teh sredstev, je že razpravljala politični aktiv, samoupravni organi v enotah in tudi delavski svet rudnika Trbovlje. Obstaja predlog, da se za rekreativno dejavnost članov delovne skupnosti

ZPT na področju Trbovelj, nameni skupaj 30.000,00 din. Ta znesek pa naj bi razdelili na dva dela in sicer na sredstva (10.000,00 din), ki so skupnega pomena na območju delovnih enot v Trbovljah in na sredstva (20.000,00 din), ki naj bi jih razdelili delavski sveti delovnih enot po skupnem ključu in programu rekreativne dejavnosti, katerega morajo pripraviti sindikati. Če dela sredstev, ki so namenjena za skupno koriščenje ne bi porabili, bi le-ta razdelili po dogovorjenem ključu. Vsa sredstva pa se morajo koristiti le za rekreativno dejavnost članov delovne skupnosti na področju Trbovelj.

Če bo ta predlog tudi osvojen, ni pa nikakršnih vzrokov za to, da ne bi bil, bi lahko zapisali, da so dane realne možnosti za načrtno rekreativno dejavnost tudi pri nas. To pa z drugimi besedami pomeni, da ne bi bila organizirana občasna športna dejavnost in tekmovanja,

temveč načrtna celotna dejavnost v različnih športnih zvrsteh, pač v tistih zvrsteh in panogah, za katere bi se odločili zaposleni, člani sindikata. Načrtna rekreativna dejavnost, posamezne sindikalne podružnice si sedaj zaradi pomanjkanja denarja ne morejo privoščiti niti kegljaške steze, ne bi koristila ne le članom naše delovne skupnosti, temveč celotnemu kolektivu, kajti latinski pregovor »zdrav duh v zdravem telesu«, je že nešteto krat dokazal, da je resničen. Pri sestavljanju celotnih načrtov za športno dejavnost, mora biti program rekreativne dejavnosti izdelan na osnovi želja in hotenja zaposlenih.

Menim, da lahko zapišemo, da je to leto prelomnica in začetek načrtovane in splošne rekreativne dejavnosti članov naše delovne skupnosti.

Janko Savšek

Program prireditve ob dnevu rudarjev

Letošnja osrednja slovesnost ob dnevu rudarjev bo v Trbovljah, v delavskem domu.

Poseben odbor, sestavljen iz predstavnikov uprave podjetja in predstavnikov organov upravljanja ter družbeno-političnih organizacij, je sestavil okvirni program za pripravo in izvedbo osrednje proslave v delavskem domu. Športni del programa pa je pripravil poseben odbor za šport in rekreacijo pri rudniškem odboru sindikata rudarjev-ROS.

Športni del tekmovanja obsega naslednje discipline: nogomet, šah, kegljanje, streljanje.

Tekmovalne ekipe sestavljajo člani delovnih enot iz Hrastnika, Trbovelj, Zagorja, elektrostrojnega obrata, separacije in OSRD.

Nogometna srečanja so potekala takole:

- dne 10. junija 1972 v Hrastniku
- dne 17. junija 1972 v Trbovljah
- dne 24. junija 1972 v Zagorju.

Tekmovanje v nogometu so se udeležile ekipe, vsaka s po 15 tekmovalci. Tekmovale so ekipe rudnika Hrastnik, rudnika Trbovlje, rudnika Zagorje in elektrostrojnega obrata.

Program tekmovanja v šahu je potekal 11. junija 1972 v delavskem domu v Hrastniku. Tekmovanja se je udeležilo pet ekip in sicer dve ekipi iz rudnika Hrastnik, ena ekipa iz rudnika Trbovlje, ena ekipa iz rudnika Zagorje ter ena ekipa iz separacije in elektrostrojnega obrata.

Tekmovanje v kegljanju je po-

tekalo 18. junija 1972 v Trbovljah. Prijavljenih je bilo deset ekip, vsaka pa je štela šest tekmovalcev in eno rezervo. Tekmovale so tri ekipe rudnika Hrastnik, tri ekipe rudnika Trbovlje, ena ekipa rudnika Zagorje, ena ekipa elektrostrojnega obrata, ena ekipa separacije in ena ekipa obrata za specialna rudarska dela.

Tekmovanje v streljanju je potekalo 25. junija 1972 na strelišču v Hrastniku in sicer z zračno puško. Tekmovalo je šest ekip, ki so štete po pet tekmovalcev in eno rezervo. Tekmovali sta dve ekipi iz rudnika Hrastnik, ena ekipa iz rudnika Trbovlje, ena ekipa iz rudnika Zagorje, ena ekipa iz elektrostrojnega obrata in ena ekipa iz separacije.

Zmagovalne ekipe v posameznih športnih disciplinah bodo prejele na osrednji proslavi dneva rudarjev dne 1. julija 1972, športne pokale.

Osrednja proslava ob dnevu rudarjev kot smo že navedli, bo letos potekala v gledališki dvorani delavskega doma v Trbovljah, v soboto 1. julija 1972 ob 17.30 uri. Program proslave obsega naslednje točke:

- slavnostni govor predsednika osrednjega delavskega sveta,
- podelitev zapestnih ur jubilarantom dela,
- objava in podelitev športnih pokalov zmagovalnim ekipam v športnih tekmovanjih,
- objava in podelitev nagrad ter priznanj za osvojene tehnične izboljšave,
- objava in podelitev nagrad za

najboljše šolske naloge, ki so jih napisali učenci osnovnih šol heroja Rajka iz Hrastnika, Tončke Čeč iz Trbovelj in Toneta Okrogarja iz Zagorja ter rudarski šolski center ZPT iz Zagorja.

Pri izvajanju programa kulturnega dela proslave, katerega je pripravil Jože Skrinar, bodo sodelovali naslednji ansambli:

- Delavska godba, Trbovlje
- Moški pevski zbor Zarja Svobode-center, Trbovlje
- Mešani pevski zbor Slavček Svobode-center, Trbovlje in
- Gledališče Svobode-center, Trbovlje.

Kulturni del programa bodo naštetih ansambli oziroma kulturniki izvajali pod naslovom »Črna dolina ni več črna«. V tekstu je obdelano obdobje od leta 1802, ko so takratni lastniki-kmetje prodali nekaj zemljišč Francu Maurerju iz Dunajskega Novega mesta kasnejšemu začetniku rudarjenja v Trbovljah (1804) pa do leta 1972, t. j. do današnjih dni. Po končanem kulturnem delu proslave, bodo direktorji, oziroma vodje delovnih enot podelili jubilarantom dela zapestne ure za 25 (ženske), oziroma 30 (moški) letno delo pri ZPT.

Prepričani smo, da se bodo tako športnih tekmovanj, kakor tudi osrednje proslave dneva rudarjev, udeležili vsi člani delovne skupnosti, pa tudi njihovi svojci. Iz Hrastnika in Zagorja bo organiziran avtobusni prevoz v Trbovlje, prav tako pa tudi za povratek.

T. L.

Delovni čas na občinah Hrastnik in Trbovlje

Skupščina občine Hrastnik je na svoji seji v maju t. l. sprejela nov predpis, ki ureja delovni čas v upravi skupščine občine Hrastnik. Ta predpis temelji na odloku izvršnega sveta SRS, ki se nanaša na razporeditev delovnega časa in uradnih ur za sprejemanje strank za vso Slovenijo.

Od 1. maja do 30. septembra bo delovni čas:

- v ponedeljek, torek, četrtek in petek od 6. do 14. ure;
- v sredo od 6. do 16. ure.

Od 1. oktobra do 30. aprila pa bo delovni čas:

- v ponedeljek, torek, četrtek in petek od 7. do 15. ure;
- v sredo od 7. do 17. ure.

Uradni dnevi za sprejemanje strank so vsak ponedeljek, sredo in petek od 7. do 12. ure, ob sredah tudi od 14. do 16. ure, razen

prijavno-odjavne službe. Uradni dnevi za sprejemanje strank na prijavno-odjavni službi so vsak dan od 7. do 12. ure, ob sredah tudi od 14. do 16. ure ter ob sobotah od 9. do 11. ure.

Zakonske zveze se sklepajo v sobotah in dnevih pred prazniki od 9. do 11. ure. V opravičenih primerih lahko pristojni organ in stranka sporazumno določita tudi druge dneve in ure za sklepanje zakonske zveze.

Urad tajnika občine Hrastnik prosi občane s svojega področja, da ta predpis upoštevajo. Izven tega delovnega časa strank namreč ne bodo sprejemali, razen v izjemnih primerih.

Prav tako je skupščina občine Trbovlje sprejela odlok o razporeditvi delovnega časa z veljavnostjo od 1. maja 1972 dalje. Po tem od-

loku velja pri upravnih organih občinske skupščine Trbovlje, naslednji delovni čas:

Od 1. maja do 30. septembra bo delovni čas:

- v ponedeljek, torek, četrtek in petek od 6. do 14. ure;
- v sredo od 6. do 16. ure.

Od 1. oktobra do 30. aprila bo delovni čas:

- v ponedeljek, torek, četrtek in petek od 7. do 15. ure;
- v sredo od 7. do 17. ure.

Sprejemanje strank pri upravnih organih na občini je ob sredah od 8. do 16. ure in ob petkih od 8. do 12. ure. Neglede na prejšnja določila pa sprejemajo stranke v vsem delovnem času sprejemna pisarna, prijavno-odjavna služba, matična služba in prijavno-odjavna služba pri oddelku za narodno obrambo.

Kadrovske vesti

V času od 1. aprila do 31. maja 1972 ima kadrovski sektor ZPT evidentirane naslednje kadrovske spremembe:

DELOVNA ENOTA RUDNIK HRASTNIK

April 1972 — sprejeti:

Teršek Marija — zunanja delavka, Jan Ana — kuharica, Gračner Jože — pom. zunanji delavec;

Maj 1972 — sprejeti:

Fazlič Mehmed — jamski vozač;

April 1972 — odišli:

Utenkar Jože, šofer — upokojen, Bastič Alojz, ključavničar — v JLA, Levec Franc, jamski vozač — samovoljna prekinitev;

Maj 1972 — odišli:

Povh Božidar, jamski vozač — samovoljna prekinitev, Dobošič Ivan, jamski vozač — sporazumna prekinitev, Planinc Edvard, jamski vozač samovoljna prekinitev.

DELOVNA ENOTA RUDNIK TRBOVLJE

April 1972 — sprejeti:

Kmetič Drago — opek. delavec, Zupančič Janko — opek. delavec, Zalar Boris — opek. delavec, Ribič Fatima — opek. delavec, Balagič Zofija — opek. delavka, Kralj Alojzija — opek. delavka, Tancer Ana — opek. delavka, Dobrikovič Marija — opek. delavka, Vukanovič Budimir — jamski vozač, Pečnik Helena — zunanja delavka, Kurnik Vinko — opek. delavec, Čamer Ana — opek. delavka, Gergar Marija — opek. delavka, Staninč Stanislav — zunanji delavec, Bobek Franc — jamski kopač, Mak Berta — opek. delavka, Renko Leopold, — opek. delavec;

Maj 1972 — sprejeti:

Martinovič Ante — jamski vozač, Pranjič Niko — jamski vozač, Jokan Peter — jamski vozač, Glavan Jože — jamski kopač, Ostaneč Milan — opek. delavec, Polak Branko — jamski kopač, Pucelj Alojz — zunanji delavec, Žučko Marija — opek. delavka, Volaj Ivan — zunanji delavec;

April 1972 — odišli:

Gergar Marija, opek. delavka — konec sezone; Čamer Ana — opek. delavka — konec sezone; Dobrikovič Marija, opek. delavka — konec sezone; Kurnik Vinko, opek. delavec — konec sezone, Kmetič Amalija, opek. delavka — konec sezone, Smuk Željko, jamski vozač — samovoljna prekinitev, Vuhanovič Budimir, jamski vozač — prenehanje v poskusni dobi s strani de-

lavca, Hribar Ivan, jamski vozač — v JLA, Serša Anton II., jamski vozač — samovoljna prekinitev, Djulović Mehmed, jamski vozač — samovoljna prekinitev;

Maj 1972 — odišli:

Kanduč Ivan, jamski kopač — upokojen, Kobilšek Minka, čistilka — upokojena, Pajk Friderik, jamski kopač — samovoljna prekinitev, Travljanin Smail, učni kopač — umrl, Kastelic Florjan, zunanji delavec — v JLA, Dolinar Miloš, opek. delavec — v JLA, Podlesnik Franc — opek. delavec — v JLA, Pučko Milan, jamski kopač — v JLA, Pinter Silvo — opek. delavec — v JLA.

DELOVNA ENOTA RUDNIK ZAGORJE

April 1972 — sprejeti:

Klančičar Ivan — ključavničar, Močilar Mirko — jamski vozač, Mujezinović Abdurahim — jamski vozač, Ibrić Hazim — jamski vozač;

Maj 1972 — sprejeti:

Djordjevič Zlatimir — jamski vozač, Džombić Rahman — jamski vozač, Nišić Mujo — jamski vozač.

April 1972 — odišli:

Zaubi Leopold, jamski kopač — upokojen, Vozelj Leopold, jamski kopač — upokojen, Grahek Bogomir, jamski kopač — upokojen, Rečnik Marija, kuharica — upokojena, Kosi Franc, zidar — inv. upokojen, Lazar Leopold, jamski kopač — upokojen, Juteršek Alojz, jamski vozač — samovoljna prekinitev, Rožanc Franc, jamski vozač, — samovoljna prekinitev, Bolte Stane, zunanji delavec — odpoved zaradi neopravičenih izostankov, Kos Franc VII., jamski kopač — upokojen, Janež Jože II., jamski kopač, v zapor,

Maj 1972 — odišli:

Stepič Stanko, jamski kopač — v zapor, Leber Jože VII., jamski kopač — upokojen, Kralj Anton VI., jamski kopač — upokojen, Pušnik Jože, jamski kopač — upokojen, Grabnar Janez, jamski vozač — sporazumna prekinitev, Juvan Adolf, kop. pomočnik — inv. upokojen, Omahne Anton, kop. pomočnik — inv. upokojen, Vozelj Viljem, jamski kopač — upokojen,

DELOVNA ENOTA SEPARACIJE

April 1972 — sprejeti:

Forte Jurij — elektrikar, Poznič Zdravko — zunanji delavec, Bo-

rovšak Anton — zunanji delavec, Pinter Albin — mizar;

Maj 1972 — sprejeti:

Klančičar Ivan — jamski vozač,

April 1972 — odišli:

Forte Jurij, elektrikar — v JLA, Poznič Zdravko, zunanji delavec — v JLA, Zabovnik Ela, zun. delavka — inv. upokojena,

Maj 1972 — odišli:

Bravec Vladimir, zun. delavec — redna dpoved, Markelj Rozalija, zun. delavka — upokojena, Učakar Feliks, jamski kopač, — inv. upokojen, Gros Stefamija, zun. delavka — upokojena, Kastelic Drago, elektrikar — v JLA, Opara Alojz, učni kopač — samovoljna prekinitev, Drolc Marjan, zun. delavec — v JLA, Draksler Franc, zunanji delavec — v JLA, Rajevac Jakob, priuč. kopač — umrl, Majdič Ivan, zun. delavec — v JLA, Svenšek Alojz, zun. delavec — v JLA, Paboljšaj Ivan, zun. delavec — v JLA, Kreže Valentin, zun. delavec — v JLA,

DELOVNA ENOTA OBRAT ZA SPECIALNA RUDARSKA DELA

April 1972 — sprejeti:

Ibrić Hamzaliya — jamski vozač, Hametič Hairo — jamski vozač, Mekić Žazim — jamski vozač, Hatemič Meho — jamski vozač, Urmaut Janez — jamski kopač, Bevc Stojan — jamski kopač, Grebenc Jože — jamski kopač, Jeze-povič Franjo — jamski vozač, Čufurovič Djemal — jamski vozač, Poznič Zvone — jamski vozač, Roškovič Milorad — jamski vozač, Šundič Slavica — pom. kuharica, Oven Martin — jamski vozač,

Maj 1972 — sprejeti:

Jurjevič Jelka — pom. kuharica, Kranjček Dragutin — jamski vozač, Zilnik Franc — jamski vozač, Mičanovič Jovo — jamski kopač,

April 1972 — odišli:

Hasikič Mevludin, učni kopač — sporazumna prekinitev, Hatemič Hairo, jamski vozač — sporazumna prekinitev, Hatemič Meho, jamski vozač — sporazumna prekinitev, Hehič Čazim, jamski vozač — sporazumna prekinitev, Vršnik Andrej, kovač — sporazumna prekinitev, Sinadinovič Drago, učni kopač — samovoljna prekinitev, Osmanović Kamal, jamski kopač — sporazumna prekinitev, Radojko- -vič Ljubiša, učni kopač — samovoljna prekinitev, Tadič Marko, jamski vozač — sporazumna prekinitev, Tasič Trojan, učni kopač — samovoljna prekinitev, Bašelj Franc, jamski kopač — sporazumna prekinitev,

Maj 1972 — odišli:

Mali Ivan — jamski kopač —

sporazumna prekinitev, Hasanovič Asim, jamski vozač — sporazumna prekinitev, Logar Vinko, jamski vozač — v zapor, Krečan Emil, jamski kopač — upokojen, Žilnik Franc, jamski vozač — sporazumna prekinitev, Kening Franc, kovinar — sporazumna prekinitev, Brečelj Gabrijel, elektnikar — sporazumna prekinitev,

DELOVNA ENOTA ELEKTROSTROJNI OBRAT

April 1972 — sprejeti:

Hren Jani — strugar, Jager Rudi — ključavničar, Jorgovan Slobodan — priuč. kovinar.

Maj 1972 — sprejeti:

Potisek Albin — strojni tehnik,

April 1972 — odišli:

Borštnar Ivan, I., ključavničar — samovoljna prekinitev, Hren Jani, strugar — v JLA, Jorgovan Slobodan, priuč. kovinar — v JLA, Rancinger Franc, elektnikar — v JLA,

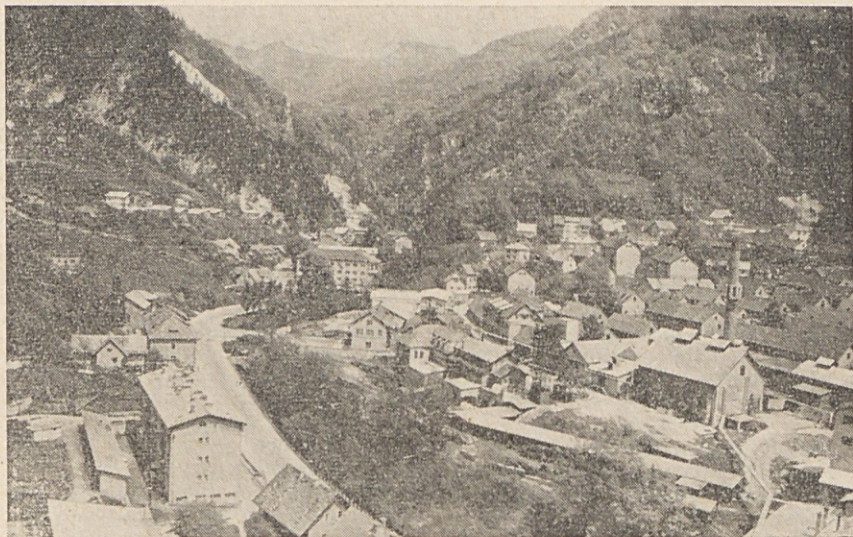
Maj 1972 — odišli:

Podmenik Jože, ključavničar — v JLA, Rožkar Marjan — kovinar — v JLA,

DELOVNA ENOTA AVTOPARK

Maj 1972 — odišli:

Kralj Robert, šofer — odpuščen zaradi neopravič. izostankov,

Nov panoramski posnetek zgornjega dela Hrastnika, z rudniškimi objekti
Foto inž. Tone Bregant

DELOVNA ENOTA SKUPNIH SLUŽB

Maj 1972 — sprejeti:

Hribar Drago — dipl. pravnik, Brinar Marjan — elektrotehnik, Čuča — Žentil, Nada — pom. delavka v poč. domu na Rabu, Čuča — Žentil Anica — pom. delavka v poč. domu na Rabu, Pahlina Katica — pom. delavka v poč. domu

na Rabu, Fanfandjel Zorka — pom. delavka v poč. domu na Rabu, Beg Dijurdjica — čistilka na Rabu, Kaštelan Ankica — kuh. pomočnica, Bučej Mirjana — kuharica II.,

Maj 1972 — odišli:

Žuža Teodor, dipl. inž. kem. — v JLA, Pusovnik Alojz, lesni delavec — samovoljna prekinitev (nab. sektor).

Prometno tekmovanje »Kaj veš o prometu«

Kakor vsako leto, so se tudi v letošnjem letu, kljub slabemu vremenu, zbrali pionirji na rokometnem igrišču na rudniku z namenom, da pokažejo svoje znanje iz prometnih predpisov.

Po uvodnih besedah, katere je spregovoril predsednik komisije za vzgojo in varnost v cestnem prometu tovariš Kavzar Janko, so pionirji pričeli s tekmovanjem. Najprej so pokazali svoje znanje oziroma spretnost s pony kolesi na poligonu za spretnostno vožnjo. Od starta do cilja so morali premagati sedem ovir in sicer: vožnjo skozi predor, vožnjo čez gugalnico, vožnjo skozi ožino, vožnjo po deski, ki je na začetku široka 20 cm in se enakomerno zoži na 8 cm, met puščice v tarčo, slalom vožnjo med keglji ter prenesti steklenico, ki ima na vrhu žogico, z ene mize na drugo.

Pri tej disciplini tekmovanja so pionirji dosegli lepe rezultate, saj so Rotar Dušan in Fabjan Jani — višje skupine ter Hvala Lado iz nižje skupine, prevozili poligon brez kazenskih točk.

Nekaj več kazenskih točk so si tekmovalci dobili pri ocenjevalni vožnji, katera je bila tudi zahtev-

nejša. Prav tako kot pri spretnostni vožnji, so tudi pri ocenjevalni vožnji vozili s pony kolesi po poligonu, ki je bil opremljen z vsemi prometnimi znaki ter križišči. V glavnem križišču na poligonu pa je stal pionir-prometnik, ki je usmerjal promet. Tekmovalci so pričel vožnjo pri določenem vhodu, prevoziti je moral vsa križišča ter upoštevati vse prometne znake, vožnjo pa je moral zaključiti na istem mestu kot jo je pričel.

Fabjan Jani in Hrovatič Igor iz višje skupine sta to tekmovalno disciplino zaključila brez kazenskih točk. Žal pa je eden izmed tekmovalcev bil diskvalificiran.

Po končanih teh dveh disciplinah so tekmovalci prešli na zadnjo tekmovalno disciplino — testiranje, poznavanje cestno-prometnih predpisov. Vsak tekmovalci iz nižje skupine je dobil vprašalno polo (teste) z 21 vprašanji, tekmovalci iz višje skupine pa z 30 vprašanji.

V 45. minutah so morali tekmovalci vprašalne pole izpolniti. Kljub temu, da so vprašalne pole zelo zahtevne so Hrovatič Igor iz višje skupine in Šalamon Jani, Klemen Zdenko ter Kuhar Uroš iz niž-

je skupine, izpolnili testne pole brez kazenskih točk. Toda po rezultatih sodeč, tudi drugi tekmovalci niso veliko zaostajali za njimi.

Po končani tretji disciplini je komisija pregledala vse rezultate ter določila zmagovalce, oziroma izbrala po štiri tekmovalce iz vsake skupine.

V višji skupini so bili naslednji:

1. Hrovatič Igor iz osnovne šole narodnega heroja Rajka-Hrastnik s 3 kazenskimi točkami;
2. Rotar Dušan iz osnovne šole narodnega heroja Rajka-Hrastnik z 8 kazenskimi točkami;
3. Fabjan Jani iz osnovne šole narodnega heroja Rajka-Hrastnik z 9 kazenskimi točkami in
4. Hriberšek Srečko iz osnovne šole narodnega heroja Rajka-Hrastnik z 20 kazenskimi točkami.

V nižji skupini so bili najboljši:

1. Hvala Lado iz osnovne šole narodnega heroja Rajka-Hrastnik z 8 kazenskimi točkami;
2. Šalamon Jani iz osnovne šole narodnega heroja Rajka-Hrastnik s 16 kazenskimi točkami;
3. Gianini Marjan iz osnovne šole narodnega heroja Rajka-Hrast-

nik s 35 kazenskimi točkami;
4. Kuhar Uroš iz osnovne šole Dol pri Hrastniku, z 41 kazenskimi točkami.

Izmed vseh tekmovalcev pa je bil najboljši Hrovatič Igor, saj si je le pri spretnosti vožnji pridobil 3 kazenske točke.

Tako smo občinsko tekmovanje »Kaj veš o prometu« izvedli in prvi štirje iz vsake skupine, se bodo udeležili medobčinskega tekmovanja »Kaj veš o prometu«, v Zagorju ob Savi.

Komisija za vzgojo in varnost v cestnem prometu skupščine občine Hrastnik, je bila z izvedenim tekmovanjem zelo zadovoljna, saj so pionirji pokazali, da poznajo cestno problematiko, za kar se imajo zahvaliti samo tovarišu Trbovcu Ivanu iz osnovne šole narodnega heroja Rajka-Hrastnik.

Zelimo, da bi se prometna vzgoja v osnovnih šolah še nadalje tako razvijala kot se je do sedaj in da bi pionirji v prihodnjem letu dosegli še boljše rezultate oziroma da bi se tekmovanja udeležilo še več pionirjev iz vseh osnovnih šol občine Hrastnik.

Tekmovanje v prometnih veščinah na poligonu za spretnostno vožnjo v Hrastniku

PROIZVODNJA PREMOGA V DRŽAVAH EGS

Leto 1971 je za proizvodnjo premoga v državah članicah evropske gospodarske skupnosti značilno, da se nadaljuje z nadaljnjim zmanjševanjem proizvodnje premoga, povečanjem zalog in zmanjševanjem števila zaposlenih rudarjev.

Po podatkih izvršne komisije EGS je znašala proizvodnja premoga v državah članicah te gospodarske skupnosti v preteklih dveh letih naslednje količine: (v 000 ton)

	v letu 1970	v letu 1971
skupno	170.354	164.803
ZR Nemčija	116.798	116.829
Francija	37.354	33.002
Belgija	11.362	10.958
Nizozemska	4.545	3.772
Italija	295	242

Število zaposlenih rudarjev se je v preteklem letu zmanjšalo od 237.200 na 225.900, pri čemer se je število rudarjev v Nizozemski zmanjšalo za 18 %, v ZR Nemčiji pa za 2 %.

GASENJE POŽAROV

Če nastane v zgradbi požar, je potrebno takoj pričeti z gašenjem. Preprečiti je treba paniso stanovalcev in storiti vse, da nastali požar čimprej omejimo in pogasimo z razpoložljivim gasilnim orodjem in napravami.

Ce s tem ne bi mogli pogasiti požara, tedaj je treba poklicati na pomoč gasilsko enoto. Do prihoda gasilcev pa moramo prostor, v katerem je nastal požar, dobro zapreti, ker bi se požar pri odprtih oknih in vratih še bolj razširil. Ob prihodu gasilcev sporočimo vodji gasilske enote, kje gori in kaj se nahaja v prostoru, v katerem gori (npr. jeklenke s plinom, posoda z gospodinjskim oljem). Le na podlagi točne informacije bo gasilska akcija hitro in uspešno opravljena. Pri organizaciji požarne varnosti v naših upravnih in stanovanjskih zgradbah nam bo v strokovno pomoč požarno inšpekcijska služba pristojne občinske skupščine.

Pokličimo jo! Rada se nam bo odzvala!

SVETOVNA PROIZVODNJA PREMOGA

Svetovna proizvodnja črnega premoga je znašala v preteklih dveh letih (v milijonih ton):

	1970	1971
Evropska gospodarska skupnost	170,6	165,0
Velika Britanija	144,6	140,0
ZDA	538,5	520,0
SSSR	474,0	485,0
države SEV	182,3	—
Azija, brez Kitajske	165,0	—
Kitajska	360,0	—
ostale države	148,3	—

(Podatki povzeti po raznih domačih in tujih revijah in časopisih)

HUMOR

Sedaj že pokojni trboveljski učitelj Mirko Sušnik, katerega se še vedno dobro spominja starejša generacija Trbovelčanov, ni bil samo dober pedagog v šoli, temveč je učil tudi praktično v šolskem in svojem vrtu otroke cepiti drevje, ga okopavati, obrezovati in ga negovati. Kazal jim je lepe primerke tega drevja, cvetenje in zorenje. In otroci ne bi bili otroci, če ne bi to izrabili. Zvečer, jeseni, ko je bilo sadje zrelo so hodili »rabutat«. Pri tem delu jih je nekoč tovariš Sušnik zalotil in jim drugi dan v šoli napravil lepo predigro, da se sadje ne sme lomiti in krasti. Ko je nehal, se je obrnil k Jožeku in ga vprašal. »Kaj pa praviš ti na to,«. »Da vaše hruške dobre so!«, je kot iz topa ustrelil Jožek. Seveda je sledil splošen smeh in zadeva je bila poravnana.

— ◆ —

BESEDNA IGRA

Tone se večkrat pohvali: vedno pomagam ženi pri gospodinjskem delu. Ona pomije posodo, jaz jo pa pobrišem (skozi vrata).

— ◆ —

TOVARIŠA

Čeprav praviloma v jami ne smeta biti skupaj obložena oče in

sin, brata ali drugi ožji sorodniki, se je vendar pripetilo, da sta se znašla skupaj na številki oče in sin.

Ata kaj bom delal, ata kako bi to, ata kako ono, je spraševal sin očeta. Ta je bil pa hud, sedaj ni sva več ata in sin, sedaj sva tovariša. No dobro, in sta bila tovariša. Ko je prišel plačilni dan, sta šla seveda skupaj pit. Tovariš sem, tovariš tja, tovariš pij komarat, še jaz bom dal za liter. Pri vsem tem sta se ga oče in sin natakala. Ko pa sta prišla nasekana domov, je bil pa seveda hudič v hiši. Mati je bila huda, zakaj sta se ga oba tako natakala. In sinu je bilo dovolj in je dejal očetu. »Komarat, si slišal? V glavnem se tebe tiče. Poslušaj!«

— ◆ —

V stari Jugoslaviji je hodila delavska godba igrat za novo leto. Prišli so tudi do stanovanja nekega trboveljskega učitelja. Igrali so in odigrali. Na balkonu je prišel le mali sinček in dejal: »Ata so rekli, da pri nas ni nobenega doma.« »No«, je dejal kapelnik, »potem pa usekajmo še eno da se ata zbudi.«

Ko pa so odigrali še eno, je prišel na balkon učitelj in vrgel čez njega godbenikom celega kovača. »Dobro bo«, so dejali muzikantje in smeje odšli naprej.

— ◆ —

Črne koze so sedaj zelo aktualne. Po Trbovljah kroži tale vic.

Rudar v II. ZNL

V nedeljo, dne 18. junija 1972, se je trboveljskim nogometašem izpolnila 20. letna želja — priborili so si naslov prvaka v SNL in si s tem zagotovili vstop v II. zvezno nogometno ligo.

Minulo slovensko nogometno prvenstvo je bilo negotovo do zadnjega kola, saj sta imela oba kandidata za prvaka enako število točk. O novem prvaku je tako odločalo zadnje kolo. In v tem najtežjem kolu so imeli Trboveljčani več moči in športne sreče. Ilirija pa je v srečanju s Kladivarjem doma doživela poraz.

Osvojitev naslova prvaka je za Opresnikovo četo še toliko večji in pomembnejši uspeh, če vemo, da letos v Trbovljah slavijo 50-letnico nogometnega delovanja. Naslov prvaka in vstop v višji tekmovalni razred pa je največje in najlepše darilo, ki so ga lahko igralci Rudarja — Repar, Butkovec, Novak, Izlakar, Krafogel, Petrušič, Ocvirk, Drnovšek, Krasnik, Grešak, Dragar Baš, Forte in Čop — dali svojemu

Kako se koze odpravijo? Pri kozah imaš namreč vročino, zato se vsemi na beton, da dobiš volka (med nogami). Volk je požrt, zato se takoj loti koz in jih požre! In človek je zdrav.

— ◆ —

Mož je prišel domov. Doma je ženi delal družbo njegov znanec. Nagovoril ga je: »France, imaš revolver?« »Saj se ne bova menda streljala, kajne?«. Nato sta odšla v sosedno sobo in ustrelila v zrak. »Oba bova padla«, tako sta se domenila. »Bova videla, h komu bo žena skočila«. Nato sta sprožila, padla in zamižala. Prihitela je žena, pogledala in ugotovila smrt obeh. Nato je zaklicala: »Ježeš, Nace oba sta mrtva!«. In Nace je stopil iz varnega zavetja, iz omare, onadva, »mrtva«, pa pokonci.

— ◆ —

Petja in Pajk sta se potepala po svetu, po naših bližnjih hribih. Postala sta lačna. Ko sta šla mimo kmetije, je Petja vzel skledo štrukljev, ki so se hladili na oknu in jo odnesel v bližnjo hosto. »Kako je dobra ta ženska, a?« Ko sta pojedla je Petja dejal Pajku naj nese skledo nazaj. Ta je bil poslušen in se je kmetici za štruklje lepo zahvalil. Nato je ženska vzela burkle in pričela udrihati po Pajku. Nato so mu jih naložili še kovci, katerim so bili štruklji namenjeni.

— ◆ —

Na predvojnih volitvah ni bila dopuščena volilna propaganda na prednih kandidatih.

Petja pa je napisal plakat, zlezal vrh droga in ga nanj obesil. Zandarji so njegovo početje opazovali. Mislili so si, gotovo je kakšna komunistična propaganda. Zandar je zlezal na drog in prebral: Tu je konec štange!

— ◆ —

Ko je bil Petja odpuščen z dela, je hodil še nadalje na delo. »Zakaj hodite še vedno na delo, Petje?«, ga je vprašal obratovodja. »Reducirali ste me, ker me niste mogli plačati. Zdaj pa bo rudnik malo k sebi prišel. Ko bo na zeleni veji, mi boste nekaj plačali!«

— ◆ —

Dr. Janez Jenštrle in živino-zdravnik Deu sta se prepirala ob dobri kapljici. »Kdo ima večjo odgovornost«, pravi dr. Janez, Deu: »Kaj se boš bahal. Ljudje, če so bolani, ti vse povedo, le recept napišeš, pa si kvit«. »Meni krava ne more povedati ničesar.«

Naslednji dan, ko sta bila malo manj zgovorna, je šel Deu k dr. Jenštrlu na zdravniški pregled. »Kaj je s teboj?« »Mu, mu, mu...«. Dr. Janez ga je pregledal in potipal, nato pa odredil: »v klavnico, je neozdravljivo!«

— ◆ —

Dva mlada, komaj pečena zdravnik, sta se prepirala o pacientu in svojem znanju. Zagledala sta na cesti človeka, ki je šepal. Prvi je trdil, da ima revmo, drugi da ima išias. Revma — išias, revma — išias, revma — išias, revma, revma, ne, išias itd. Nato sta vprašala prizadete občana in sta mu povedala kaj misli. »Prav nima ne eden ne drugi. Imam polne hlače.«

Glasilo SREČNO izdaja podjetje Zasavski premogovniki Trbovlje, Trg revolucije 12, p. 61420 Trbovlje

Izhaja vsaka dva meseca. Glasilo ureja uredniški odbor: Kohne Emil, dipl. inž. rud., Kovač Vilko, Lenarčič Tine, Malovrh Metod, dipl. inž. rud., Pikš Anton, Savšek Janko, Šum Anton, Suštar Miro.

Tehniški urednik: Lenarčič Tine.

Odgovorni urednik: Kohne Emil, dipl. inž. rud.

Naklada: 3000 izvodov. Za člane delovne skupnosti ZPT je časopis brezplačen. Rokopisov ne vračamo.

Tisk: Papirkonfekcija, Krško.

Janko Savšek